

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, VASÁRNAP 1925 augusztus 2.

205. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben

Telefon szám: Kiadóhivatal 8-38. . Szerkesztőség 5-10.

Előfizetési ár negyedévre 135 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lelbach-palota)

Jó szerencsét! —

ezekkel a szavakkal köszöntik egymást a bányászok, ha találkoznak. Az egyik a föld mélyébe vonszolja le inaszakadt tagjait, a másik, mint a hangya, most bujjik ki a föld alól s lehunyja örökké fölfelé néző szemét, mert mindennek képe táncol, reszket, vonaglik sötétséghez szokott szemében. *Jó szerencsét* — mondják egymásnak fásult hitetlenséggel, amelyen már talán a félelem sem reszket keresztül: ki tudja, meglátja-e még isten világát testvérük, aki most száll alá a földi pokolba. Ki tudja, egyetlen nyitvafelejett lámpa hány száz társuknak oltja ki egy pillanat alatt életét, mikor éri őket utól a rájuk leselkedő bányalég, mikor áll bosszút a föld, melynek gyomrában arany után, fény után, meleg után loholnak az irgalmatlan sötétség rabszolgái.

Jó szerencsét — mondják most az angol politikusok, amikor az angol miniszterelnöknek szinte az utolsó pillanatokban sikerült egy időre elhárítani a legújabb háborus veszélyt: az angol bányászsztrájkot. Pártkülönbség nélkül kívánják *jó szerencsét* ahhoz a munkához, mely legalább egy időre biztosítja a bányász munkáját és kenyerét, de biztosítja a világítást, a meleget, a gőzgépek járását, biztosítja azt is, hogy a huszadik század ne bukjon vissza a középkori sötétségbe. Nem az elmúlt évszázadok korall alapjai, a bányászok két karja emeli föl és tartja magasan a világon mindazt, amit eredményként érlelt ki magából tudás, szorgalom és a történelmi fejlődés. A civilizációnak Atlas-ai ők.

S most háborura készülődtek. Háborút üzentek a szénnek, mely nekik fekete kenyeret ad a véres verejtékért s a minden nap vásárra vitt életükért, háborút üzentek a gőzgépeknek, melyeket ők látnak el táplálékkal, háborút üzentek a melegnek és világosságnak, amit ők árasztanak a sötétben tántorgó, fagyott világ fölé. Van-e háboru, melyet ennél borzalmasabb eszközökkel vívnak, van-e ellenségeskedés, mely jobban eltorzítja a világ arcát, a haláliskoly borzalmát lagyasztva a meglepedettség boldog simaságának helyébe. Ez a félelmetes mozgalom a jövő háborújának rémét festi a béke és rendezettség Potemkin-falaira. A jövő háború nem országhatárok szerint fogják csoportosítani a harcosokat s az érdekeket. Lesznek háborus célok, melyeknek zászlaja alá nemzeti különbség nélkül sorakoznak majd a katonák s a nemzeti különbség nélkül gyűjti össze védelmezőit az az érdek is

melynek uralma ellen fegyvert fogtak. A középkor sem ismerte a nemzetek háborúját s az ezután következő kor — legújabb kor lesz-e, vagy új középkor? — sem fog nemzeti háborúkat vívni. A háboru célja Kain és Abel pár-baja óta nem változott. Am háborus céljuk nem csak az állammá nevezett társadalmaknak van s amikor az egymással örök harcban álló társadalmi osztályokat az *uralkodó erő* egy állammá szervezett meg s egy állami kötelekkel tart összefűzve, akkor arra is kell gondolni, hogy a nemzeti összetartó erő nem fog mindig győzelmesen megbirkózni a társadalmi osztályok széthúzó törekvéseivel. A polgárháborúk réme fenyegeti a háborútól agyongyötört emberiséget. Harcban állhat egy ország határain belül is a társadalomnak két osztálya s mivel egyforma társadalmi osztályok között az érdekközösség sokkal erősebb, mint a különböző nemzeti társadalmak között az ellentét, minden társa-

dalmi osztály természetes szövetséget fog találni az országhatárok által elválasztott, de az érdekközösséggel összekötött azonos társadalmi osztályokkal.

Az angol bányászok harcra készülnek s szövetséges társakul megnyerték már maguknak a kontinens valamennyi bányászszervezetét. Lehet-e abban kételkedni, hogy a munkaadó érdekeltségek is természetes segítséget és támogatást találnak a munkaadó szövetségekben. Az új háboru *Kader*-ja már kirajzolódott s ki tudja, hogy ha harcra kerül egyszer a sor, az éhség és munkanélküliség melyik végzetes pillanatban adott volna revolvért a bányász kezébe.

Jó szerencsét hát, ezen a télen talán még lesz meleg szobánk s talán még fölgyulad a villany. De mi lesz jövőre? A bányászlámpa csak pár lépésre világítja meg az utat. Mi lesz, ha a bányászok is kioltják egyszer lámpájukat?

Az ellenzék kivonult a törvényhozó-bizottság üléséről

A kormány meglepetésszerűen újra szövegezte a sajtótörvénynek a parlamenti tudósításokról szóló szakaszát — A bizottság a kifogásolt szakasz kivételével elfogadta a sajtótörvényjavaslatot

Szerdán kezdődik a nemzetgyűlés nyári szünete

A szombati napon a politikai életben nagy meglepetést okoztak a törvényhozó bizottság ülésének eseményei. A bizottság délutáni ülésén a sajtótörvény tárgyalásánál a kormány váratlanul a 74-ik szakasz új fogalmazását jelentette be és emiatt az ellenzék a bizottságból kivonult. Az új szövegezés szerint ugyanis a sajtótörvény a legérzékenyebb módon korlátozta volna a parlament nyilvánosságát és lehetetlenné tette volna a sajtó számára a nemzetgyűlés üléseiről, elsősorban az interpellációk tárgyalásáról szóló tudósítások közzétételét. Az ellenzék erélyes tiltakozása és a kivonulásban megnyilvánult demonstrációja folytán a kormánytöbbség elállt attól, hogy ezt a szakaszt a szombati ülésen megszavazza, egyelőre azonban csak annyi engedményt tettek, hogy ennek a szakasznak a tárgyalását hétfőre halasszák, amivel az ellenzék nem elégedett meg. Az ellenzék erélyes magatartásának mindamellett mégis van eredménye, mert kormánypárti körökben azonnal az ülés után felülkerekedett az az irányzat, hogy elállnak a szakasz tervezett fogalmazásától és megfelelő módosítással lehetővé tegyék a parlament nyilvánosságának biztosítását.

Az ellenzék kivonulása után

egyébként a többség a sajtótörvényt már teljes egészében elfogadta, a kifogásolt 44-ik szakasz kivételével. Így most már lehetővé válik, hogy a parlament nyári szünetét mielőbb megkezdhessék. A nemzetgyűlés keddi ülésének napirendjére kitűzhetik már a sajtótörvény tárgyalását, miután pedig ezt a javaslatot az ugynevezett gyorsított eljárás szerint tárgyalja a parlament, az már a keddi ülésen szavazás alá is kerülhet. Így a parlamenti szünet szerdán — amint kormánykörökben tervezik — meg is kezdődhet.

Pasics miniszterelnök állapotáról szombaton ismét kedvező jelentések érkeztek Karlsbadból. A miniszterelnökséghez érkezett legújabb táviratok szerint Pasics állapota állandóan javul. Kormánykörökben arra számítanak, hogy a miniszterelnök teljes felgyógyulásáig Karlsbadban marad, onnan pedig néhány heti utóüdülésre a franciaországi Vichy fürdőbe fog menni.

A minisztertanács ülése

A minisztertanács szombaton délelőtt tizenegy órától egy óráig ülést tartott, amelyen folytatták a főispánok kinevezéséről megkezdett megbeszélést. Az ülés után erről a kérdésről a kormány tagjai nem voltak hajlandók nyilatkozni, úgy hírlik,

azonban, hogy meglehetősen nagy a nézeteltérés a kormány radikális és Radics-párti tagjai között. Az új koalíció megalakulása óta ez az első ütközéspont, amely a kormánypártok közti harmóniát zavarja.

A minisztertanács foglalkozott a sajtótörvény vitájával is és újból kimondotta, hogy a törvényt minél előbb tető alá kell hozni. Hogy az ellenzék obstrukciós kedvűt megtörjék, a törvényhozó bizottság elnöke az az instrukciót adott, hogy ha kell, szombat éjszaka is folytassák a vitát. A kormány reméli, hogy ilyen módon a javaslat hamarosan keresztülmegy.

A sajtótörvény ügyében egyébként bizonyos kísérletek történtek arra, hogy az ellenzék és a kormány között megegyezés létesüljön. *Trifkovics* Márkó házelnök ebben az irányban puhatolódott az ellenzékkel, de visszautasításra talált, miután lényeges elvi engedmények nélkül a blokk nem hajlandó kompromisszumra. *Trifkovics* az ellenzék kívánságát közölte a kormánnyal, a mely azonban szintén mereven elzárkózott a kívánságok teljesítése elől.

Ősszel rekonstruálják a kormányt

A *Politicksi Glasnik* című folyóirat, udvari körökhöz közelálló, feltűnést keltő cikket közöl a kormányösszetételében várható változásokról.

— Politikai körökben — írja a folyóirat — biztosra veszik, hogy ősszel rákerül a sor a kormány rekonstrukciójára. A kormányba, hírszerint, be fog lépni *Radics István* a horvát parasztpárti vezére, aki valószínűleg *Radics Pavle* helyére kerül, valamint a radikálisok részéről *Jovanovics* Ljuba és még valaki, a kinek személyében még nem történt megállapodás. A jelenlegi kormány néhány radikális miniszterét kicserélik, akik az ősszel le akarnak mondani tárcájukról. Az a verzió is hitelre talál, hogy a jelenlegi kormánykoalíció kiszélesedik a demokratákkal, akik szintén belépnek az új kormányba. A kiszélesített koalíciónak nagy autoritása lenne és minden baj nélkül keresztülvihette nagyfontosságú államügyeket, mint például a koronázást és a király elutazását Rómába, Prágába, Párisba és Londonba. Politikai körökben ezért nem is tartják valószínűnek azt az elterjedt hírt, amely a szűkebb ellenzéki blokk egységes parlamenti klubjának megalakulásáról szól.

A törvényhozó bizottság ülése

A törvényhozó bizottság szombaton délelőtt folytatta a sajtótörvény tárgyalását. A törvényjavaslat nyolcadik fejezete volt soron, amely a magánosok ellen irányuló sajtóvétségekkel foglalkozik.

Az ellenzék nagyszámú szónokkal vett részt a vitában. Felszólaltak *Demetrovics* Juraj *Pribicevics* párti, *Hohnyc* szlovén néppárti, *Kumanudi* demokrata, *Zsuzics* horvát egységpárti, *Smodej* szlovén nép-

párti. *Moskovljevic* földműves-párti, *Gosar* szlovén néppárti és dr. *Polics* horvát egypárti, akik módosító javaslatokat nyújtottak be és javaslatukat hosszasan indokolták.

A benyújtott módosító javaslatokra *Popovic* Velja többségi előadó válaszolt és a javaslatokat dr. *Polics* kivételével visszautasította.

Felszólalt dr. *Srshics* törvényegységesítő miniszter is, aki hosszasan foglalkozott az ellenzék javaslataival, amelyeket a maga részéről szintén nem tartott elfogadhatónak.

Ezután következett a szavazás és a bizottság a törvény nyolcadik szakaszának minden pontját változatlanul elfogadta.

Az ülés délelőtt véget ért és folytatását az elnök délutánra tűzte ki.

A délutáni ülést délután öt órakor nyitotta meg *Jovanovic* Ljuba elnök. A sajtótörvényjavaslat nyolcadik fejezetének harmadik szakaszával kapcsolatban *Gosar* szlovén néppárti a levéltitok megsértésének kérdését teszi szóvá. Követeli, hogy közérdekből magánleveleket is közlé lehessen tenni. Egy bankár például — mondja *Gosar* — egy képviselőhöz levelet intézett, amelyben egy panamát ismertet. Ilyen esetben közérdek, hogy az újságíró, aki a panamát nyilvánosságra hozza, a bizonyítékul szolgáló magánlevelet is publikálhassa.

Grol Milán nem helyesli, hogy egy lapot be lehessen tiltani azért, mert a bíróság által elrendelt helyreigazítást nem közli. A helyreigazítás közlésére más eszközökkel is rá lehet bírni a lapokat.

Popovic Velja többségi előadó visszautasítja a javasolt módosításokat.

Harc a parlamenti tudósítás szabadságáért

Smodej szlovén néppárti a hetvennegyedik paragrafushoz szól hozzá. Az albizottságban a következő szöveget fogadták el egyhangulag:

— A parlament, a tartományi gyűlések és egyéb önkormányzati szervek ülésein lefolyt tárgyalások teljesen, vagy rövidítve, de hiven való nyilvánosságra hozása, valamint a bírósági tárgyalások és egyéb törvényesen alakult köztestületek tárgyalásainak publikálása nem tartalmaz büncselekményt.

Ez a szöveg megfelel a horvát sajtótörvény huszomegyedik paragrafusának.

A kormány az albizottságba elfogadott szöveg helyett a következő szöveget terjesztette elő:

A parlament tárgyalásának teljesen, vagy rövidítve, de hiven való nyilvánosságra hozása nem tartalmaz büncselekményt az esetben, ha a közvélemény nem foglalja magában az uralkodó, vagy a királyi ház tagjainak megsértését közvetlenül, vagy közvetett felhívását a polgároknak arra, hogy erőszakkal változtassák meg az alkotmányt, ha általában nem tartalmaz becsületsértést, vagy rágalmozást.

Smodej rámutat arra, hogy ez a szöveg a parlamentet megfosztja legfontosabb előjogaitól és a sajtó számára lehetetlenné teszi, hogy hivatását teljesítse.

Demetrovic független demokrata a 74-ik szakaszhoz szól hozzá. Kifejti, hogy a szakaszt már elfogadta az albizottság, a kormány azonban most meg akarja változtatni. A radikálisok ugylátszik azért csinálják ezt, hogy a Radics-pártnak megbizonyítsák, hogy a parlamentnek, mint második alkotmányos faktornak milyen kevés az értéke. Az új szöveg nagy sérelme a parlamentárizmusnak és a demokráciának, mert szabad sajtó nélkül nincs igaz parlamentárizmus. A kormány meg akar-

ja akadályozni a sajtót, hogy hü-jelentést közöljön a parlamenti eseményekről.

Hohnyec klerikális: Önök a korrupciót akarják védeni.

Demetrovic: A parlament auktortitását ölik meg ezzel. Mire való volt akkor megkötni a megegyezést? Ha ezt a szakaszt elfogadják, a parlamentárizmus halott. Az újságírók, akik most ott ülnek a karzaton és írják jelentéseiket, a vádlottak padjára és a börtönbe kerülnek azért, mert kötelességeiket hiven teljesítették. Ha már a lapokat megsemmisítették, legalább a parlamentnek hagyják meg a szabadságot.

Kumanudi Koszta demokrata: Ezután egyetlen interpellációt sem lehet leközölni!

Ezután *Hohnyec* klerikális beszél. Követeli az egyes büntetési tételek leszállítását, tekintettel arra, hogy az újságírók szegény emberek, üres zsebből pedig nem lehet semmit kivenni. Ráter a hetvennegyedik szakaszra. Ez a szakasz — mondja — minden parlamenti ülést titkossá tesz. Volt reakció az osztrák-magyar monarchia idején, ilyen reakciót azonban ott sem tapasztaltunk. Kérem önöket a parlamentárizmus nevében, hogy álljanak el ettől a szakasztól, mert ha elfogadják, akkor kijelentem az egész ellenzék nevében, hogy nem fogunk tovább önökkel dolgozni és elhagyjuk a bizottságot.

Az ellenzéki beszédek hatása alatt *Jovanovic* Ljuba elnök az ülést felfüggeszti és a többség a miniszterrel együtt tanácskozássra vonul vissza. Tíz percnyi tanácskozás után *Jovanovic* ismét megnyitja az ülést és bejelenti, hogy a többségi tagok határozata értelmében a hetvennegyedik szakasz tárgyalását hétfőre ha-

lasztják.

Az ellenzék tiltakozik a határozat ellen. *Kumanudi* szólásra emelkedik és kéri az ülés felfüggesztését, hogy az ellenzék is tanácskozhasson. Az elnök az ülést ismét felfüggeszti.

Az ellenzék deklarációja

Néhány perc múlva az ellenzéki tagok visszatérnek az ülésterembe és *Kumanudi* az ülés megnyitása után a következő nyilatkozatot olvassa fel:

— A törvényhozó bizottság vitája folyamán a kormány elutasította a legfontosabb és jól megindokolt ellenzéki javaslatokat, sőt még új reakciós rendelkezéseket vett fel a sajtótörvényjavaslatba. Meglepetésszerűen az utolsó pillanatban, miután az albizottság már egyhangulag elfogadta a javaslatot, lépett elő a kormány a hetvennegyedik szakasszal. Ezzel a szakasszal megakadályozza a képviselőket, hogy munkájukról értesítsék azt a népet, amely megválasztotta és megakadályozza a népet abban, hogy az ellenőrzést gyakoroljon képviselőinek működése felett. Ezzel a parlamentet cenzura alá helyezi és titkos intézménnyé alakítja át. A parlament elleni ilyen támadás, valamint az egész törvényjavaslat a szabad gondolat brutális megsértését jelenti és az országot a civilizálatlan államok sorába veti vissza. Ez arra kényszerít bennünket, hogy ne vegyünk részt a törvényjavaslat további tárgyalásán.

Kumanudi ezután még bejelenti, hogy ő és *Zsanics* lemondanak a törvényhozó bizottságban viselt tisztségükről. A bejelentés után az ellenzék kivonult az ülésről.

A többségi tagok ezután fél óra alatt letárgyalták és megszavazták a javaslat szakaszait, a 74. szakasz kivételével.

Magyarok is kapnak földet az országos agrárrevízió után

Októberben megtartják a kerületi választásokat — Dr. Rajics képviselő nyilatkozata

Velikibecskerekéről jelentik: Mint a Bácsmegyei Napló már megírta, néhány nappal ezelőtt Szerb-Itebejre bizottság érkezett, amely megkezdte a földosztás revízióját. Dr. *Rajics* Tószó, a becskerei járás radikális párti nemzetgyűlési képviselője megtekintette a bizottság működését, azután Bečskereken keresztül Beogradba utazott, hogy résztvegyen a parlament utolsó ülésén.

A Bácsmegyei Napló becskerei munkatársa hosszabb beszélgetést folytatott dr. *Rajics* képviselővel, aki a beszélgetés során az agrárreform revízióról, a kerületi választásokról és más rendkívül fontos kérdésekről tett a Vajdaságot, különösen a magyarokat nagyon érdeklő nyilatkozatot.

— A most kezdődött agrárrevízió általános jellegű — mondotta *Rajics* képviselő — és legközelebbi célja, hogy az új agrártörvény megalkotása előtt tiszta helyzetet teremtsen. A földosztás első zavaros idejében rendkívül sok visszaélés történt, a községi bizalmi férfiak korlátlan jogkörre volt a legnagyobb hiba, de azonkívül is sokan félrevezették a bizottságokat. Sokan a törvényes mértéknél jóval nagyobb parcellát kaptak, mások több községben kaptak földet, azóta sokan meghaltak, vagy bérbeadják földjüket és kivándoroltak Amerikába. Mindezt csak úgy lehet ellenőrizni, ha az egész országban összeírják a telepéseket, családtagjaik számát, mennyi földjük van, szóval az egész jelenlegi helyzetet leleltik. Ezt a munkát végzik most a radikális bizottságok és

együttal átvizsgálják a telepések igényjogosultságát, összeírják az új igénylőket és összeírják a még rendelkezésre álló földeket. Ezután természetesen a jelenlegi visszaélések megszüntetése következik, ami által kétségtelenül nagyon sok föld fog felszabadulni a Vajdaságban. Ezt a földet elsősorban a helybeli földnélküliek között fogják felosztani és csak, ha marad, jöhetnek új telepések.

— Közülhető lapjában — folytatta dr. *Rajics* — hogy dr. *Ivkovic* agrárreform-miniszteriumi államtitkár, akinél erre vonatkozólag érdeklődtem, kijelentette nekem, hogy

a revízió utáni földosztásban a nemzetiségek és elsősorban a magyar földnélküliek is részesülnek fognak.

— Fontos újítás lesz az, hogy az agrárreformban részesült földnélküliek — bizonyos esetekben nemcsak birtoklást, hanem telekkönyvi tulajdonjogot is szerezhettek. Ugyanis azokat, akiknek parcelláit a mostani revízió is megerősíti, fel fogják jogosítani arra, hogy a kapott földet — bizonyos időn belül — a régi tulajdonostól megvásárolják. Az adásvételi szerződést az agrárreform-miniszternek kell jóváhagynia, ami csak akkor történik meg, ha a szerződés a vevőre nézve kedvező. Az eladó természetesen elveszti további kártérítési jogát az állammal szemben, viszont az a haszna lesz, hogy később kibocsátandó állampapír — földkölcsonkötvény — helyett azonnal kap készpénzt. Érdekes még, hogy attól a telepeستől, aki a revízió után fél évvel még nem telepedett le a

földjén és nem kezdte házának fölépítését, vissza fogják venni a földet.

Az agrárkérdések után a következő kérdést intéztem a képviselőhöz: — Bečskerei politikai körökben az a hír terjedt el, hogy októberben kiírják a kerületi választásokat. Ez a hír — állítólag — képviselő urtól származik?

— Ez igaz. Az új koalíció feladata az alkotmányosság helyreállítása a kerületi közigazgatásban. Az alkotmány szerint a kerületi gyűlést a szkupstinával egyidőben kell megnyitni. A szkupstina új ülésszaka valószínűleg október 20-án kezdődik és a radikális párt azt kívánja, hogy erre az időre a kerületi szkupstinák is összeüljenek. Kétségtelennek tartom, hogy ez meg is fog történni, ami azt jelenti, hogy a

kerületi választásokat legkésőbb október közepén megejtik.

— És a községi választások?

— Azoknak kiírásáról addig nem beszélhetünk, míg a községi törvényt meg nem szavazta a parlament.

— A radikális—Radics-párti koalíció hoz-e lényegesebb személyi változásokat a Vajdaságban? — kérdeztük végül.

— A Radics-pártnak nincsenek igényei a Vajdaságban — hangzott a válasz.

— És a Pribicsevics-párti tisztviselők?

— Először nem sokan vannak, másodszor pedig senkit sem fogunk elbocsátani, ha hivatalt kielégítően tölti be. Változások akkor lesznek, ha a kerületi szkupstina összeültével a gyakorlatban is életbelép az ország új kerületi felosztása, mert a főispánokon, alispánokon és járási főnökökön (főszolgabírákon) végül az egész kiserangú díjnokokon kívül választani fogják a kerületi tisztviselőket.

k. m.

Tizenegy év után felfedezett gyilkosság

Felakasztotta szeretőjét az erdőben

Bécsből jelentik: A csendőrség egy tizenegy észendővel ezelőtt elkövetett gyilkosságot nyomozott ki Scheibbs községben.

Oberleitner Lipót harminchárom esztendő kereskedőnek néhány nappal ezelőtt eltűnt a barátnője. A leány mindezekig nem került elő és a faluban azt kezdték rebesgetni, hogy *Oberleitner* Lipót tette el láb alól. Névtelen levélben feljelentést is tettek a kereskedő ellen és a névtelen levél felhívta a figyelmet arra is, hogy tizenegy évvel ezelőtt is eltűnt egyik barátnője *Oberleitnernek* — *Faltinek* Jozefin —, akit később felakasztva találtak meg.

A csendőrség a névtelen levél adatai alapján megindította a nyomozást és megállapította, hogy *Faltinek* Jozefin 1914 augusztus 15-én tűnt el. Eltűnését *Oberleitnerrel* hozták kapcsolatba, azonban a fiatalember néhány nap múlva a frontra ment és lassankint feledésbe merült az eset. A leányt eltűnése után néhány hónappal holtan találták meg, de a hatóságok öngyilkosságot állapítottak meg.

Az újabb eltűnési esettel kapcsolatban vallatára fogták *Oberleitnert* *Faltinek* Jozefin eltűnésére vonatkozólag is. *Oberleitner* azonnal megtört és bevallotta, hogy annak idején közte és *Faltinek* Jozefin között gyakran volt veszekedés amiatt, mert a leány azt akarta, vállalja el születendő gyermeke apaságát. Emiatt összevesztek az erdőben, mire ő annyira dühbe jött, hogy az öklével néhányszor a leány halántékába sújtott, azután a kendőjével megfojtotta. A holttestet csak azért akasztotta a fára, hogy azt a látszatot keltse, mintha leány öngyilkosságot követett volna el.

KISEBBSÉGI ÉLET

A lengyel agrárreform-törvény, amelyet most szavazott meg a varsói parlament, meglepően radikális — a kisebbségekkel szemben. Az új törvény különösen a németek ellen alkalmaz sulyos rendelkezéseket, akiknek földbirtokait az utolsó hektárig agrárreform alá vonja azzal a kimondott céllal, hogy a háttérmentí németek semlegesítésére nagyobb lengyel kolóniákat alapíthassanak Nyugat-Lengyelország vidékein. A kisebbségi képviselők a törvényjavaslat parlamenti vitája során előterjesztettek egy indítványt, mely szerint a földosztásból részesüljenek az egyes kerületek nemzetiségei is. A kormány többség azonban az indítványt elvetette, arra az álláspontra helyezkedvén, hogy az indítványra nincs szükség, mert a törvény egyformán védi és szolgálja a nemzetiségek érdekeit is.

*

A bukaresti sportszövetség a napokban az alábbi rendeletet intézte az erdélyi sportszövetségekhez: »A Román Sportszövetség egyesületei közül igen számosan idegen nevet viselnek, amelyet igen könnyen át lehet fordítani románra, ami természetesen is lenne. Felkérjük ennél fogva a kerületet, szíveskedjék a körletébe tartozó egyesületeket felszólítani, hogy nevüket románra változtassák és nyomtatványaikon és minden hivatalos érintkezésükben ezután román elnevezésüket használják. Régi elnevezésük alcimként (zárlatban) szintén használható, azonban csupán a román név után és kisebb betűkkel. Ennek az intézkedésnek oka az, hogy a szövetség nyilvántartásában az egyesületek román néven vannak bevezetve és számos zavar származik abból, hogy az idegennyelvű, vagy kezdőbetűs rövidítésű egyesületek nyomtatványain szereplő név nem fedti a nyilvántartott nevet.« A furcsa, kisebbségellenes rendelet mély megütközést keltett az erdélyi sportkörökben. A kolozsvári magyar sajtó hangsúlyozza, hogy ha a bukaresti sportszövetségnek szívégye a kisebbségi sportegyesületek menél odaadobb képviselője, akkor intézkedését nem indokolhatja azzal, hogy regiszterekben a kluboknak csak román címe szerepel, ami zavarokra adhat alkalmat. Mégis csak sokkal egyszerűbb, sokkal kényelmesebb és törvényesebb eljárás az volna, — írják a lapok, — ha a bukaresti sportszövetség bevezetné nyilvántartásába a kisebbségi sportegyesületek román neve mellé az eredeti kisebbségi elnevezést is. Akkor megszűnne a zavar is és a sportszövetség is megkímélné magát attól a látszattól, hogy alapszabályai ellenére — polifizál.

*

A ruszinszkói földreform végrehajtása körül nagy igazságtalanságok történtek. Tiszasalamon községben például, ahol körülbelül 1500 hold nagybirtokot parcelláztak fel, a község lakossága — nagyjából magyar — igénylést nyújtott be, a felosztás ennek ellenére a következőképp történt: 180 igénylő kiscgazda kapott összesen 96 hold földet, 10 cseh légionáriusnak adtak 900 holdat, a többi pedig »maradékirtokként« Baán Mihály ungvári bankigazgató kezére játszották. A földosztás miatt a ruszinszkói gazdák között nagy az elkeseredés.

*

A prágai Napravo című lap hosszabb cikkben foglalkozik a csehszlovák külügyminisztériumban uralkodó gárdakodással. A lap szerint Benes külügyminiszter egyáltalán nem törődik a külügyminisztérium belső szervezetével, azt teljesen átengedte Girsra meghatalmazott miniszternek, aki a legfontosabb helyeket kvalifikáció nélküli légionistákkal tölti be. A cikk több konkrét esetet sorol fel, nevezetesen: a kölni csehszlovák főkonzulát egy volt tamburást neveztek ki. Fierlingen bukaresti csehszlovák követnek, a lap szerint, csak

elemi iskolai képzettsége van, a brüsszeli követ pedig a háború előtt festő volt Párisban. A csehszlovák konzuli szolgálat vezetőinek egész sora tanító és postahivatalnok volt azelőtt. Állásukat csakis annak köszönhetik, hogy a külügyminisztérium mindmáig sem tud-

ta elhatározni magát arra, hogy diplomáciai vizsgákat rendezzen. Girsra miniszter fivéréből moszkvai követet, sógorából külügyminisztériumi szakértőt csinált. Vokác külügyminiszteri osztályfőnök segédhivatali főigazgatóvá nevezette ki apósát, Kukla fogházfelügyelőt.

Rendőrök vezettek ki két kommunista képviselőt a német birodalmi gyűlés üléséről

A kommunisták botrányt rendeztek a felszólalási idő újabb korlátozásai miatt

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés szombati ülésén botrányos jelenetek játszódtak le, amelyek során az elnök két kommunista képviselőt rendőrökkel kivezetett az üléssteremből.

Az ülés elején az elnök bejelentette az öregek tanácsának határozatát, amely különböző javaslatoknál további korlátozásnak akarja alávetni a felszólalási időt. A kommunisták nevében Hölle képviselő tiltakozott a határozat ellen, miután pártjuk későn kapta meg az öregek tanácsának ülésére szóló meghívót és emiatt az ülésen nem jelenhettek meg. Kérték tehát, hogy a tanács az ő részvételükkel újból foglalkozzék ezzel a kérdéssel. Ha ez nem történne meg, — mondotta — akkor a kommunista-párt kénytelen volna annak következményeit levonni, ami semmiesetre sem válnék a birodalmi ülés tárgyalóképességének nagy hasznára.

A birodalmi gyűlés Hölle javaslatát elvetette, mire a kommunisták nagy lármába törtek ki. Haragiuk elsősorban a három szociáldemokrata képviselő ellen fordult, akik szintén az ő javaslatuk ellen szavaztak. Az elnök a kommunisták közül emiatt többet rendreutasított. Amikor dr. Herz szociáldemokrata a napirenden levő kérdéshez akart felszól-

alni, a kommunisták olyan lármát inszenáltak, hogy a beszédet nem lehetett folytatni. Az elnök ismételt figyelmeltette a kommunistákat, hogy ha nem maradnak csendben, a házszabályok legszigorubb rendelkezéseit fogja velük szemben alkalmazni. Mivel a láрма tovább is folytatódott, az elnök Jenasch kommunista képviselőt kiutasította a tereméből és az ülést tíz percre felfüggesztette.

Az ülés újból való megnyitása után az elnök megállapította, hogy Jenasch még mindig bent van a teremben és kijelentette, hogy ha a képviselő azonnal el nem távozik, erőszakkal fogja eltávolítani a teremből. Erre Hölle parlamentarís megjegyzést tett, mire az elnök Höllet is kiutasította és újabb husz percre felfüggesztette az ülést.

A husz perc elmúltával az elnök újból konstátálta, hogy a kiutasított képviselők nem távoztak el és felszólította őket a terem elhagyására. — Magunktól nem megyünk, — kiáltotta az elnöknek Hölle — mert azt akarjuk, hogy a hőhérok teljesen végezzék el hőhémunkáinkat!

Az elnök erre először a közönséget eltávolította a karzatokról, azután pedig rendőrökkel eltávolította Jenasch és Höllet, aminek megtörténte után folytatták az ülést.

Százmilió font segélyt kapnak az angol bányatulajdonosok

Tizenhét százalékkal olcsóbb lesz az angol szén — A segélyt április 1-ig folyósítja az angol kormány

Londonból jelentik: Magát az angol közvéleményt váratlanul érte a bányamunkások és a bányatulajdonosok közti megegyezés, beavatott körök azonban már a csütörtöki napon tudták, hogy sikerül kompromisszumot kötni és a sztrájk kitörését megakadályozni. A kormány ugyanis annak ellenére, hogy félhivatalosan a szubvenció-terv elfogadhatatlansága mellett foglalt állást, már a csütörtök esti minisztertanácsan elhatározta, hogy

száz millió font összegű segélyvel siet a bányakrisis megokolására.

Ezt a határozatot a kormány Churchill kincstári kancellár kivánságára azért tartotta az utolsó pillanatig titokban, mert arra számított, hogy a kitört konfliktust esetleg az államsegély beigérése nélkül is meg lehet oldani. Miután azonban a tárgyaló felek a legmakacsabban elzárkóztak a közvetítő javaslatok elfogadása elöl, a döntő tanácskozásokon

Baldwin bejelentette, hogy ha a bányatulajdonosok a szerződés felbontásától visszalépnek, a kormány nagyobb szubvencióval fogja támogatni a bányüzeme-

A bejelentésre a bányatulajdonosok kijelentették, hogy hajlan-

dók elfogadni a kormány javaslatát, mely szerint

két hétre felfüggesztik a felmondásokat, hogy időt adjanak a bányamunkásoknak kollektív-szerződésre vonatkozó tárgyalások lefolytatására.

Baldwin előterjesztette a kormánynak azt a javaslatát is, hogy szakértő bizottságot alakítsanak a bányamunkások és a bányatulajdonosok képviselőiből, amelynek feladata lesz

tanulmányozni a bányák nacionalizálásának kérdését.

A kincstári szubvenciót a kormány a jövő év áprilisáig folyósítja a bányáknak, azon túl a segélyezést megszünteti, legfeljebb hitelt ad az üzemeknek, hogy a válságból kilábalhassanak. A lapok értesülése szerint a bányatulajdonosok

23 sillingről 19-re akarják a szén árát tonnánként leszállítani, mert csak így konkurrálhat az angol szén a német szénárakkal.

A létrejött megegyezésről Baldwin nyomban jelentést tett az alsóházban, amely a miniszterelnök bejelentését viharos tetszéssel fogadták.

A veszedelem egyelőre elhárult, de a két fél továbbra is farkasszemet néz egymással és a bá-

nyamunkások szakszervezete nem hagyta abba a készülődést, hogy egységesen vehesse föl a küzdelmet,

ha nem sikerül a munkásokra nézve kedvező ut kollektív szerződést kötni.

A lapok szerint a kormány nagy áldozatot hozott, mert az állami támogatás könnyen megbillenthet a költségvetés egyenlőjét.

Folytatják a francia-angol adósságtárgyalásokat

Németországgal akar fizettetni Franciaország

Londonból jelentik: A külügyminisztérium cáfolatát a Daily Telegraph diplomáciai munkatársa azzal a kommentárral kíséri, hogy a londoni tárgyalások csakugyan nem túsultak meg, de félbeszakadtak, mert holtpontra jutottak. Ennek az oka pedig az, hogy a francia megbízottak sterlingre és márkára szóló törlesztési tervet ajánlottak és a márkafizetéseket a Dawes-terv szerint történendő német fizetések terhére akarták utalni, amit az angol szakértők elfogadhatatlannak találtak elannyira, hogy komoly tárgyalás alapjául sem fogadták el, mivel így annak az összegnek elie egyharmada került volna ki törlesztés gyaránt, amit az angol kincstári kormány kívánt.

Az angol szakértők kimutatták, hogy a francia javaslat szerint a háborus tartozás után Franciaország egyáltalán nem fizetne kamatot. Ha tehát a francia delegáció nem tesz olyan javaslatot, amely legalább egy százalékos kamatozást biztosít, akkor nem lehet tárgyalni a háborus adósságok rendezéséről, hiszen az angol adófizető a francia háborus tartozások után ötszázalékos kamatot fizet évente.

Megjegyzik a Daily Telegraph, hogy a francia megbízottak új utasításokért mentek Párisba, de már legközelebb visszatérnek és folytatni fogják a megszakított tárgyalásokat.

A Márffy-pörben

befejezték a bizonyítás kiegészítését Szakértői vélemények Márffy közírásáról

Budapestről jelentik: A bíróság szombaton folytatta a Márffy-pör bizonyítás kiegészítési tárgyalását, amelyen Sebestyén Manó és Gáspár Károly irásszakértőket hallgatták ki arra vonatkozóan, hogy a kismegyeri sürgönykönyvben talált irás Márffy kezeirása-e.

A szakértők tanácskozára vonultak vissza, amelyen résztvett a már előzőleg kihallgatott Maczkó Kálmán irásszakértő is. A szakértők véleményükben előadták, hogy a sürgönykönyvben levő irás Márffy kezeirása.

Megvizsgálták Márffy nagybátyja, Varga Ferenc cipész üzleti könyveit is. Márffy állítása szerint ugyanis a merénylet napjaiban Kőszegen is volt, ahol a nagybátyjánál cipőt rendelt és nagybátyja még azzal bevezette ezt a megrendelést könyvébe.

A vizsgálat szerint a rendelés tényleg bent van a könyvben, de mellette számos más rendelés is. Zachár táblabíró intézkedett, hogy a kőszegi hatóságok hallgassák ki az állítólagos megrendelőket arra vonatkozóan, hogy ezek nem árendelések-e, amelyeket csak azért irtak be a könyvbe, hogy ezzel Márffy megrendelését megerősítsék.

A szakértői vélemény előterjesztése után az elnök a bizonyítás kiegészítésére elrendelt tárgyalást befejeztetnek nyilvántotta.

A filmsztar férje

Öngyilkos lett Geröffy Béla
mozifilmrendező

Budapestről jelentik: A főkapitányságon néhány nappal ezelőtt bejelentették, hogy Geröffy Béla, volt berlini filmrendező eltűnt lakásáról. Csütörtökön délután, az ismert filmrendező közleg mellett kifogták a mozirendező holttestét a Dunából. A rendőrség megállapította, hogy Geröffy öngyilkos lett.

A tragikus sorsu mozirendező azért vált meg az élettől, mert halálosan szerelmes volt elvált feleségébe, Sacy von Blondel-be, az ismert filmprimadonnába. Sacy von Blondel — valódi nevén Megyery Ella, néhai Megyery Sándor koronagyéshelyettes leánya — a karrierjét Geröffynek köszönhette: későbbi férje fedezte fel, nőül vette és kiköltözött vele Berlinbe, ahol egy nagy filmgyárhoz szerződtek. Bemutakozásuk várakozáson felül sikerült. Sacy von Blondel egy csapásra filmstar lett, Geröffy meg filmrendező. Anyagi helyzetük nagyszabásúra épült ki. Aztán tovább dolgoztak, tovább boldogultak, egészen a legutóbbi időkig, amikor Geröffytől elpártolt a szerencse, filmjei közül megbukott néhány és ez a bukás megingatta állását a vállalatnál. Elvették a rendezést tőle, majd felbontották szerződését, ugyanakkor, midőn felesége legnagyobb diadalait aratta. Geröffy hazatért Budapestre és magával vitte feleségét is. Míthogy a magyar filmgyártás két év óta ugyiszólván teljesen szünetel, elhelyezkedésre semmi kilátás nem nyílt a házaspár számára. Geröffy és a felesége, aki nem akart *étlen star* maradni, ismét külföldre utazott. Az asszonyt azonnal szerződttették is, a férj azonban — balsikerei miatt — sehol se tudott megfelelő állásba elhelyezkedni. Ismét haza utazott Budapestre. Így éltek teljes másfél esztendőig: a férj gondok közt Budapesten, a feleség diadalmasan Berlinben. Egy szép napon Sacy von Blondel válókeresetet indított az ura ellen és nemsokára el is vált tőle. Geröffy ettől kezdve buskomor lett, többször követett el öngyilkossági kísérletet, végül is a Dunába ugrott. Holttestét a bonctani intézetbe szállították.

Kémkedési per

a szuboticiai törvényszék előtt
Hétfőn tárgyalják Gstalter Antal
és társai kémkedési bűnpörét

A szuboticiai törvényszéken hétfőn került főtárgyalásra az a kémkedési ügy, amelyről a *Bácsmegyei Napló* már többször megemlékezett, legutóbb annak kapcsán, hogy a noviszadi törvényszék vádantársa a bűnügynek tárgyalására a szuboticiai törvényszék illetékességét állapította meg.

Az ügyészség vádat emelt Gstalter Antal 25 éves szuboticiai magánhivatalnok, Januskó István 31 éves szuboticiai lakatos, Keller Etelka szuboticiai háztartásbeli nő, Krnyajszki Lázár 25 éves szuboticiai rak tárnok és Szloboda Ida szuboticiai magánhivatalnok ellen.

Az első-, másod- és harmadrendű vádlott, — az ügyészségi vádirat szerint — 1924. év második felében, a negyedrendű vádlott 1925. év március havában Kelebiánál összeköttetésbe léptek a szegedi katonai kémiroda tisztjeivel, többek között Egger századossal és Abonyi főhadnaggal, akikkel megégyeztek, hogy díjazás ellenében katonai iratokat szereznek meg részükre. Gstalter Antal Szarajevóban a katonai térképészeti osztálynál teljesített katonai szolgálatot és itt különféle bizalmas iratokat ellopott, azokat Januskó Istvánnak Szubotícára küldte, aki az iratokat Keller Etelkának adta át azzal, hogy azokat vigye át a határon, amit ő meg is tett. Hetenként kétszer ment át Kelebiára, ahol őt a magyar tisztek várták és az iratok átvétele után pénzt adtak neki.

Keller Etelkát azzal is vádolja az ügyészség, hogy ez év márciusában

megbizást kapott Egger századostól, hogy keressen Szubotícán megfelelő személyt, aki pontos katonai adatokat tudna beszerezni, amelyeket aztán barát-nőjével, Szloboda Idával küldenének át. Keller Etelka Krnyajszki Lázár személyében találta meg a megfelelő személyt, aki Keller Etelka ajánlatát elfogadta. Az ő közvetítésével érintkezésbe lépett Egger századossal és Abonyi főhadnaggal és havi díjazás címén 3000 dinárt kért.

Ebből a céfből elküldte fényképét és egy ismeretlen tartalmu levelet a magyar tiszteknek.

Szloboda Idát azzal vádolja az ügyészség, hogy bár tudott Keller Etelka államellenes cselekményéről, nem tett jelentést a hatóságoknak.

A vádfoltak ellen az ügyészség az államvédelmi törvény alapján emel vádat.

A főtárgyalásra négy tanu van beidézve.

A német ex-trónörökös inkognitóban keresztülutazott Magyarországon?

A titokzatos autók — A budapesti rendőrség megindította
a nyomozást — A német követség cáfolja, hogy Frigyes
Vilmos elhagyta Németországot

Budapestről jelentik: A főkapitányság ügyeletét délután felhívta Kollet Jenő kereskedő, aki azt az érdekes bejelentést tette, hogy Frigyes Vilmos volt német volt trónörökös Budapesten tartózkodik. A bejelentés szerint a Lónyayucca 32. számú ház előtt három nagy külföldi autót áll, amelyek igen hosszú turáról jöhettek, mert rendkívül porosak. Az autók a rajtuk látható jelzések szerint németországiak és az első autóban ülő egyik utast — mondotta telefonon keresztül az említett Kollet — ismeri. Az illetővel, aki a háború alatt a budapesti német főkonzulátuson teljesített szolgálatot, beszélt is, míg az autón egy másik utasban határozottan felismerte Frigyes Vilmos német ex-trónörökösét.

A rendőrségen eleinte nem vették komolyan a bejelentést, azonban néhány perccel később a Lónyay-uccában posztoló rendőrszemle is értesítette a központi ügyeletet a 32. számú ház előtt álló három autóról. Az autók egyike rendkívül nagy benzinfüstöt eresztett, mire figyelmeztette az autókban ülőket,

hogy ez a főváros uccáin tilos. Igazoltatta is őket. Az utasok utleveleikkel igazolták magukat, majd csakhamar elindultak Soroksár felé.

A rendőrség megindította a nyomozást annak megállapítására, hogy kik ültek a titokzatos automobilon? Kérdést intéztek a budapesti német követséghez, amely azonban azt a választ adta, hogy teljesen kizárt dolog, hogy az autók egyikében a volt német trónörökös haladt volna Budapesten keresztül. Amikor ugyanis a német trónörökös a hollandi száműzetésből visszatért hazájába, kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy a német kormány engedélye nélkül nem hagyja el Németország területét. A követség szerint Frigyes Vilmos jelenleg is keletporoszországi birtokán tartózkodik, ahonnan semmi oka sem lehetett titokban eltávoznia.

A rendőrség az ügyel kapcsolatban ki akarja hallgatni a telefonbejelentést tévő Kollet urat is, azonban eddig még a lakóit sem sikerült megállapítani.

A háztulajdonos lakásának adója

Hogy történt az adókiivetés? — A város is emel

Hogy milyen törvényellenesen és kiemeltlenül bánnak az adózó polgársággal, annak újabb bizonyítéka az általános házbéradó alá eső épületek haszonértékének az adóalapjainak visszamenőleg 1922—23. és 24. évekre való megállapítása. Általános felzudulást okozott az I., VII., VIII. kör háztulajdonosok, valamint a szegedi szőlők és a palicsi háztulajdonosok körében az az eljárás, melyet a pénzügyigazgatóság a közszemlére kitett adóalap megállapításával művelt.

Nem elég igazságtalan a törvénynek az az intézkedése, hogy Szubotícán az utca egyik oldalán a háztulajdonosok a saját lakásuk után csekély házosztályadót, a másik oldalán levők pedig óriási házbéradót tartoznak fizetni, az igazságtalan törvény végrehajtása pedig még tetézi a törvény igazságtalanságát.

Az 1909. évi VI. t.-c. 44. §-a előírja, hogy a pénzügyigazgatóság kiküldöttje a becslést két községi közeg és a fél jelentésében és közreműködésével tartozik eszközölni, továbbá, hogy az adóalap mindig az előző évi haszonérték. Ennek a szabálynak betartása helyett megjelenik a pénzügyi kiküldött a városi adóhivatali irodájában, előveszi a tisztviselők által összeállított lajstromokat és ott az íróasztal mellett piros tintával minden egyes tételt felemel az eredeti összegnek 10, 20 vagy 100-szorosával, anélkül, hogy figyelembe venné és ismerné a házaknak fekvését és építési állapotát, a központtól való közelségét, vagy távolságát, amit a törvény 11. §-a szintén kötelezően előír és az adóalapot nem a csekélyebb előző, hanem a magasabb adókiivetési év haszonértéke után állapítja meg.

Valódi rejtély mindenki előtt az a művelet, melyet az íróasztal mellett, piros tintával dolgozó kiküldött végzett. Csak

kombinálni, de megiejttem nem lehet a gondolatmenetét, mert senki sem fogja kitalálni, hogy az 1923. évi haszonérték és adóalap rendszerint miért nagyobb az 1924. évinél?

Azt sem lesz könnyű kitalálni, hogy az összehasonlítás alapján milyen házbéreket tartott szem előtt? 1925. évi május közepéig a lakberek csak korlátozott mértékben voltak emelhetők, tehát a város lakosainak nagy része, vagyis általában kis béreket fizetett. Csak azok, akik új házakba költöztek, vagy akik a törvény megkerülésével szereztek lakást, fizettek az átlagot aránytalanul meghaladó béreket. Ezeknek a száma azonban elenyésző csekély. A pénzügyi kiküldött mégis ezt tekintette általánosnak.

Igy származhatott az az égbekiáltó igazságtalanság, hogy a szegedi szőlőkben saját házat lakó szegény vasutas több adót fizet, mint amennyi bért fizetne, ha nem a saját házában laknék. Ekként állottak elő azok a visszasságok, hogy olyan házakban, melyek két egyforma lakásból állottak és az egyik bére volt adva, a másikat pedig a tulajdonos használta, a tulajdonos több adót fizet a saját lakása után, mint amennyi bért kapott a bérebeadott hasonló lakásért. Innen származott az, hogy míg a bíróságok a háztulajdonosok béremelési kívánságait elutasították, a pénzügyi kiküldött ezen túltette magát és saját belátása szerint becsülte fel a lakások haszonértékét. Csak ezáltal említek fel egy esetet, ahol egy kétemeletes ház egyik üzlethelyiségének bérét, melyet a tulajdonos maga használ, 750.000 dinárra becsülte, ami majdnem ugyanannyi adófizetést jelent.

Ha már most figyelembe vesszük, hogy ez az adóztatási rendszer nem az egész ország minden területére van kiterjesztve, hanem a Vajdaságra és itt

is csak egyes városokban hajtják ilyen módon végre, akkor nem kell csodálkoznunk, hogy a szuboticiainak soha meg nem szűnő panasza napról-napra gyarapodnak, kétségbeejtőbbekké válnak.

Ugyancsak érthetetlen az, amit a palicsi villatulajdonosokkal szemben elkövettek. Itt is horribilis haszonértéket állapítottak meg minden alapos összehasonlítás és az átlag figyelembe vétele nélkül. Mert igaz, hogy egyváhány palicsi villa után magas béreket fizettek addig, amíg az utazási nehézségek miatt mindenki Palicsra tódult és amikor a városban lakást nem találók Palicsra voltak kénytelenek meghuzódni, de viszont a palicsi lakások mind butorozottan voltak kiadva és a butorzatért a törvényben előírt 30 százalékot sem hozták lerovársba.

Igy a pénzügyigazgatóság! De mit csinál maga a város?... A prošíreni senat. Felemeli a házak utáni községi pótdót, anélkül, hogy tudná, mennyi az állami adóalap és eszerint mennyi bevételre számíthat a házbéradók után.

Szedi állandóan a lakóktól és háztulajdonosoktól egyaránt a luxusadókat, amelyek megállapításánál a fürdőszobák és az egyméter széles folyosók is luxusadóalapot képeznek.

Megterheli a bérlőket házbérfiárekkel, melyek a fillérektől olyan messze esnek, mint Makó Jeruzsálemtől. Itt sincs kiszámítási alap. Senki se tudja, hogy mennyit fog jövedelmezni a városnak a 12, 10, 9 százalék házbérfiáler, mert senki sem tudja, hogy mennyit fog kiténni az állami adóalap? Sőtétben, vaktában dolgoznak a közpénztárak megtöltése érdekében, anélkül, hogy a gyapjnyírásnál a birka bórét vagy legalább a husát megkímélnék.

Ilyen körülmények között ki hiszi el, hogy a házépítési akció, amely a lakástalanoknak hajlékot, a munkanélkülieknek munkakialmat hivatott nyújtani, eredményre fog vezetni? Ki lesz olyan könnyelmű, hogy akár magának, akár bérlakóknak házat építsen? Ki bizik abban, hogy Szubotica város közigazgatási bizottságának adóügyi alosztálya, melynek tagjai mégis csak többségben a város polgáraiból állanak és amely a felhozott sérelmeket és felebbezéseket elintézni hivatott, kellő megériést fog tanúsítani a polgártársainak baja és a város-fejlesztési törekvéseiről?

Szomorú a perspektíva, ha az a több ezer felebbezés az eddigi egyéb jogorvoslat sorsára jut és a bizottság mint másodfoku hatóság nem siet segítségére azoknak, akik kénytelenek az elsőfoku kivetés alapján — felebbezésre tekintet nélkül — fizetni?

Városi önkormányzat! Jöjjön el újból a te országod!

Dr. F. J.

Tanítói kinevezések a Vajdaságban

Pribicevics délszerbiai tanítókat
helyezett a Vajdaságba

A tanítók hivatalos lapjának legutóbbi számában mintegy száz vajdasági tanító kinevezése jelent meg, akiket már az új törvény alapján pályázat után neveztek ki. Az így kinevezett tanítókat csak fejelelni uton lehet áthelyezni. A kinevezéseket még Pribicevics írta alá és felülnő, hogy nagyon sok tanító Délszerbiából kerül a Vajdaságba.

A beogradi kerülethez tartozó becske-recki járásban Orlovát községbe Mandurovics Györgyöt, Srpski Aradára Tormanska Julkát, a veikkikikindai járásban Basaidra Baecics Jovánt, Paccics Milicát, Popovics Sztanimirt, a szabalyai járásban Gosposyivacra Mihajlovics Verát, Gyurgyevóra Makszimovics Simiát, Ujicsics Genovévát, Csurogra Csiplics Razsicát, a kovaicsai járásban Barandra Radotics M. Milorádót, Jarkovára Zsupanski V. Katicát, Olenovics Sztanojét, Opovóra Krisztodulovics Milicát, Markovics A. Kosztát, Crepajdra Ivkovics M. Vászát, Ivkovics Imilit.

Uzdinra Misics Danilót, a *kovini járásban* Szojanovics Dragomirt, Csupics Mihajlót, *Osztrovára* Rajacsics Milkát, Nesics Jelenát, a *novibecseji járásban* Beodrara Szimesics Milkát, *Vranjevóra* Crvenesics Dobroszlávot, Crvenesics Ljubicát, *Dragutinovóra* Filipovics Angyelt, a *novikanizsai járásban* Gyádra Koledin Miletát, Koledin Jelenát, *Potiski-Sveti-Nikolára* Csukurov V. Emiliját, Ramanadoki Zdravkót, Dimitrijevics Mirjanát, *Szanádra* Girkovics Milorádót, *Csókra* Vasziljevics M. Dragutint, a *pancevoi járásban* Dolovóra Rasovics Verát, Gyomparin Natáliát, Lazarevics M. Milutint, Szamardzsics B. Radovánt, *Smolicára* Petrovics K. Dusánt, a *sztaribecseji járásban* Turjára Katyanszki Radivoit, a *titeli járásban* Salkásszentivánra Radak M. Szávát, *Budisárljára* Dimitrijevics Boriszavót, *srszki-crnjanski járásban* Jasa-Tomicsora Radak Boriszavót, *Nincsicsevóra* Jovicsin Ivánkát nevezte ki, illetőleg véglegesítette a közoktatásügyi miniszter.

A *bácskai* kerülethez tartozó *apatini járásban* Kupuszindára Diklics Ivánkát, *Priglevicaszentivánra* Braun Petárt, Svenda Antont, Sudics Zlátát, *Sviljevóra* Bremzai Gyenát, *Sztaparra* Leizevics Vaszilijét, Denics Milost, Denics Darinkát, a *dárdai járásban* Gaitesra Sajd Bélát, *Knyezsevóra* Csurocsics Katicát, *Mirkovára* Jovanovics Rakilát, Szlavics Gyurát, *Belimonasztírra* Petrovics Gyorgyét, *Billére* Dezezsár Józsefet, a *noviszadi járásban* Kulpinra Mriarics Katarinát, *Rumenkára* Matejics Vladimirt, az *odzsáki járásban* Parabutya Vidák Nikolát, Vidák Olgát, *Pivnicére* Filipovics Dragomirt, a *palánkai járásban* Obrovára Milosevics Kamenkót, Milosevics Olgát, Bregarszki Pavlét, *Cilbosra* Palanaeski Sztevéant, Paunovics Sztanímirt, *Tovarisevóra* Durkovác Miliját, a *szubotikai járásban* Gurgyinra Dulics-szállásra Zsivkovics Miodrágot, *Zsednikre* Mukics-szállásra Dejanovics Jeliasvetát, a *szombori járásban* Bajmokra Kasejics Frányót, Mandics Szvetozárt, *Bezdárra* Tomovics Antét, *Tucakovics* Mateját, *Sztariszavára* Malesevics Desimirkát, *Kafugyerszki Szávát*, *Teleskára* Nikolics Szávát, *Csonopljára* Cinics Iliját, a *topolai járásban* Csantavirre Lokajcsok Bonifácot, Lokajcsok Zsófiát nevezte ki, illetőleg véglegesítette a közoktatásügyi miniszter.

A *szmederevói* kerülethez tartozó *alibundri járásban* Dobricára Gyurovics Lázárt, *Ferdinre* Zagorac Milicát, *Zagorac* Radiakát, a *belacrkvai járásban* Ullmára Lovrics Mateját, Marics Blagojét, *Miloszavjevics* Gordanát, *Jesenovóra* Miloszavjevics Radoszlávot, *Pártára* Kosztics Szávát, a *versei járásban* Potporányra Flego Zórárt, *Vodicére* Petrovics Zsivadint nevezte ki, illetőleg erősítette meg állásukban a közoktatásügyi miniszter.

A hivatalos lap ezenkívül még háromszáz tanítói kinevezést közöl.

Ujabb idegenellenes zavargások Kinában

Tizenegy tüntetőt löttek agyon a rendőrök

Londonból jelentik: Honkongi jelentések szerint Amoy városában a külföldiek elleni tüntetések ismét nagy arányokat öltöttek, úgyhogy az angol hatóságok kénytelenek voltak ismét egy cirkálózt küldeni Amoyba. A város egyik legnagyobb kereskedőjét a kínai bandák megtámadták és négy lövéssel halálosan megsebesítették. Általában véve ismét zavargásoktól tartanak.

Kantonban egy újabb tüntetés alkalmával a rendőrség rálőtt a felkelőkre. Tizenegy ember meghalt, igen sokan megsebesültek. A városi képviselőtestület kínai titkárát megsebesítették.

Hongkongban a helyzet napról-napra rosszabbodik. Az angol és japán cégek bojkottját szigorúan végrehajtják. Brit és amerikai hadihajók Shanghaiba indultak, mert attól tartanak, hogy az idegen negyedben újabb fosztogatásokra számíthatnak.

A washingtoni külügyminisztérium, a lapok értesülése szerint, értesítette Coolidge elnököt, hogy a kínai kérdés a hatalmak közt megoldottnak tekinthető. A washingtoni szerződést aláíró kilenc

hatalom között az összhang bizonyos részletkérdésektől eltekintve megvan, úgyhogy az Egyesült-Államok kormánya a teljes megegyezést küszöbönállónak tekinti.

Kommunista-merénylet Lembergben

Agyonlőttek egy rendőrtisztet

Lembergben jelentik: Szombaton délelőtt a lebergi bíróság tanuként kihallgatta Csehovszki rendőrtisztet egy politikai bűnpörben, amelyben több kommunistát a köztársaság elleni merénylet vádjával állítottak a bíróság elé. Amikor Csehovszki a kihallgatás után a bíróság épületéből távozott, egy fiatalember az uccán lelőtte. A rendőrtiszt nyomban meghalt. A tettest, aki a kommunista párt önvédelmi osztályának tagja, letartóztatták.

A merénylet elfogatása után beismerte tettét. Elmondta, hogy Csehovszkit azért ölte meg, mert a rendőrtiszt a munkásságnak árulója lett.

Azelőtt ugyanis Csehovszki munkás volt, vezérszerepet vitt s így módja volt megismerni a munkásszervezeteket. Amikor a rendőrséghez belépett, tapasztalatait volt sorstársai ellen használta fel és igen sok munkásszervezeti vezetőt börtönbe juttatott, emiatt a kommunistapárt önvédelmi osztálya halálra ítélte és ő kapott parancsot a halálos ítélet végrehajtására. A merényletet a tárgyalás előtt kellett volna elkövetnie, azonban erről lekésett és így Csehovszki a vádlott kommunisták ellen még megtehetette a bíróság előtt súlyosan terhelő vallomását.

Levegőbe röpitettek a rifkabilok egy francia erődöt

Kiméletlen harcot hirdet Abd el Krim Franciaország és Spanyolország ellen

Párisból jelentik: A lapok jelentése szerint Abd el Krim adjiri főhadiszállásán a rif-szövetséges bszüllött törzsek vezetői összejöttek, hogy megvitassák a helyzetet és a legközelebbi tennivalókat. A törzsfőnökök gyűlése elhatározta, hogy a háborút Spanyolország és Franciaország ellen életre-halálra, késhegyig folytatja.

Feből érkező hivatalos jelentés szerint pénteken éjszaka Terual környékén Ain Bua Aicha közelében egy francia erőd a levegőbe repült. Az őrség egy része keresztülverekedte magát és eljutott a francia csapatokig. Az őrség napok óta hősiesen védekezett a tulerőben lévő ellenség ellen. Kevéssel a robbanás előtt sikerült repülőknél élelmiszert szállítani az erődbe, ahova a szakasparancsnok levelét is eljuttatták, amelyben felszólítja a katonákat, hogy tartsanak ki július 31-éig, mert akkor bizonyosan felszabadítják őket. Közben az erőd a levegőbe re-

pült. Julius 30-ra virradó éjjel Tangerben egy municioraktár felrobbant.

Nehéz harcok után sikerült a francia csapatoknak az 1200 méteres Bab Marus magaslatot visszafoglalni. Abd el Krim az utóbbi hetekben kétségbeesett erőfeszítéseket tett, hogy ezt a magaslati pontot megkerítse, mert ez a Taza elleni támadások centruma. A rifkabilok heves ellentámadásait azonban a francia gépjárművek sikeresen elhárították. Illetékes helyen kijelentették, hogy a Bab Marus-magaslat visszafoglalásával megszűnt minden veszedelem, amely Tazát fenyegette.

Painlevé miniszterelnök és hadügyminiszter rendeletet adott ki, amely megengedi és szabályozza külföldi tartalékos tiszteknek és katonáknak Marokkóban önkéntes szolgálat vállalását.

Pétain tábornok szombaton Párisba érkezett. A tábornok a sajtó számára minden felvilágosítást megtagadott a marokkói helyzetről.

A Lederer-házaspár levelez

Szerelmi vallomások az akasztófa árnyékában — Ledererné kézimunkázik és főzni tanul

Budapestről jelentik: Lederer Gusztáv, aki két héten át vallási tébolyt szimulált a Margit-körúti zárkájában, néhány nappal ezelőtt hirtelenül megváltozott.

— Megváltoztam... érzem — mondotta néhány nappal ezelőtt Bíró alezredesnek, úgyve referens bírójának, mikor elébe kérette magát. Sirt keservesen, ráborult az irodaasztalra.

— Levelet akarok írni... könyörgöm, tessék megengedni, hogy levelet írjak — Micinek.

Bíró alezredes engedélyt adott a halálraítéltnak levele megírására.

Lederer meg is írta levelét:

— Egyetlen drága Micikém! — hangzik a levél megszólítása magyarul fordításban, majd így folytatódik:

— Nem tudom, hogy iriami meg Neked mindazt, amit tiszta szívenből mondani szeretnék, hiszen rossznak, nagyon rossznak tartasz engem. Igaz, hogy rossz is voltam hozzád, kiméletlen és érzéstelen. De most, mikor már túl vagyok minde-

meg nem kaptam. Szinte úgy tett, mintha csak üdülne a fogházban. Kézimunkázott, olvasott és tanult. Állandó olvasmány a »Die tüchtige Hausfrau« című könyv, amelyből a főzéstől a stoppolásig mindent meg lehet tanulni, de a főzésben különösen tökéletessé akarja tenni magát, három szakácskönyvből is tanul, hogy minek, azt nem árulja el.

Mikor a sirást abbahagyta, azonnal lekérte magát Kovács Péter ügyészéig a lelnök, fogházigazgatóhoz és kérte, hogy engedjék leírni levelére válaszolni. Az alelnök megadta az engedélyt. Válaszlevelében Ledererné az ömlengő szerelmes szavakat viszonzza. — Bizony, ha újra ölembe haithatnád a fejcskédet — írja. Örömmel ajánlja fel a »liebster Musti«-nak, hogy a fogházban kifoltozza fehéreműt. Én is jól vagyok — írja levele végén.

Bármennyire is nyugodt volt a hangja a válaszlevelének. Ledererné nyugodt élete véget ért néhány nap óta.

Ujból magához kérette védőjét, dr. Léway Tibort és sirva könyörgött, hogy hozza be anyósát.

— Az anyósom nem hiszi, hogy én nem tettem rosszat Gusztinak — zokogta. — Én is, Guszt is áldozatok vagyunk! Én az utolsó percemben is azt mondom, hogy nem Guszt volt a gyilkos!

A védő ezután közölte vele, hogy ügyének felelősségi főtárgyalását szeptemberben tartja meg a tábla. Az asszony a vállát vonogatta a hírre.

Ledererné most már megkapta férje fehéreműt, azokat foltozza és tökéletesíti magát a főzés művészetében.

Nem az arat, aki vetett

Elvették a moli bérlők földjeit

Az alkotmány nem ismer különbséget az állampolgárok között, az agrárreform azonban nem engedelmeskedett sem az alkotmánynak, sem az élet törvényeinek s fájdalmas különbségeket állított a vajdasági földmunkások közé. A magyar földnélküliektől megtagadták a földet, pedig a legtöbb helyütt a nagybirtokok felosztása leginkább a magyar földmunkásokat fosztotta meg munkahelyüktől. Ez a jogfosztottság sok ezer magyar családot tett munkanélkülivé és döntött nyomorba. Legnagyobb rész magyarok azok is, akiknek földjeit elvették, — az agrárreform végrehajtói azonban módot találtak arra is, hogy a munkájukból éő, nincstelen, szegény magyar földműveseket munkájuk gyümölcsétől is megfosztják.

Nemrég Szubotican okozott nagy elkeseredést és csaknem vérontást is a földművesek közt a hajdujárasi földosztás, amelynek során a régi bérlők bérleteit elvették és a terméssel evvitt a telepéseknek adták át. Most ugyanez az eset ismétlődött meg Mol községben is.

Mol község kétezer holdas földbirtokát kétholdas parcellákban a múlt év őszén holdanként kétezer dinárért bérbe adta. Topolai, kishegyési és moli magyar földművesek vették bérbe a földeket és a bérösszeget a község pénztárába le is fizették, azután pedig a jogszűren bérelt földeket gabonával bevetették. Ez év tavaszán, amikor már az egész terület be volt vetve és a földművelési munkálatok befejezést nyertek, Mol község földjeit az agrárreform céljára lefoglalták és telepések közt szétosztották.

A bérletüktől megfosztott magyar földművesek többször panasszal fordultak az agrárhivatalhoz és Mol község előjáróságához. Mindenütt megnyugtató választ kaptak és kife-

lentették nekik, hogy a termést ebben az évben ök arathatják le. Ennek ellenére az aratás idején mindenütt megjelentek a földeken az új tulajdonosok és ök aratták le és hordták be a termést. Az így kifosztott bérlők, akiknek sem a bérösszeget, sem a bevetelt mag árát nem térítették vissza, nyomorba jutottak, mert a bérlen legfőbbjük minden régebben megtakarított pénzét is elvesztette. Az illetékes hatóságok a panaszokra újabb ígéretet tettek az ügy revíziójára.

Célibalóvók

Ez most a legeslegújabb szórakozásom.

Az ember vállára csapja a puskáját, füttyent a kutyájának és kiballag az erdőbe vadászni. Sajnos a mi vadászterületeink olyan kicsik, hogy minden nyulra hat éhes vadász esik, a vadászokról nem is szólva, így tehát felhagytam a hiu reménnyel, hogy Palicson oroszliánt, vagy tigris löjök még ebben az esztendőben és más, realisabb vadak után néztem.

Itt van például a baromfiudvar. A szakácsné tegnap bejelentette, hogy csirkepaprikás lesz ebédre, én már kora reggel ott lebzseltem a konyha körül állig felfegyverkezve; felajánlottam szolgálataimat, hogy a kivégzést, a paprikásnak szánt alanyokon, magam hajtom végre jó flóberommal. De ez a maradi nő felháborodottan tiltakozott a segítségem ellen, nem érezte föl humánus jellegét és inkább sajátkezűleg nyisszantotta el a csirkék torkát. Törvényes kereteken belül itt nem igen mutatkozott érvényesülési lehetőség számomra, ezt elkésere-déssel konstataáltam le. Jögcimet kellett keresnem, hogy vérengzhessek. A kis kacsák sajnos, mind meg voltak számolva. A galambok szintén. Ám azért mikor két turbékoló galamb szállt a fenyőfára, alájuk lopódtam tizenkétlövetű belga fegyveremmel. Egyáltalán nem hallak bele. A házigazda kirohant a lövődözés zajára.

— Azt hittem, hogy vadgalambok — mentegedőztem és a házigazda kijelentette, hogy ezen a tájon nem laknak vadgalambok.

Másnap véletlenül sikerült lelőnöm egy gyanúffanul legelésző kiskacsát.

— Pajtás, hozd ide! — kiáltottam kutyámnak és az el is indult, fel is kapta a véres tetemet és el is fogyasztotta az utolsó szálig első zsákmányomat.

Ma aztán fényes bizonyítékkal szolgálhattam lövészi képességeimet illetően. A mosóné jelentette, hogy egy nagy patkány garázdálkodik a mángorló alatt. Felkaptam a puskámat.

— Hol az a patkány? — mondtam keményen és nekivágtam a mosókönyha rejtelemének. A patkánylyukra csakhamar ráakadtunk, de a patkány nem mutatkozott. Belelőttem kétszer a lyukba, erre sem jött elő. Ám az én türeimem nem rejtett vissza a nehézségektől. Lesbe álltam és vártam. Késő délután végre előmászott. Körültekintett és amikor meglátott, gyorsan úgy tett, mintha nem venné észre és el akart menekülni.

Tizenkét golyót eresztettem a bestia-ba és magától értetődik, hogy felfordult. Szenvedés nélkül mult ki. Az égre rugta lábait, mintha azt akarná jelezni: »pechem volt« és kiadta a lelkét.

Azóta célfóvését gyakorlatok hűlt tetemén. Spárgát kötöttem a lábaira és felakasztottam egy fa ágára. Aztán kétszáz lépésről célba veszem. Ma már olyan perfektcélzó vagyok, mint a Ted Vilmos. A patkány holttestét, amelyet már rostává löttem — még ha fúj a szél, akkor is — pontosan fejbe találok. Száz dinár ellenében bárki meggyőződhet célzóvá tehetőségemről. Harminc lépésről bárki fejéről lelövöm az aímát, husz lépésről a diót és ötről a mogyorót. Ha a mogyoró helyett a kiállót találom fejbe, úgy vissza kapja a pénzét.

(t. l.)

Ugrás kétezer méter magasból

Egy noviszádi sportsznan bravuros vállalkozása
Életveszélyes kísérletet végeznek a noviszádi repülőtéren

A noviszádi repülőtéren a közeli napokban ejtőernyővel fognak kísérletezni. Eredetileg az volt a terv, hogy a noviszádi Ikarus-gyár egyik hidroplánjáról végzik a kísérletet. Az érdekes kísérlet mégis a noviszádi katonai repülőtéren, katonai repülőgépen fog megtörténni.

Huzamosabb ideje Jugoszláviában tartózkodik a francia Laguet-féle ejtőernyőgyár Leraux nevű főmérnöke, aki előterjesztést tett a jugoszláv hadügyminisztériumnak, hogy francia mintára minden pilóta és megfigyelő számára rendeljen ejtőernyőket, amelyek Franciaországban is kifűnően beváltak.

A jugoszláv hadügyminiszter késznek nyilatkozott a kísérletek bemutatásához repülőgépeket rendelkezésre bocsájtani. A noviszádi katonai repülőparancsnokság erre a célra egy Bregnet típusu repülőgépet jelölt meg, amellyel a kísérletek a közeli napokban megtörténnék.

A Bregnet készüléken Rogulja Gyula joghallgató, a vakmerő sportszmann száll fel, aki legutóbb a Szokol-ünnepélyek alkalmával mint bravuros urlovas mutatkozott be. Rogulja Gyula jogász — akinek két fivére ismert repülőtiszt, a Bregnettel 2000 méter magasságra száll fel, hogy onnan a testére erősített ejtőernyővel a repülőgépből a földre ugorjon.

A vakmerő produkció a következőképpen megy végbe: Rogulja hátára felszerelik az ejtőernyőt és amikor a repülőgép, — amely a repülőtér felett fog körözni, — eléri a 2000 méter magasságot, Rogulja a repülőgépből oldalt kiugrik. Az ejtőernyő 20 méternyi esés után önmagától kinyílik és a fiatal jogász az ejtőernyővel bizonyára sértetlenül jut a földre. A kísérletet azért végzik 2000 méter magasságból, mert az ejtőernyőt ép ebben a sokkal ritkább levegőjű magasságban kívánják kipróbálni, miután 3—400 méteres sürűbb levegőjű magasságban minden ernyő kinyílik.

A Bácsmegyei Napló tudósítója megkérdezett egy pilótatisztet, aki az ejtőernyőket még a francia harc-térről ismeri, hogy veszéllyel jár-járnak-e ejtőernyővel való mély-be ugrások?

— Elméletben az ejtőernyőnek 20 méternyi kiugrás után automatikusan ki kell nyílnia. Az a célja az ernyőknek, hogy motorhibák esetén a repülő kiugrással megmenthesse életét. De azért az a veszély fenyegeti a kiugrot, hogy az ejtőernyő mégsem nyílik ki, vagy hogy a kiugrot zuhanás közben szívészélhűdés éri s előfordul az az eset, hogy az ugró a 2000 méteres szédületes magasságból való leugrás közben meg-brűl.

Kőkorszakbeli leleteket találtak a subotikai szállásokon

Fűltárnak egy neolith-korszakbeli temetőt — Az első fűltárt sirban megtalálták az ősember csontvázát, fegyvereit, edényeit és kagylókszereit — Folytatni fogják az ásásokat

Nemcsak rendkívül érdekes, de komoly tudományos figyelmet érdemlő felfedezést tettek a napokban Szubotica környékén. Hirman Károly városi tisztviselő ugyanis a várostól tizenkét kilométernyire fekvő Ludas-pusztán őskori leletekre bukkant, amelyek minden valószínűség szerint

a történelem előtti kőkorszakból származnak.

Hirman felfedezéséről jelentést tett Gyogyevics Dragoszláv főispánnak, akivel közölte, hogy rendszeres ásások folytán nagy mennyiségű őskori tárgy került a felszínre, értékes dokumentumai a neolith-korszakbeli primitív ember kulturájának. A leletekre bukkant tisztviselő átadott a főispánnak egy tíz centiméter hosszúságú eszött kőbaltát, az ősember fegyverét. Gyogyevics főispán érdeklődésére Hirman elmondta, hogy a ludasi partszakadékon, amely a falutól a több kilométernyire fekvő csendőrlaktanyáig húzódik, hatalmas temető lehetett, ahol a holtakat kedvenc tárgyaikkal, edényekkel, fegyverekkel temették el. Az első leletre Balogh István ludasi földműves portáján bukkantak. Veremszerű bincét ástak, amikor mintegy hat méter mélységből egy

megkövesedett emberi csontváz került elő, mellette, közvetlen a koponya mellett egy kőedény, egy fűlbevaló és két löbaltis volt.

A csontvázról minden nagyobb szakismeret nélkül megállapítható, hogy több ezer évvel ezelőtt élt ember földi maradványa.

Az ősember jellemző feltűnően hosszú lábzsár- és csontok. Éles ellentétben a rövid gerinccsontjai, a hatalmas becssett, lapos homloku koponya, amelyről merészen ugrák ki a pofacsont és az elő-

rusztó állkapocs. Érdekes, hogy a koponya mindkét fogszora teljes.

A csontváz mellett talált kőbalták közül az egyik ép, a másiknak csak a fele van meg. A kőedény teljesen megfektetett, husz centiméter magas pohár, kup-szerű üreggel. Kívül egyenletesen rovátkolt, a felső szélén cikk-cakkos díszítéssel. A felszínre került tárgyak legérdekesebb példánya az ősember ékszer: a fűlbevaló. Kőkorszakbeli ékszer, abból az időből, amikor a legnagyobb becsben talán a tengeri kagylókat és csigákat tartották.

A fűlbevaló óksimagságú tengeri kagylóból, a keskenyebb végén két apró lyukkal, amelyek az erősítő-téa a fűlbe.

Gyogyevics főispán megígérte, hogy a kormány s a beogradi akadémia figyelmét fel fogja hívni a ludasi leletekre. Rajcsics Sándor alpolgármester pedig, akinek szintén tudomására jutott az érdekes felfedezés, kijelentette, hogy a mennyiben érdemesnek mutatkozik, valószínűleg a város maga fog ásásokat végeztetni, hogy az esetleg felszínre kerülő őskori tárgyakat a város muzeuma részére mentse meg.

Látogatás a kőkorszakbeli temetőben

Azt a helyet, ahol az őseletekre bukkantak, a ludasi országot felől csak csónakkal lehet megközelíteni. Hatalmas vadvíz választja el a falutól azt a parti emelkedést, ahol egykoron a kőkorszakbeli ember temetkezett. A szakadékos part néhol nyolc-tíz méter magasságban emelkedik meredeken a víz felett, agyag-s talaj, csupán a felszínén van másfél méter magasságú fekete-föld-réteg. Az agyagos talajban bárhol úsunk be, kőedénydarabok kerülnek elő. Círadás, finoman mintázott korsódarabok, csont-

vázak, koponyák, a vidéken csaknem minden házban található érdekes gyűjtemény, amelyek értékét ugyan kevésre becsülik a ludasiak, de mint cifra, szokatlan holmit megőrzik, vagy a tisztaszoba sblótján, vagy a padlason. Nem ritkaság ezekben a házakban teljesen ép kőkorsót, edényt találni, amelyek mind a föld mélyéből kerültek elő a véletlen folytán.

A Székelydomb titka
A partszakadéktól nyugatra emelkedett egy kétszáz méter átfogóju, tíz méter magas domb, amelyet Székelydombnak neveztek a környékbeliek. A dombot nemrég felásták és ekkor csodaszám-ba menő leletre bukkantak.

A domb maga valójában csontvázakból állott, amelyet négy méter magas földréteg borított. Kocsiszámra vitték el innen az emberi csontokat, amelyeket azután a vízparton ástak el ismét. A csontok között szintén nagymennyiségben találtak kőedény-darabokat

Éjszakai kincskeresők
Ludas környékén több halom van, amelyekről nincs kizárva, hogy ugyanolyan tömegsírok, mint amilyen a Székelydomb volt. A csendőrlaktanya közelében szintén van egy emelkedés, ahol hatalmas terméskövek alatt emberi csontokra akadtak. A környéken már évszázadok óta az a monda él, hogy ennek a halomnak a mélyén, a csontvázak alatt arany- és ezüstkincsek vannak. Időnként még ma is összeállnak a környékbeliek és társas alapon ássák a dombot: kutatják a kincseket. A ludasiak szorgalmas földműves emberek, akik nappal dolgoznak, így a kincskeresésre csak az éjszakaiuk marad. Csonton és kőcserepeken kívül azonban még semmi sem került felszínre. Ez az egyetlen kincs, amit a kemény agyagréteg magában rejt, ez pedig legfeljebb a tudomány számára jelent értéket.

m. d.

A drága ingyenfürdő

Rendőrségi engedéllyel szabad csak fürödni a Begában

Becskerékről jelentik: A becskeréki rendőrség kiadott egy rendeletet, amely szerint a Bega folyó mélyebb részein — tül az uszodán — csak engedéllyel szabad fürödni.

Hosszu évek óta járnak a Begának erre a részére fürödni a becskerékiek. Az ingyenfürdőnek több látogatója akadt, mint az uszodának, ahol kevésbé mély a víz. A szokatlan rendelet természetesen nagy meglepetést keltett az érdeklő strandolók között. A rendelet szerint ugyanis az ingyen fürdő látványát a következő bélyegekkel kell ellátni:

1. huszonöt dináros okmánybéllyeggel,
2. hetidináros városi bélyeggel,
3. hat dinár kezelési díj,
4. öt dinár külön díj.

Összesen tehát csak két negyvenhárom dinárba kerül becskeréken az ingyenfürdés. De meg így sem biztos. Mert, ha a rendőrség esetleg nem találja elegendő nagynak az illető meilbőségét, vagy az uszonyait, visszatartja a kérést azzal, hogy tartson előbb hírókurát.

És ebbe aztán tönkre menne teljesen a szegény polgár. Ezekután nem lesz csoda az sem, ha Becskeréken lassankint elszoknak majd a mosakodástól is az emberek.

ROSSIJA-FONCIERE
biztosító és virombilagító társaság

Tűz, élet, balerak, autóműködő-biztosítások
Betőrsébbiztosítások méltányos díjakkal

FŐKIGAZGATÓSÁG: SUBOTICA
(Rossija-Foncierre palota)
KEPVISELETEK MINDENÜTT

HIREK

Svájci levegő

Svájc, 1925 augusztus

Svájc olyan, mint a Suchard-csokoládé boritéka, olyan mint Teill Vilmos a Piatnik-kártyában, mint Meyer Conrad Ferdinánd »Janesch Györgye«. Olyan szelíd, vitézi, büszke, nemes, szüzi és tejszagú, itt minden csupa kék, meg sárga, meg zöld. Ezek a hegyek olyan ismerősök, ezek az aranygyapjas alpesek, ezek a havasok, mint egy-egy óriás havasi gyopár. A falvak benne vannak a jó hegyek ölében, a hegy dajkálja őket, jó gyerekek. Jók az emberek, bambák, egésszágok és iparkodók, vasárnap turistáskodnak, stupid harmonikaszóval, mint a hegyi népek.

*

Itt nincsen politika és az emberek mégis megélnék. Itt nagy nemzeti ügy, hogy vasárnap Genfben az utolsó évi-zedek legnagyobb tornaiünnepélye folyt le, harmincezer csattogó, dicső tornász vonult fel és Zürichben a tüzbiztonsági kiállításra a szövetség tanács delegátusa magasszárnyalású beszédben méltáthatta a villámcsapásos tüzvéz elhatárolására szolgáló preventív készülék és az egyéb tüzoltószerszámok jelentőségét. Itt akadnak sokan, akik komolyan veszik a népszövetséget és élénk figyelemmel kísérik a folyamathajózási albizottság és az intellektuális együttműködés üléseit.

*

Kifoghatatlanok a megértésben, szenvedélyes megértők. Moissi Alexander zürichi vendégfellepte például alkalmat adott nekik arra, hogy megértési tanácsot német színművésze, olasz vére és orosz lelke iránt. Tüntettek különben a nemzeti türelmességgel. Altdoriban az idén felújították a Tell Vilmos-játszót, amely ennek a svájci német falunak, a hős szülőhelyének olyan tradíciója mint Oberammergau-nak a passziójátékok és az előadásra az Olasz- és Franciasvájból is elzarándokoltak. Egy órásmester alakította Tell Vilmost, egy földműves Ruden Ulrikot és egy fetekehajú parasztkisasszony Teillné asszonyságát.

*

Milyen gyermekes a viszálykodásaik. A szentgalleni kanton nagy lövészünnepélyre készül. A lövészet egész Svájcban nagyon kedvelt sport. Mennyit lőnek ezek a pacifisták, hogy durrognak a hegyek és a völgyek. A szentgalleni szocialisták plakátokat adtak ki a lövészünnepély ellen. A plakátokat eltávolították. A veszekedés és vita során kiderült, hogy a polgári lövészövetség is van olyan pacifista, mint a szocialisták és hogy a szocialista-párt viszont szintén szervezett munkás lövészegyleteket. De hát valami felett veszekedni kell a szövetségi választások előtt. Az se jelentéktelen, hogy a kormány rendkívül megnehezítette a husimpotot. Szigorú állat-egészségügyi szempontokból.

*

Az állataik is olyanok, jámborok, büszkék, izmosak, pacifisták.

Ahol ők élnek, ott csupa zöld, sárga meg kék a levegő. A tó, a tó, kristálylavór a hegy lába előtt. Gleccser, nagy pudes, glicerines mama. Annyi apró állomás, tovafutó, céltalan. Ezek mögött a sárga és névjegyes indóházak mögött talán nincs is falu, nem laknak emberek. Ezek a Potemkin-állomások csak azért vannak csupán, hogy a menetrend szegyenbe ne maradjon. Nem akarták meghazudolni a menetrendet.

Itt vannak hegytetők, ahol a tudóba-josok és vannak, ahol a belpoklosok imádkoznak a Naphoz. Vannak gyógyulók és vannak halódók. Néha letéved egy tapasztalatlan, fiatal felhő és gyalog járkal közöttünk a terrazon és a hegyoldalon. Mi így össze szoktunk járni a felhőkkel és a menyországgal.

M. F.

— A királyi pár dalmáciai útja. Splitből jelentik: Alexandar király és Mariora királyné öfelségeik augusztus hó végén meglátogatják a dalmáciai partvidékét. Az utvonalon fekvő városok és községek nagy előkészületeket tesznek a királyi pár ünnepélyes fogadtatására.

— Kinevezések a subotici közgazgatásban. A belügyminisztérium Topálovics Miodrag jogászt másodosztályú rendőrfogalmazóvá és Hirman Károly ludasi tanítót városi számtiszté nevezte ki Szubotícára.

— A Radics-párt vasárnapi népgyűlése. Vasárnap tartja meg a Radics-párt az obznana megszüntetése óta első nagyobb népgyűlést Donja-Stubicán. A gyűlésen a párt több vezére fog beszédet mondani. Politikai körökben nagy érdeklődés nyilvánul meg a népgyűlés iránt, mert ez az első alkalom, hogy a Radics-párti tömegek állást foglalhatnak vezetőik új politikájával szemben. A Radics-párt vezetősége bizik abban, hogy a horvát nép mindenben magáévá teszi az új orientációt.

— Feloszlott a subotici újságírószekció. A subotici újságírószekció szombaton rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen az elnök indítványára elhatározták, hogy a subotici szekció feloszlik. A subotici újságírószekció tagjai a novisadi szekcióval együtt a legközelebbi időn belül megalakítják a vajdasági szekciót, amelynek közel száz tagja lesz. A subotici szekció feloszlásának oka a „Jugoszláv Újságírók Egyesülete” legutóbbi közgyűlésén hozott határozat, amely szerint egy szekciónak harmincnél több tagból kell állnia. Minthogy egy vajdasági újságírószekciónak sincs ennyi tagja, a subotici szekció vezetői a novisadi szekcióval már régebben tárgyalásokba bocsátkoztak és végül elhatározták, hogy a Vajdaság részére közös szekciót alakítanak.

— Wilson Bryan ellenére üzent háborút a központi hatalmaknak. Az amerikai sajtó néhány nap óta részleteket közöl arról, hogy William Bryan miért lépett vissza Wilson kabinetjéből. A lapok megállapítják, hogy Bryan ellenezte Wilson jegyzékét, amelyben az akkori amerikai elnök Németországnak és Ausztria—Magyarországnak hadat üzent. Bryan jegyzékét, amelyeket az akkori központi hatalmakhoz intézett, nagyon mérsékelt hangok voltak, Wilson ezeket a jegyzékeket utólag Bryan tudta nélkül kikorrigálta és a legélesebb hangnódorba írta át.

— A kínai köztársaság új alkotmányát kap. Londonból jelentik: Fuán, a kínai köztársaság elnöke összehívta a vének tanácsát, hogy velük megtárgyalja az új alkotmány kidolgozására vonatkozó konferencia egybehívását. A vének tanácsa kijelentette, hogy a katonai és polgári hatalom gyakorlását a legközelebbi időn belül szét kell választani. A tárgyalások másik pontja a külfölddel helyreállítandó jó viszony kérdése volt. Sanghai-i jelentések szerint a pekingi kormány a sztrájkolók részére újabb százezer dollárt utalványozott.

— Új határrendőrségi vezető. A belügyminiszter értesítette Bácsmege főispánját, hogy a subotici határrendőrség helyettes főnökévé Perovics Skamenko végzett jogászt nevezte ki.

— Drága cirkusz-előadás. Novisadról jelentik: A Kludsky-cirkusz péntek esti előadásán Gortan Vladimir hadnagy zsebéből nyolcezeröttszáz dinárt kiloptak. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Tömeges adóvégroajtások a topolai járásban. Topoláról jelentik: A topolai járás községeinek lakossága Sztrilics Béla és Markusev Milán képviselők támogatásával már régebben mozgalmat indított a tulságosan magas adók enyhítése érdekében és felebbezést adtak be a mértéken felüli megadóztatás ellen. A felebbezés nem járt eredménnyel, mire számosan kérvényt adtak be, hogy részletekben fizethessék ki adójukat. A pénzügyigazgatóság ezeket a kérelmeket is elutasította és nyolcnapos határidőt tűzött ki az adók befizetésére. Számos adózó nem tudott eleget tenni az adóintésnek és emiatt Szekicsen és Feketicsen a jövő hétre adóhátralék miatt több száz árverést tüztek ki.

— A Saarvidéken tovább terjed a sztrájk. Berlinből jelentik: A saarvidéki bányamunkások bérmozgalma a közlekedési munkásokra is áterjedt. A saarvidéki kormánybiztos a három vasuti szakszervezet bérkövetelését a legerélyesebben visszautasította, mire a vasuti szakszervezetek azzal válaszoltak, hogy egyhangulag általános vasuti sztrájkot határoztak el. A szakszervezetek tagjait a holnapi napon fogják leszavaztatni, hogy megállapíthassák, milyen álláspontot foglalnak el az általános vasutassztrájkjal szemben.

— Elhunyt magyar szobrászművész. Budapestről jelentik: Bezerédi Gyula szobrászművész szombaton Budapesten hetvenhatéves korában meghalt. Bezerédi művei közül a budapesti Városligetben levő Washington-szobor, a budapesti Nemzeti Színház előtt levő Tinódi-szobor és a bajai Tóth Kálmán-szobor a legismertebbek.

— Megtartották a házkutatást Okolicsányi László hivatali helyiségében. Budapestről jelentik: A Leirer Amália meggyilkolásában bűnrészességgel vádolt Okolicsányi Lászlónak a villamosműveknél levő hivatali helyiségében szombaton délelőtt házkutatást tartottak, mert, mint ismeretes, az a gyanu merült fel, hogy Okolicsányi a pénzszekrényben nagyobb mennyiségű robbanóanyagot rejtett el. Arra is számítanak, hogy a házkutatás során újabb terhelő bizonyítékokat is találnak a Leirer-gyilkosságra vonatkozólag. A házkutatásnál csak hatósági személyek jelentek meg és annak eredményét szigorúan titokban tartják.

— Az antantcsapatok teljesen kiűritették a Ruhr-vidéket. Berlinből jelentik: A francia csapatok kiűritették Mühlheim városát, s ezáltal a Ruhr-vidék katonai kiűritése befejeződött. Szombaton reggel a német rendőrség átvette a biztonsági szolgálatot.

— Merénylet készült Coolidge Ford, Edison és Rockefeller ellen. Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint Tampában elfogtak egy Klein Normann nevű embert, aki kijelentette, hogy Coolidge elnököt meg akarta gyilkolni. Vallomása során leleplezett egy merénylő társaságot, amely Ford, Edison és Rockefeller meggyilkolására szövetséget kötött.

— Ötezer dinár pénzbüntetési helyreigazító nyilatkozat visszautasítása miatt. Novisadról jelentik: A Srbdija néhány héttel ezelőtt támadó cikket írt Ruzsics Emil mérnök ellen, abból az alkalomból, hogy Ruzsicsnak konfliktusa volt Klumac Bogdán törvényszéki bírósággal. Ruzsics helyreigazító nyilatkozatot küldött a lapnak, amit azonban az nem közölt, mire a megtámadott mérnök pörít indított a Srbdija ellen. A járásbíró kötelezte a lapot a helyreigazítás közlésére és a szerkesztőjét, dr. Cserehov Györgyöt 5000 dinár pénzbüntetésre ítélte a nyilatkozat visszautasítása miatt. Az ügy felebbezés folytán a törvényszék elé került. A törvényszék szombaton jóváhagyta a járásbíró ítéletét, amely így jogerőssé vált.

— Áthelyezések. Szomborból jelentik: Halicsik Szima segédjegyzőt Ófuttakról Bácsjaracra, Nedeljkovics Koszta bácsjaraci segédjegyzőt Ófuttakra helyezte át az alispán. Bacske-rekről jelentik: Prica Dusan bacske-reki kerületi tanfelügyelőt áthelyezték az ószerbiai Unkába tanfelügyelőnek.

— Ötvenezer dinár évi bért kérnek egy trafikos bódéért. Novisadról jelentik: A város felmondott a Fötéren levő egyik trafikusbódé bérletének, aki már évek óta bérelte a trafikot. A bódéra nyilvános árlejtést írt ki. A bódé kikiáltási ára évi 50.000 dinár volt, azonban a pénteken megtartott árlejtés nem vezetett eredményre s ezért új árlejtést írnak ki. Az eddigi bérlet szombaton kénytelen volt elhagyni a bódét, amely most üresen áll.

— Két és fél év emberölésért. Novisadról jelentik: Horváth József titeli földműves április 3-án verekedés közben Titelen Ieszurta Gyenes Pált, aki azonnal meghalt. A novisadi törvényszék a szombaton megtartott tárgyaláson Horváthot két és fél évi börtönrre ítélte.

— A subotici városi úrvaszlók faárlejtése. A subotici fakereskedők között nagy az elkeseredés azért, hogy a városi iskolaszék idei fa-szállítására kiírt árlejtésen a város nem volt tekintettel az árlejtésen résztvevő kereskedők érdekeire. Az első árlejtést megemmisítették, mire a kereskedők újabb ajánlatot adtak be és újból lefizették a 30—40.000 dinárt kitevő kauciót, azonban az árlejtésen nemcsak a pályázó kereskedők ajánlatait vették figyelembe és végül is a 175 vagon tűzifát a legolcsóbb ajánlattevőnél vagononként ötven dinárral drágább áron rendelte meg a városi iskolaszék. A subotici fakereskedők körében akció indult meg, hogy — miután tavaly is hasonlóképpen folyt le a városi iskolaszék fa-árlejtése — ezúttal ne vegyenek részt hasonló árlejtéseken.

— A subotici sakkverseny játékrendjének sorsolása. A subotici országos sakkverseny — mint már közöltük — hétfőn kezdődik. A verseny résztvevői közül néhányan már szombaton megérkeztek, legnagyobb részük azonban vasárnapra jelezte érkezését. Vasárnap este nyolc órakor tartják meg a subotici Sakk Kör helyiségében a játszmák sorrendjének megállapítása végett a sorsuzást. A verseny hétfőn délután öt órakor kezdődik a Polgári Kaszinó helyiségében és naponta délután ötől kilencig tart. A verseny nyilvános.

— A szekicsi gazdakör jubileuma. Szekicsről jelentik: A szekicsi gazdakör ez év őszén ünnepli fenállásának tízéves jubileumát. Az egyesület, Becker József elnök vezetésével, nagy előkészületeket tesz a jubileum megünneplésére, amiben számos vidéki egyesület is részt fog venni.

— Két játékkaszinó lesz Magyarországon. Budapestről jelentik: A minisztertanács a soproni játékkaszinó felállítására mellett döntött. Hír szerint a magyar kormány ezenkívül engedélyt fog adni egy budapesti játékkaszinó felállítására is.

— Orosz nap Pálicson. Augusztus 2-án, vasárnap orosznapot rendeznek Pálicson. Este fényes kivilágítás lesz és tombola, kilenc órakor pedig balett a pálicsi táncteremben. Az ünnepségek alkalmából egész éjjel fog közlekedni a villamos és az autóbussz Szubotica és Pálics között.

— Elfogott ékszerlovaj. Zemunból jelentik: A rendőrség letartóztatott egy Sándor Fridrich nevű állítólagos zagrebi kereskedelmi utazót, amikor az egy értékes briliáns gyűrűt akart eladni egy ékszerész üzletben. Sándor Fridrich bevallotta, hogy a gyűrűt egy zagrebi ügyvéd özvegyétől lopta el és egyéb ékszerlovásokat is beismert.

— **Mac Millan hajója befagyott.** Washingtonból jelentik: Az amerikai közvélemény minden érdeklődése Mac Millan északsarki expedíciójának utja felé fordul. Az elért eredményeket naponta rádió útján teszik közzé. Mac Millan főhajója befagyott a Melville öbölben, ahonnan a legközelebbi szombaton a sarkutazó maga fogja közölni expedíciója eredményeit és le fogja írni a jég ellen vívott harcot. Az Amerikai Földrajzi Társaság rádió útján közli a sarkutazó beszédét egész Amerikában, valamint azoknak az eszkimóknak népdalait is, akiket Mac Millan Bowdoin nevű főhajóján magával hozott.

— **Ujból kinyílnak a nazarénus templomok.** A vallásügyi miniszter egy régebbi rendeletével betiltotta a nazarénus szekta működését s bezárta a nazarénus imaházakat. Most egy újabb miniszteri rendelet ideiglenesen megengedte a nazarénusok vallási gyakorlatának folytatását s ennek következtében a belügyminiszter rendeletet küldött Bács megye és Torontál megye alispánjának, amellyel elrendeli a bezárt nazarénus imaházak újból kinyitását.

— **Görögországban szigorúan büntetik az öngyilkosságot.** Athénból jelentik: A kormány új rendelete, amely büntetéssel sújtja az öngyilkosokat, most lépett életbe és pénteken alkalmazta először. Egy rendőr észrevette, hogy egy éltesebb férfi föbe akarja lőni magát. Még idejében ott termett, megakadályozta és letartóztatta. Az illető ismert nevű tőkepénzes és híres hazárdjátékos. A rendőrségen azzal megmentőzött, hogy egész vagyonát eljátszotta.

— **A magdeburgi uszóverseny szombati eredményei.** Magdeburgból jelentik: A magdeburgi uszóversenyen a 4×50 méteres gyorsstafétában a magyarok győztek (Bárany, Gáborffy, Bicskey I. Szigriz) 1 perc és 56,2 másodperc alatt. A 4×200 méteres stafétában elsők lettek a németek (10 perc 3 másodperc). Vasárnap a 4×100 méteres gyorsstaféta és a vízpoló kerül sorra.

— **A suboticei postahivatalok szaporítása.** A *Bács megyei Napló* már hirt adott arról, hogy a suboticei postahivatalok számát szaporítani fogják és az eddigi I. és II. számú hivatalokon kívül III., IV., esetleg V-ös számú új postahivalt szerveznek. A novisadi kerületi postaigazgatóság rendeletet küldött ebben az ügyben a suboticei postaigazgatóságnak azzal, hogy haladéknélkül lépjen érintkezésbe a városi hatósággal és azzal együtt jelölje meg a városnak azokat a helyeit, amelyek a legalkalmasabbak a hivatalok elhelyezésére. A hely megválasztásánál szem előtt kell tartani a kereskedelem és általában a nagyközönség érdekeit. A hivatalokat forgalmas, élénk, könnyen hozzáférhető helyeken kell felállítani. Minden új postahivatalnak két szobából kell állani és pedig egy nagyobb szobából a hivatal és egy kisebb szobából a csomagraktár részére. Popov Dusán postafőnök ebben az ügyben érintkezésbe lépett a városi tanáccsal és a suboticei Lloyd vezetésével. A suboticei postahivatalok szaporítását Szávics Iván kerületi postaigazgató rendelte el.

— **Magyarországról neveztek ki Bácskába tanítónőt.** A közoktatásügyi miniszter Petromarkova Mária pomázi (magyarországi) tanítónőt Srpski-Mileticsre tanítónővé nevezte ki. Cveits Zsófia szombor-szállási tanítónőt saját kérelmére Szuboticára helyezte át a miniszter.

— **Megszökött bolgár kommunista foglyok.** Szófiából jelentik: Több bolgár fogoly, akiknek jórésze a legutóbbi kommunista mozgalomban szerepeltek és akik a burgeszi öbölben fekvő kis Anasztázia szigetén voltak letartóztatásban, az örök letelepése után sikerült megszökniük. Kézrekerítésükre minden intézkedés megtörtént.

— **Uj egyenruhát kap a noviszadi rendőrség.** Noviszadról jelentik: A városi tanács Mihajldzsits Sztanoje, az új főkapitány előterjesztésére új egyenruhával látja el a noviszadi rendőrséget. Az új egyenruha kakiszinű lesz és a distinkciók a karon lesznek láthatók. Sapka helyett angolos parafasisakot és oldalfegyver helyett gummitobot fognak viselni a noviszadi rendőrök.

— **A szentai hid alatt nem szabad csónakázni.** Szentáról jelentik: A szentai tiszai hid alatt a katonai hatóságok rendelkezései következtében nem szabad csónakázni. A lakosság körében mozgalom indult a tilalom megszüntetése érdekében.

— **Halálozás.** Velikibecskerekéről jelentik: Biró István volt becskerei pénzügyi főtitkár hosszú betegség után meghalt. A régi becskerei tisztviselő gárda köztisztviselő tagját nagy részvétellel kísérték utolsó útjára.

— **Két csehszlovák katonai repülő halálos katasztrófája.** Prágából jelentik: Gbelben a katonai repülőtérén egy hadirepülőgép nagy magasságban lángalobbant és lezuhant. Két utasa, egy repülőszázados és egy főhadnagypilóta szénné égett. A vizsgálat megállapította, hogy a benzintartó felrobbant. Ugyanez a repülőgép hozta egy nappal előbb Olmützből Prágába Širovy tábornokot, a csehszlovák hadsereg új vezérkari főnökét.

— **A hadsereg szidalmazásáért nyolc havi börtön.** Noviszadról jelentik: A novisadi törvényszék büntető tanácsa szombaton tárgyalta Eiser Gáspár jase-novai kocsiártó bűnyűjét, akit az ügyészség azzal vádolt, hogy Eiser a vasuton becsmerelte a hadsereget és az államot ócsárló kifejezéseket használt. A noviszadi törvényszék nyolc havi börtönre ítélte Eisert. Az ügyész súlyosbításért felebezzett. A törvényszék az elítéltet az ítélet kihirdetése után letartóztatta.

— **Az Orjuna főbizottságának ülése.** Zagrebból jelentik: Az Orjuna főbizottsága Splitben, háromnapos értekezletben foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy az új politikai helyzettel szemben milyen álláspontot foglaljon el. Az értekezletről nem adtak ki hivatalos jelentést, de a kiszivárgott hírek szerint, főleg pedig az Orjuna hivatalos lapjában, a „Popedá“-ban megjelent közlemények hangjából azt lehet következtetni, hogy az Orjuna a legélesebb harcot fogja megindítani az új kormánytöbbség ellen.

— **Villámcsapástól fölgyújtott buza-termés.** Molgunarásról jelentik: Szőke Antal molgunarasi gazda tanyáján pénteken éjjel a villám felgyújtotta a buzakazlat, amelyben tizenöt lánca föld termése volt egybegyűjtve.

— **Pusztító zivatar Ausztriában.** Bécsből jelentik: Csütörtökön délután öt órakor Staa helységben, Histelbech kerületben óriási vihar tombolt, amelynek három emberáldozata is van. Egy órában belül több mint száz milliméternyi eső és jégeső hullott. A jégdarabok ökölnyi nagyságúak voltak és a termést teljesen tönkretették. Amit a jég megkímélt, azt a vadul zuhogó víz magával vitte. Fákat gyökerestől tépett ki a vihar. Rengeteg állat esett áldozatul a zivatarban. Staatz, Enzensdorf, Poysbrunn, Kantendorf és Herrnbaumgarten helységek teljesen víz alá kerültek. A víz másfél méter magas. A jég nagy pusztítást vitt véghez a telefon- és távíróhálózatokban is. A lakosság a dombokra és más magasabban fekvő helyekre menekült. A három elpusztult ember a vihar ideje alatt a staazi viaduktban keresett menedéket, amelyet azonban a vízár teljesen elöntött. A mentési munkálatok folyamán sikerült a vizet az országutakról leszorítani. Bécsben segélyakció indult meg a károsultak érdekében.

A *Deutsche Medizinische Wochenschrift* legutóbbi számában mintegy 24 tanulmány foglalkozik az orvosi tudomány aktuális kérdéseivel. Kiemelendők: König (Königsberg): cikke a felsősecretióis zavorok sebészeti kezeléséről. Reifferscheid professzor (Göttingen) cikke a terhes nők hábák általi vizsgálatának helyes módjáról. Canaan Palestinai orvosai intézetét írja le. Ezenkívül a folyóiratok és könyvek, gyűlések szemléje teszi változatossá a lapot, amely Szuboticán a Kurirnál kapható.

A **Vajdaság minden gyárosa, gazdája jöjjön el a suboticei Nagyvásár és Kiállításra!**

Hízó kura a Magas Tátrában. Müller Vilmos dr. tátrálizái szanatóriumában hízó és fekvőkura végezhetőségű, légzőszervei hurutok, idegkimerültség, naponta ötszöri elsöranu étkezéssel, lakással és fizikális gyógyterápiával 55 cseli korona. Jugoszláviai iclentkezők részletes felvilágosítással szolgál dr. Munk Artur suboticei orvos.

Dr. Balogh Dezső redarált községi orvos Stari-Vrbason szarv lámbával bővítette ki rendelését, mellyel való besugárzásra különösen alkalmasak vérértékelésben és mirigvdaganatokban szenvedő gyermekek és a serdülő korban levő ifjúság számára.

Lóverseny lesz Suboticán a Vásár és Kiállítás tartama alatt!

Dr. Gábor Sándor orvos (St.-Beče) 4 heti tanulmányjáról meérkezett és rendelését megkezdte.

Mielőtt vásárolj légszékényt, sörparátust és szállóberendezést, kérjen árjegyzéket Brana Goldner légszékény-, fabutor- és rézarugyárától Subotica, Jugovičeva 25.

Kisiparos büntet el, ha nem állít ki a suboticei Nagyvásár és Kiállításra!

Roth Orza kozmetikai intézetében, Kr. Aleksandrova ulica 7. szám alatt, a Rossia Fonciere palotájában, félemlen. modern szépségápolás, arcbőrhámlesztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyözzszappanok, arcfehérítő- és szeplőkénőcsök stb. Ugyanott vidéki hölgyek megfelelő honorárium ellenében a modern szépségápolás minden ágában kiképeztetnek.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. augusztus 1.

Zürich, aug. 1. Zárlat: Beograd 9,35, Páris 24,45, London 25,01, Newyork 515, Brüsszel 23,75, Milanó 18,85, Amsterdam 206,75, Berlin 122,625, Bécs 0,007245, Szófia 3,75, Prága 15,275, Varsó 96,50, Budapest 0,007245, Bukarest 2,65.

Beograd, aug. 1. (Magánforgalom): Páris 261, Newyork 55,30, Milanó 201, Amsterdam 22,05, Berlin 13,05, Bécs 7,77, Prága 164,25, Budapest 7,76, Zürich 10,75, Bukarest 27,25.

Zagreb, aug. 1. A szombati magánforgalomban következő árfolyamon történtek kötések: Newyork 55,30, Berlin 7,97, Trieszt 2,02, London 2,69, Prága 164,50, Zürich 10,76.

Noviszadi terménytözsde, aug. 1. Buza bácskai 77/78 kilós 275 dinár, bácskai szeptemberi 275 dinár, szerémi augusztusi 270 dinár. Tengeri bácskai 177,50—180, bácskai csatornaállomás 185 dinár, bácskai per augusztus 15%-os kassza 188 dinár. Irányzat lanya. Forgalom 1600 métermázsa buza és 2200 métermázsa tengeri.

Szombori gabonaárak. Buza 270 dinár, tengeri ab vasutállomás 182,50 dinár, ab csatorna 185 dinár, ab Tisza 170 dinár, zab 190 dinár, takarmány árpa 195—200 dinár, tavaszi árpa 210—215 dinár. Liszt üzletellen. Az irányzat lanya.

Szentai terménytözsde. Szentáról jelentik: A szombati gabonapiacra a következő árak szerepelnek: Buza 240 dinár, árpa 160 dinár, sörárpa 190 dinár,

zab 165 dinár, tengeri 175 dinár, szeptemberi 190 dinár, repce 340 dinár, köles 185 dinár, heremag 1650 dinár, marmag 190 dinár, bab 200 dinár, rozs 175 dinár, 0-ás liszt 480 dinár, 2-es 430 dinár, 5-ös 380 dinár, takarmányliszt 170 dinár, korpa 160 dinár.

Csikágói gabonatözsde, aug. 1. Buza 162—155,75, júliusra 166, szeptemberre 149,25. Tengeri 106,5—103, szeptemberre 103,875. Zab júliusra 41,25, szeptemberre 41,625. Róz 98, júliusra 93,375, szeptemberre 96,25, decemberre 99,625.

Newyorki gabonatözsde, aug. 1. Buza 163,25—167,25. Tengeri 119,875.

Az irányzat buzánál egyenetlen, tengeriül nyugodt.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: **Duna:** Bezdán 245 (+15), Bogojevó 306 (+16), Vukovár 240 (+16), Palánka 240 (+14), Noviszad 230 (+14), Zemun 190 (+2), Pancsevó 168 (—8), Smederevó 269 (—2), Orsova 228 (—12). **Dráva:** Maribor 140 (+1), Zakanj —8 (+12), Terezinopolje 36 (+13), Osziyek 161 (—12). **Száva:** Zagreb —60 (+8), Sisak 30 (—), Jasenovac 138 (—), Bród 134 (—7), Samac 65 (+5), Mitrovica 154 (—6), Beograd 117 (—). **Tisza:** Senta 260 (—), Becse 208 (+2), Titel 248 (+4). **Kupa:** Karlovac 22 (—4). **Una:** Novi 56 (—2). **Varbas:** Banja Luka 78 (+8). **Bosna:** Doboij 38 (—). **Drina:** Zvornik —6 (—2).

KINTORNA

A gazdag Kohnnál megjelenik egy fiatalember és így szól:

— Kohn ur, ezennel megkérem a lánnya kezét.

— Melyiket a három közül?
— Mondja Kohn ur, — kérdezi erre a fiatalember — *magunk közt szólva melyiket ajánlja?*

Valaki megkérdezi egy szuboticei orvostól:

— Igaz az, doktor ur, hogy az asszonyok tovább élnek, mint a férfiak?

Mire az orvos így szól:
— *Az özvegyasszonyok egész biztonságan.*

A bíró megkérdezi a vádlottól:

— Maga azzal van vádolva, hogy betört a vaskereskedésbe. Mit tud védelmére felhozni?

— Azt, bíró ur, — feleli a vádlott — hogy vérszegény vagyok és a doktor vasat rendelt.

Roth Józsefné szül. Baner Róza fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy szeretett férje

ROTH JÓZSEF úr

f. hó 1-én d. u. 4 órakor hosszas szenvedés után elhunyt.

Drága halottunkat f. hó 3-án, hétfőn d. u. 3 órakor kísérik a gyászszobából (Sokolska ulica 3.) a sirkertbe.

A holdogultat gyászolják még: özv. Goldfisz Sándorné Roth Emma, özv. Vilmos, özv. Krausz Farkasné Roth Aranka, Roth Albert, Fürst Lászlóné Roth Marika.

Koszorúk mellőzését kérjük.

Értékesítések, szigorított és csupasz ruházatok, izzolmányosnókat, antenadrókat, ólomkábelkeket, elsörendű minőségben, jutányú áron szállít a

Noviszadi Kézelgyár (Radnicka u. 2.)
Telefon 121 4433

SPORT

Magyarország

sportbojkottal fenyegeti Jugoszláviát
Komoly bonyodalmak az FTC vendég-szereplésének letiltása körül

Az FTC szubotical vendégszereplésének letiltását, mint már jelentettük, a magyar sportkörök annyira sérelmesnek találták, hogy a magyar Országos Testnevelési Tanács részéről retorzióképpen megtiltották az MLSz-nek a Zagreb-Budapest mérkőzés megrendezését.

Az OTT, mint Budapestről jelentik, nem elégszik meg a zagrebi mérkőzés letiltásával, hanem mindenáron szeretné rábírní a különböző sportszövetségeket, hogy általános sportbojkottot mondjanak ki Jugoszláviára. Ennek a kétségtelenül elhamarkodott tervnek keresztülvitelét főleg a beutazási engedélyt nem kapott egyesületek vezetői szorgalmazzák, akik arra számítanak, hogy az OTT simán meg fogja szavazni a bojkottot, miután amugy sincs meglegedve az MLSz-nek a szomszéd államokkal szemben alkalmazott sportpolitikájával. A bojkott ügyében Zuber Ferenc titkár szombaton felkereste Karafiáth Jenőt, az OTT elnökét, aki a jövő hét elején összehívja az Országos Testnevelési Tanácsot, hogy határozzon ebben a kérdésben.

A magyar sport vezetői remélhetőleg nem fogják ezt a lokális jelentőségű incidenst komoly konfliktussá mélyíteni és elhamarkodott lépéssel nem fogják kockáztatni azokat az eredményeket, amelyek a két ország sportérkezésétől fakadtak.

Nem tartják meg a vasárnapi szubotical löversenyt. A szubotical Alekszandar király Lovaregylet vasárnapra hirdetett löversenyét a rendezőség elhalasztotta. A rendezőséget erre a lépésre az készítette, hogy kevés számú nevezés érkezett be a vajdasági istállók részéről és a Halasi-uti pálya talaja a sok esőzés következtében alkalmatlan a verseny lebonyolítására. A Lovaregylet kárpótlásul az elmaradt versenyt az augusztus 23-iki országos löverseny programját fogja gazdagítani. A kiállítási versenyen résztvesz még az állami istállón kívül az ország minden nagyobb istállója, úgyhogy minden számban népes, klasszikus mezőnyre van kilátás.

NAK—Bácska. A NAK bemutatkozását nagy érdeklődéssel várja a szubotical közönség. A mérkőzésre, amely délután félhat órakor kezdődik a Bácska pályán, a Bácska a következő összeállításban áll ki: Virág — Kulundzics, Gubics — Szarcevic, Vukov — Polyakovics, Rudics, Kovács, Marcikics, Slezák.

Vasárnapi sport Noviszadon. Vasárnap délután a beogradi Sumadija mérkőzik Noviszadon az OSKV-vel és a szubotical SzMTC a noviszadi Radnicskivel. Mindkét mérkőzés háromnegyed 6 órakor kezdődik.

A becskeréki teniszverseny után című cikkünkbe nyomdahiha folytán tévedés csuszott be. A versenyen a férfi páros bajnokságot a Balázs (Becskerék) — Dörner pár nyerte.

A német és magyar vízpolócsapat összeállítása. Magdeburgból jelentik: A vasárnap eldöntésre kerülő magyar-német vízpolómérkőzésre a két csapat a következő összeállításban áll starthoz: Magyarország: Barta — Ivády, Fazekas — Keserü II. — Wenk, Keserü I., Homonnai II. Németország: Rademacher — Bähre II., Cordes — Bähre I. — Bencke, Aman, Safft.

Nemzetközi lövészverseny. Berlinből jelentik: Sant-Gallenben augusztus 7-én veszi kezdetét a nemzetközi lövész-

verseny, amelyre eddig a következő államok jelentették be részvételüket: Belgium, Dánia, Amerika, Franciaország, Lengyelország, Hollandia, Magyarország, Olaszország, Portugália és Spanyolország. Litvánia és Jugoszlávia részvételéről még folynak a tárgyalások.

Dempseyt meg akarják fosztani világbajnoki címétől. Londonból jelentik: Isteni sportkörökben a leghatározottabban tartja magát az a hír, hogy Jack Dempseyt meg akarják fosztani világbajnoki címétől, ha ismét nem tesz eleget az amerikai bokszolósövetség felhívásának, hogy jelenjen meg előtte. Ebben az esetben a nehézsúlyú világbajnoki címet üresnek jelentik ki és a bokszolósövetség felszólítja Harry Wills-et és Gene Tunney-t, hogy mérközzenek meg a világbajnoki címért.

KÖZGAZDASÁG

Tömeges jelentkezések

a szubotical kiállítás mezőgazdasági osztályára

A szubotical kiállítás és nagyvásár mezőgazdasági osztályához tömegesen érkeztek a jelentkezések. Eddig 141 ló, 240 szarvasmarha, 108 juh, 194 sertés, 274 baromfi és 62 galamb van bejelentve, amelyeket a nagyobb gazdaságok közt Szubotica város gazdasága, Lebach Gyula, Piukovics József, Törley Bálint, özvegy Kalmár Imréné, Vojnics Simon és Béla, Wámoser Ervin (Szombor), Vermes Károly, Wámoser Dezső (Bajsa), Lederer Arthur és Károly (Csóka), Rosenberg uradalom (Koranac), Malagurszky Luka, Halbrohr Mór és László, Nasic halgazdaság küldenek a kiállításra. A kisebb gazdaságok közül a következők fognak kiállítani: Csóvics Gergely, Csóvics Ferenc, Gyelmis Gábor, Hajek Ferenc, Mikovics Gusztáv, Osgyán Sándor, Ruszki László, Szudarevics Antal, Tölcser Vilmos, Vidakovics Antal, Andrijevszki Erast, Sokesity Ferenc, Jurics Márkó országgyűlési képviselő, Tumbász Ferenc, Mikovics Gusztáv, Vidakovics Bertalan, Sivics József, Vujkovics Cviljin Márton, Vujkovics Jakab, Jakobsevics Máté, Jaramazov Marijan, Szkenderov János, Szkenderov Ferenc, Sokescics Jenő, Dulity Péter, Stipics Lajos és Iván, Sprentz Adám, Kanyó Antal, özvegy Jaramazov Félixné, Miatov Milán, Csóvics Félix, Vujkovics Iván, Vujkovics Lamity Mihály, Markovics Miklós, Szobonya László, Zvekán Iván, Beslity László, Cindel József, Simon András Ferenc (Bajmok), Losonczy Lajos (Sztarakaniza), Péter Zsigmond (Kraljev Brög), Csongradaz Gruja és Milos, Milivoj Jovan (Martonos), Bosnyák Antal, Szimendics Péter, Nasztazics Ljubomir (Szombor), Földműves iskola (Ada), Kiss Imre János (B.-Topola), Barna János (Szent). Külföldről 65 darab törzskönyvezett magasvérű állatot fognak bemutatni.

Bíróságon kívüli egyezség. Noviszadról jelentik: Wezlberger Mavró, bácskopalánkai fűszerkereskedő pár héttel ezelőtt hitelezőinek bíróságon kívüli egyezségi ajánlatot tet. Passzívái 545.024,18 dinárra ruktak. A noviszadi hitelező- és védegyelet vette kezébe az egyezség intézését és sikerült a hitelezőkkel 60%-os egyezséget létrehozni. Az első részletet Wezlberger szombaton fizette be a hitelező- és védegyelet pénztárába.

A noviszadi gazdasági egyesületek részvétele a szubotical gazdasági konferencián. Noviszadról jelentik: A Szubotican augusztus 30-án megtartandó gazdasági konferencia ügyében a noviszadi kereskedelmi kamara kezdeményezésére a noviszadi gazdasági testületek vasárnap

dél előtt tíz órakor a Mária királynő szalodában megbeszélést tartanak.

Peronoszpóra pusztítja a szekicsi szőlőket. Szekicsről jelentik: Szekics község határában több száz hold szőlővel beültetett terület van. A peronoszpóra már évtizedekkel ezelőtt sok kárt tett a szekicsi szőlőkben, a szőlősgazdák azonban szakszerű permetezéssel leküzdötték a peronoszpóra veszedelmet. Az idén azonban olyan hatalmasan ujjult ki a peronoszpóra, hogy azzal szemben a permetezés nem használt. A szekicsiek több millió kár éri.

Szerkesztői üzenetek

Sz. I. Ha a bíróság kimondta, hogy az ítélet birtokon kívül felelősséget meg, akkor ön tartozik fizetni.

Gombos. A pikében, ha a kiállításnak jó a lapja és két jó kvintet mond be, akkor kilencven, tekintet nélkül arra, hogy a partnernek vannak-ia van.

M. M. Ada. Ha a férfi és feleség egy-egy utazik, közös utlevelet is használhatnak. Az utlevélre angol vizum és azoknak az államoknak átutazási vizuma kell, amelyekben keresztülutaznak.

H. A. Szombor. A bank által felajánlott egységet egvelőre ne fogadja el. A Jugoszlávia és Magyarország között felvartatban lévő tárgyalások során ezt a kérdést végérvényesen rendezni fogják. A tárgyalások most szünetelnek és ősszel fognak folytatódni Budapesten.

Hü olvasó Sztaravoravica. Minthogy a kéményseprőnek nem a községi pénztárból élvezett fizetése van, forgalmi adó fizetésére köteles. Ha csak egy tanonccal dolgozik, kérvényt adhat be a pénzügyigazgatósághoz, hogy a forgalmi adóját általánosságban állapítsák meg, amely esetben külön forgalmi adó-ívet nem tartozik vezetni. A forgalmi adó nemfizetés vagy az alap eltiltása elzárással és 100.000 dinárig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

B. K. Martonos. Magyarországra való átköltözésnek jugoszláv részről nincs semmi akadály, ha ön adóját itt kifizette és az állammal szemben esetleg fennálló kötelezettségeit teljesítette. Amennyiben kiutasítják, butorait és használt háztartási cikkeket vámmentesen viheti ki és a határig ingyen szállítják.

N. J. Sztarakaniza. Kevés kilátás van arra, hogy annak, aki az állampolgárságról lemondott és külföldre optált, újból megadják az állampolgárságot. Mindenesetre adion be kérvényt, amelyben visszavonja a régebbi ociót.

M. Gy. Pale. A Vajdaságban idegen munkásoktól rendszerint tartózkodási engedélyt kérnek és itt a kiutasítás veszedelme sokkal inkább fenyegeti, mint Boszniában. Ha állást akar változtatni, szerezzék meg az ottani községi előjárásnál a tartózkodási engedélyt.

R. F. Szonta. Tanulmányutra kaphat utlevelet az Egyesült Államokba is. Partraszállás előtt óvadékat vagy jóállást kell adni. Autentikus felvilágosítást vagy a beogradi amerikai konzulátus, vagy a zagrebi Zelenička Komissia ad.

K. E. N. Magyarországon minden nagyobb könyvkiadó cégnek van lektora, aki a beküldött kéziratokat elolvassa és megírja. A kritikusok közül legismertebb: Osváth Ernő a Nyugat szerkesztőségében (Vilmos császár ut 55), dr Császár Elemér (Pantheon), dr Schöpflin Aladár (Athenaeum), Mikes Lajos (Franklin Társulat). Az Athenaeum címe: Miksa-u. 8. A Singer és Wolfneré: Andrássy-ut 22.

J. W. Szent. Angliai és franciaországi cégek német jegyzéke megjelent Berlinben a Rudolf Mosse kiadásában. Jugoszláviában inari és kereskedelmi cím-tár nincs, megjelent azonban egy Compass. Címe: Compass d. d. Zagreb, Margaretska ul. 4. Magyar felsőiskolai tankönyveket bármely könyvtárban beszerezhet.

Gyári üzemek. Külső mezőgazdasági fényképek kiállítás részére szakszerűen készítenek Roményinél készülnek.

B. J. Novisad. Levelét elküldték elintézés végett becskeréki megbízottunknak. Az eredményről értesíteni fogjuk.

F. D. T. Karanac. A szubotical temetkezési egyesületekbe személyes megjelenés és egyesületi orvos által történt megvizsgálása után minden SHS állampolgár beiratkozhatik.

Pisker. 1. A sör úgy készül, hogy árpát megáztatva enyhe meleg helyen csiráztatnak, míg a csira az ároaszemnél valamivel hosszabbra nem nő. A csirában ekkor van a legtöbb diasztázé, az az erjesztő anyag, amely az árpa keményítőjét cukorra alakítja át. A további csirázást szárítással akasztják meg. A csirázott árpa a maláta. Az erjesztést félbeszakítva, a tiszta sörlevet leszűrik és hideg pincékbe eresz-tik, ahol lassu utóerjedésen megy át. A különféle sörök alkoholtartalma 2-7 százalék között váltakozik. A sör erősségét egészen más mérővel állapítják meg, mint a borét. A Maligant-féle készítméllyel a borszesz tartalmát mérik meg. A must cukortartalmát a klosterneuburgi mérővel állapítják meg. 24 klosterneuburgi fokos mustból körülbelül 14,5 maligantos bor lesz.

Zenész. Londoni zeneműkiadó vállalatok: Chester J. W. Ltd. és Crauz et Comp. Newyorki zenekiadó cég: Fischer C.

K. F. Topola. Az elhalt apa adóért az örökösök örökségük erejéig felelősek. Ha tehát jogos az edókietés az elhalt apa ellen, akkor halála után az örökösök tartoznak a hivaték erejéig az adót kifizetni.

N. B. Novibecsei. Az illeték-díjszabás 62. paragrafusa szerint kétezren felül lakosságú helyeken minden félféven 1000, 750, 500, illetve 300 dinár illeték fizetendő. Az első részlet január 31-ig, a második augusztus 31-ig térítendő meg. A kisebb összegeket a saját termésüket kimerő bortermelők fizetik. Aki az italmérséi illetéket nem fizeti le az elő-irt időben, az az illeték háromszorosával bírságotlanó. Panaszokat tizenöt napon belül ahhoz a hatósághoz lehet benyújtani, amely a határozatot hozta. A panaszokat a közvetett adók vezérigazgatósága bírálja el. A panaszt tartalmazó kérvényre husz dináros bélyeget kell ragasztani.

F. D. Szent. Budapesti magángimnáziumok: László-féle intézet (Hold-u.) és Wagner-féle intézet (Rákospalota.)

K. P. Horgonybádógot Cellében gyártanak. Bádóglemezt, sem fehérét, sem feketét nem állítanak elő az országban. Vagontételekben való beszerzés ügyében forduljon a szubotical Barzel-részvénytársasághoz.

Szerencsétlen. Forduljon szakorvoshoz. Laikus ember csak ronthat a bajon.

ILLATOS MÖLYIRTÓ

„HERMELIN” neve, kérje mindenütt
DEPOT „SOL” DROGERIJA NOVISAD

ÜGYVÉDI ÉS BIRÓI VIZSGÁRA

szórákozni elkészülhet
Dr. JESSENSZKY
logi szemináriumában
Novisad, Vilsonov trg 7 5636

ELHIZÁS ELLEN

egyedüli biztos szer a szakemberek és elsőrangú szaktekinéltek által teljesen biztonságos és biztos hatású elismert

„VILFAN-TEA”

Teljesen ártalmatlan! Számítalan elismerés
Kapható az összes gyógyszer-tárakban és dro.,ériakban,
Előállító:

Mr. D. VILFAN GYÓGYSZERÉSZ
Gyógyszervegyészeti Laboratórium
ZAGREB, ILICA 204 6193

Fontos hölgyeknek!

Ne rontsa arcát szappannal, hanem használja „VISAGINE ADELINA PATTI” arctejet, hogy arca mindig friss és üde legyen. Üvegje 30 dinár LABORATOIRE „ADELINE PATTI” PARIS. Főképviselet Jugoszláviára ZAGREB, GAJEVA ULICA 8.

NYILTTÉR.

Értesítés.

Értesitem az I. suboticei nagyvásár és kiállításon résztvevő összes kiállítókat, hogy a kiállítás alkalmára szükséges díszítési munkákat, úgymint:

pavillonok, sátrak és helyi fülkék felállítását, külső és belső díszítését és mindegyikre zászlókat

saját és adott tervek után legizlésebben a legjutányosabban árban elvállalom és készítem.

FISCHER HENRIK KÁRPITOS ÉS DIZITŐ

Subotica, Zmaj Jovan ulica broj 18.

Felhívás

Suboticán „Első Jugoszláv Szülészeti Segélyegyesület” címen mindenkor leghumánusabb segélyegyesület alakul. Ezen egyesület azon nemes céllal indul, hogy tagjait, úgy az anyát, mint a születendő gyermeket a legmesszebbmenő segélyben részesítse.

Az egyesület 600 alapító taggal kezdi meg működését s az alapító tagok az alapszabályok jóváhagyása után jogosultak a segélyre.

Beiratási díj D. 20, esetenkénti pótdíj D. 15, ezzel szemben minden szülésnél D. 6000 segélyt fizet az egyesület.

Az alapítók ezután felhívják az érdekelteket, hogy ezen egyesület áldásos működését minél előbb megkezdhesse, jól jegyezzék meg a beiratkozási helyeket.

Beiratások eszközölhetők:

Cézna Bálint fodrász, Paja Kujundžićeva ul. 49.
Volfram Pál rőfősüzletében Lifka palota
Mackó Ferenc dohánytőzsde Zrinjski trg 9.
Kollár és Gabrić drogéria, Karadjordjev trg 3.
Sümeji Ferenc festő II. Mrzovićeva ul. 7.
Polyvas József III. B. Sudarevićeva 76.
Weisz Ármán vegyeskereskedés III. B. Sudarevićeva 69.
Vukov Lajos V. Krekova ul. 6.
Gavódi Mátyás IV., Harambašićeva ul. (Kis Hungária)
Morvai Józsefné szülész, Česka ul. 23.

Teljes tisztelettel
az Alapítók

Felkéretnek úgy az alapítók, mint azok, akiknél gyűjtő-ív van, hogy aug. 2-án vasárnap d. e. pont 10 órakor a Mir vendéglő téli helyiségében megjelenni sziveskedjenek.

Drž. Školski Odbor, Martonoš.

Broj 176/925

Dražbeni oglas.

Drž. školskom odboru u Martonošu potrebno je za svoje škole i učitelje 12 (dvanajst) vagona à 10.000 kg. prvoklasnih bukovih cepanica.

Drvo ima biti suvo, bez panjeva, bez truleži i bez oblica.

Liferanti neka svoje propisane taksirane ponude pošalju na adresu drž. škol. odbora najdalje do 10. avgusta.

Drvo se ima izliferovati najdalje do 31. avgusta o. g.

Plaćanje prema isporuci količine.

Iz sadnice drž. škol. odbora:

U Martonošu, 30. jula 1925. god.

Milorad Petaković **Dušan Marić**
delovodja, škol. upravitelj. predsednik škol. odbora.

A „Slavija” Temetkezési Egyesület alapszabályait a belügyminiszterium 12530. szám alatt jóváhagyta.

Felkérjük az egyesület tagjait, hogy ideiglenes irodahelyiségünkben, Lóvi Fülöp fűszerüzlete mellett, a Margit-malommal szemben jelentkezzenek folyó hó 5-től 15-ig és mindazon tagok, akik a beiratási díjat még nem fizették be, ezen idő alatt kötelesek a beiratási díjat ugyanott befizetni; ellenkező esetben töröltetnek a tagok sorából.

Az Elnökség

Felhivom Lehochy és Bajári-féle suboticei szódavizgyár hitelezőit, hogy a vállalat ellenében fennálló követeléseiket VI. kör, Zrinjski trg 27 sz. alatti irodámban 8 napon belül jelentsék be rendezés céljából.

Subotica, 1925. július 30.

Dr. Klein Izidor
ügyvéd

Kiállítók figyelmébe!

Mint az I. Suboticei Nagyvásár és Kiállítás kizárólagos szerződéses szállítója, tisztelettel kérjük a kiállító cégeket, hogy a kiállításra szánt árukat nálunk idejekorán bejelenteni sziveskedjenek, nehogy a kifuvározásnál torlódás és ennek következtében késleltető fennakadás történjen.

A bejelentéseket kérjük 88. számú telefon állomásunknak leadni.

A bejelentett áruknak a kiállítás területére való kifuvározása a **bejelentés sorrendjében** történik.

A fuvarozás és esetleges átmeneti bérraktározás a — Kiállítás Igazgatósága által megállapított — jutányos feltételek mellett eszközöltetik.

Telefon: Központi iroda . . . 836 szám.
Forgalmi iroda . . . 88

Sürgőnycim: „TRANSPORT SUBOTICA“.

TRANSPORT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
SUBOTICA.

Objava

Likvidirani Odbor Staro-Bečejske I. Hrišćanske Potrošačke Zadruga svim poziva svoje verovnike, da u roku od 6 meseci računajući od treće objave, svoja potraživanja objave. St.-Bečej, 27. jula 1925.

Djula Tihanji
predsednik likvidiranog odbora
Kralj Aleksandra ulica

Petar Jajić sudski izvršitelj u B.Topoli

Izvrš. br. 119/1925

Dražbena objava

Potpisani sudski izvršitelj na osnovu §-a 102. zak. čl. LX. od 1881. objavljuje, da će onog okretaine, koje su usled odluke broj 3340/1924 kr. sudbenog stola u Subotici u korist ovrhovoditelja Emila Kornstein, zastupan po advokatu Dr. Manojlo Manheima protiv ovršenika Aleksandra Kis-a radi namirenja 31250 din. glavnice i ssp. popisane i na 129500 din. procepnjene i zaplenjene, poimence vina, bure, kaban za pecivo rakije i posobno na temelju odluke broj Gn. 939/1925 topolskog kr. sreskog suda na javnoj dražbi prodati.

Dražba će se održati dne 25. avgusta 1925 pre podne 9 sati u St. Moravici na stanu ovršenika.

Kupac je dužan odmah isplatiti cenu u preuzeti kupljenju stvar po §-a 107. i 108. zak. čl. LX. od 1881. U Bačkoj Topoli, dne 18. jula 1925. god.

Jajić
kr. sudski izvršitelj

A „Život” Kiházásító Egyesület alapszabályait a belügyminiszter július 30-án 12571. szám alatt jóváhagyta.

Felkéretnek tehát mindazok, akik az egyesületbe még be öhajtanának lépni, — a „Bácsmegyei Napló” június 21-iki számában megjelölt gyűjtőhelyeken — folyó hó 15-ig jelentkezzenek.

Az Elnökség.

Legolcsóbb Legjobb Legtakarékosabb

MOTOROK

Benzin, petroleum, szivógáz, nyersolaj (Semi Diesel) üzemre. Speciális hajómotorok 3—120 HP-ig. Gőzgépek, gőzmozgók, rezervoárok, malom és daráló berendezések, még 1 drb. Puch-féle motoros szántógép. Tűzoltó fecskendők és szorolványek

KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK

Petráss László Vel.-Bečkerek

Geiova (Német) ulica 48.

Osers & Bauer motorgyár képviselője.

KOVÁCSOK FIGYELMÉBE !!

Felsősziléziai garantált 7600 kalóriás mosott szemcsés kovácslén, mely a pécsi szén jóval felülmúló jutányos árban

Puhalak és Senti Subotica

Beogradski put és közkórház állomás melletti fatelepeken

A nagyérdemű közönség figyelmébe!

Naponta friss újdonságokat, zöldség árut és gyümölcsöt legolcsóbban csak

SÁGI ÉS MARIJANOVICSNÁL

Huspiac szerezhet be Városi zenede épület

Állandó BUTOR kiállítás

NAGY VÁLASZTÉK EGYSZERŰ ÉS MŰBUTOROKBÓL SZOLID KIVITELBEN

Megrendelések legmodernebb, saját, vagy megadott tervek alapján rendkívüli olcsó árakon

Erdélyi lakberendezési vállalatánál

Suboticán, IV. Sudarevićeva ul. 4.

VELIKI-BEČKEREKRŐL

AZONNAL SZÁLLITHATÓ

I-a kétvége

romániai bükkhasáb tűzifa

La válogatott

romániai bükkhasítvány

a legelőnyösebb feltételek mellett, minden mennyiségben. Megrendeléseket felvesz

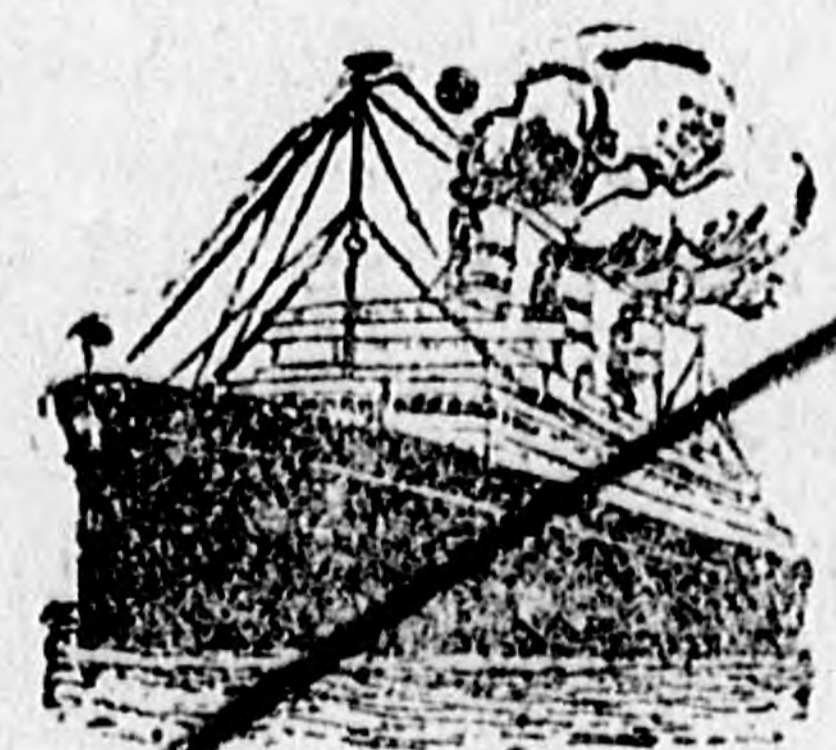
STERN ANTAL VELIKI-BEČKEREK

Vojvodina (Rózsa) szálló

5735

„VESNA” HAJÓZÁSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

S U Š A K

Rendszeres személy és áruforgalom

DÉL-AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA

Első szerb hajózási vállalat, melynek hajói hazai kikötőből indulnak. — Bővebb felvilágosítással szolgál:

ALDAN SZVETISZLAV váltó üzlete **VELIKI-KIKINDA.**

Eladó üzletház

A vršaci gabonapiacra két pisztoly* emeletes beszállóvendéglő, 10 szobás és vendégszobával, nagy gabonaraktaival 1925. augusztus 14-en d.e. 9 órakor a vršaci telephelyi hivatalban (ajtószám 8) vagyonszerzési pályán árverésen eladatik. Bónatpénz 10 százalékos. Vételár 30, 60 és 90 nap múlva fizetendő. Közvetlen felvilágosítással szolgál Isidor Sternheim Vršac.

Sonyhádról importált

1 és 2 éves tenyészpikák, tinók és tisztá bihari mangalica kanok érkeztek.

Megtéríthetők bármikor a Palicsi úton Birkás-telepen levő bérelt istállóban.

HÁZASSÁG

Divasóink figyelmét felhívjuk, hogy házasságkötés végett bizalmasan keressék fel levelükkel Faragó Jenő budapesti rodáját...

Házasságot diszkrét elintéztek. Előjegyzésbe: földbírtokos, nagykereskedő, orvos, ügyvéd, bankigazgató, iparos, mérnök...

Harmincnyelcés keresztény, özvegy, földbirtokos vagyok. Egy kis fiacskám nyolc éves. Falun lakom...

Félelemmel, tele aggodalommal lépek a kísérletezők sorába férjhezmenési szándékkal. Megfogom nekem bocsájtani, ha tudni fogják, hogy társaságtól elszigetelten élek szüleim körében...

Hölgyeim! Ki szeretne házasság céljából megismerkedni egy 30 éves, mások által szimpatikusnak ismert, 500.000 dinárt érő vagyonnal és saját üzlettel rendelkező, önálló kereskedővel...

Nőstulne 40 éves r. k. nő, len főmólnár. Komoly munkáját kéri. Némi bizomány megkivánatik malomvételhez...

RÉVAI ADOLF SUBOTICA Csirkepiac, Kisköz Telefon 551. Ajánl elsődű darabos meszet, beocini portland-cementet és a legjobb minőségű retorta faszenet

FOGLALKOZÁS Fräulein Intelligenz und anständiges Aussehen und französische Sprache mächlig wird. Gutort gesucht zu mohnen 8 und 8 jährigen Töchtern. Offerte mit Jahreszeugnissen und Lichtbild bitte An die Adresse: Kázmán Toóth, dentist Senta.

Épület, butor vagy koporsóvárho állást keresünk, józan szakképzett gépházvezető és szabász. Kálmán István Senta, Rakova ul. 1. Tiszapart. 6411

Keresek azonnali belépésre egy fűszerkereskedősegédet, vasszakmában is jártas előnyben részesül, szerb, magyar és német nyelvismerettel, pontos és jó kiszolgáló. Ajánlatok fizetési igénnyel Vantsik Mihály vas- és fűszerkereskedőnek, Jaša-Tomić (Modoš) Bánát küldendők. 6370

ELADÓ házhelyek a Sand pálya közelében közelebb árdeklóndni lehet. ENGLER MÁTYÁSNAI VIII. Paja Dobanovacka ul. 733 (Corda Bódog u.)

Okleveles gépészmérnök keresgéti vállalat augusztus és november hónapok között. »Boza« hirdető Veliki Bečerek. 6374

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és emésztő kálmáron szedni. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívogott jelzés leveleket továbbítunk. Kérdések öködéséhez válasszódj meg melléklendő.

Fényképész vagy fényképész segédet, aki a fényképezést minden ágát önállóan bírja teljes ellátással és fizetéssel azonnali vagy későbbi belépésre keres. Ajánlatokat fényképpel együtt kér Jaksity fényképész és filmoperátor, Staribečej. 6363

Ürges borbélysegédet azonnal felvesz Lang, St. Bečej. 6309

Gabonaszakmabeli érettségizett nőtlen jugosáv állampolgár, magyar, szerb-horvát, német nyelvismerettel, megfelelő állást keres. Ajánlatok I. Stefanić, Rama kéri. 6372

Honorálnám azt, aki bármilyen megfelelő álláshoz juttat fiatal, nos gazdasziszter, szívesebben vitékre. Cim a kiadóban. 6321

BUTOR ATLAS D. D. butor- és faárugyár, NOVISAD Fizetési megkönnyítés 274

PAPLANOK Rouge, klott, rózsaszín minden más fajta mérsékelt árú, állandóan raktáron. KÜLÖN PÉRELYPAPLAN OSZTÁLY ZAGREBČKA INDUSTRIJA POPLUNA M. JUNGWIRTH I DRUG ZAGREB VLAŠKA ULICA 22. — TELEFON 28-30.

KOCSMÁR FERENC diszítő-festő a mintavásár helyiségében mindenféle diszítő-festést vállal. Kiállítás helyiségében található egész nap. 6306

KELICO Természetes gyümölcs szörpök: Citrom, narancs, málna, eper, ananas stb. felülmúlhatatlan minőségben a legkellemesebb és legolcsóbb HŰSÍTŐ és ŰDÍTŐ ITALOK KELICO Lepárolóművek és Gyümölcs Szörpgyár Módos (Jaša Tomić) Banat

Bánát legtermékenyebb részén forgalmazógézag nagyközségben az egyetlen SZIVÓGÁZ-MOTORMALOM beköltözhető házzal és telekkel olcsón, kevés pénzzel, kétféle lefizetésre ELADÓ. — Ugyanott eladó egy működő 8-as CSÉPLŐGÉP. Cim a kiadóhivatalban. 6370

FŰSZERUTAZÓ ki a Bácskában, esetleg Bánát és Szerémségben jól be van vezetve, a fűszer és gyémántáru szakmát tökéletesen érti, szerbül, magyarul és németül tud, keresetetik Ajánlatok: NOVISAD postafiók 49. 6370

FIFI KÖLNITZ Készíti PINTÉR gyógytár Faszakmában jártas, jelenleg fűrésztelepen működő 30 éves, nos, kereskedelmi érettségivel bíró egyen, ki magyarul és szerbül beszél, állást keres. Cim a kiadóban. 6307

Segédet, ki a papírszakmában jártas, üzletvezetőnek keres Szegvács Péter, Veliki Kunda. 6251

Retusórt augusztus 15-ki belépéssel felveszek. — Fanto fényképész, Ada. 6372

Jobb házból való urileány állást keres házikisasszonyoknak, vagy kisebb gyermekek mellé. Cim a kiadóban. 6346

ÉPÍTETŐK FIGYELMÉBE! Tűzbiztosan modernül és olcsón BERKES DEZSŐ építőmester épít. Tervező és építő iroda II. Plinarska ulica 11. (Gázgyárral szemben)

Almólnárt és egy almólnársegédet azonnal belépésre keresek. Horvath malom, Palić. 6307

Fodrászsegédet, munkást azonnali belépésre keresek. Stevan Ranisavljević, Strossnerova 11. 6355

Komoly urileány állást keres idősebb hölgyektől mint társalkodónő, avagy mint nevelőnő, éves bizonyítványokkal. »Vava« jelige alatt a kiadóba ker. 6305

Kocsimosó asszonyok éjeli munkára felvételre. Automobília garázs. 6323

Intelligentes Fräulein suche ich zu zweit grösseren Kindern. Jahreszeugnisse bevorzugt. Dr. Zoltan Székely, Vilsonova ul. 4. 6371

SENTA legjobb részben 5 éves, tágas, parkettás modern urileányi HÁZ minden igényt kielégítő képlettel, verandával, parkírozott udvarral, nagy telekkel ELADÓ. Bővebbet: MOLNÁR könyvkereskedésében SENTÁN.

Tapasztalt gazdasziszter, aki kitünően főz, us magyar mint francia konyha szerint, kiségitőnek meg 14 naptól 2 hónapig, vidékre, birtokra is. Cim a kiadóban. 6395

Rosa. Brief erhalten, mit inhalt nicht zufrieden. nächstesmal besser. Sehr leid tut mir, dass Du dick nicht gut fühlst. Ich bin gesund. es küßt Dieck. I. No. 8 6396

Bejárónő keresek naponta két vagy két órára. Poštanska ul. 9. emeleten. 6394

Intelligens 20-30 év közötti szőnd nő, ki jól főz és a finomabb házi munkát végző állandó alkalmazást nyújt urileányi háznál. Megfelelő esetben jövő sorsáról megköszönve lenne. Ajánlatokat »Jövő« jelige a kiadóba kérék. 6388

Gépész az összes gépekről vizsgázott és lakatos, nagy malom gyakornokkal, bármilyen üzemben állást keres. Megkeresések »Gépész« jelige a kiadóba ker. 6385

35 éves özvegy házye, önálló állást keres, kisebb házaspárnál vagy urnál, ki a varráshoz is ért s tanára is lenne. Leveleket az azonnali gazdasszony jelige a kiadóba küldendők. 6392

Jó mosó és vasoló leány egy vidéki munkintézetbe azonnal jó fizetéssel és teljes ellátással felvétetik. Utiköltsége fizetve lesz. — Pilez Snyrak intézet, Dubrovnik. 6361

Legjobb hentes-árak és friss husok, teli szalámi 75-80 dinár. Viszonteladónak nagy árkedvezmény. Szabados hentesüzlet Subotica Városháza épület. 6382

VÉTEL-ELADÁS Magas kétkerekű kocsit, vagy négykerekű személykocsit, elől két ülésel, hátul egy ülésel vesz Teley László vendéglős Csóka. 6373

Két biliárdasztal, teljesen felszerelve eladó. Lichtneckert Jánosnál, Bajmokon. 6377

Föld. Banatski-Moštoiron, Sentaától 17 kilométerre 207 kat. hol szántó és legelő megfelelő gazdasági épületekkel, egészben vagy 10 holdas parcellákban sárgósen eladó. Singer Mátyás, Senta. 6301

30-as szivógázmotor 8-as MÁV cséplőgép, vagy anélkül, olcsón eladó. — Üzemben megteljesítendő. Nagy Imre, Staribečej. 6340

Házeladás Senta a főtér közelében, urileányi lakás, nagy üzletelhelyiség és raktárakkal. Singer Mátyás. 6302

Megvételre keresek: 2 kendertörőgépet, 1 kőcrazót, 10 szárazastilót, 10 dobütölőt, 1 bálaprést, 1 székérményeret. Fenti gépek lehetnek újak vagy használtak. Szidó Imre, Novivrbas. 6327

BÄCHER-MELICHAR LEGNAGYOBB MEZÖGAZDASÁGI GÉPLERAKAT, NOVISAD, LIMAN. TELEFON 522. Acélekék, boronák, kultivátorok, original „Melichar“ Unicum Drill vetőgépek, kombinált „Imperator“ vetőgépek. Westfalia rendszerű műtrágyaszórók. Figyelem! Új rendszerű műtrágyaszórók. Figyelem! 6384

LIFKA KERT MOZI

Hétfőn és a következő napokon, aug. 3-tól kezdve

BIBLIA

Az Ó-testamentum alapján készült látványos film-
ujdonság a világ keletkezéséről a királyok koráig.
A teremtés, Ádám és Éva, A Ur kiűzi az első
emberpárt a paradicsomból, Káin és Ábel, Jakab
álma, Józsefet eladják testvérei. A vízözön, Babel
építése, Sodoma és Gomora pusztulása, Mózes a
törvényhozó, Tízparancsolat

RENDES HELYÁRAK

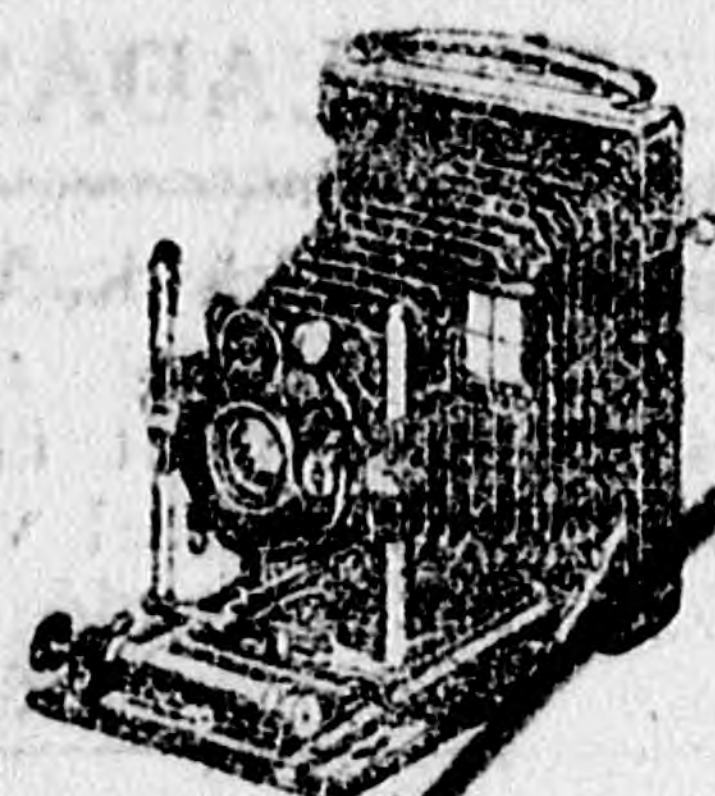
Szélmalom. Vitorlatengely,
öntvény, olcsón eladó. Ár-
rahám Ferenc, Ruzs-
Selo. 6387

Aitók kitűnő állapotban
eladók. Cim a kiadóban.
638

Dusan felszerelt gazdasági
gépek rakattal minden
házi és gazdasági szer-
számmal, löszerekkel, pat-
ron kül- és belső, beteg-
ség miatt eladó. Kiadó
bérlet leszámlásra vagy
kezelésre átadó igen ked-
vező feltételek mellett. —
Cim a kiadóban. 6379

Sztarekanizsán gözma-
lom mellett egy vendéglő
berendezéssel, fűtő áron
eladó. Ugyancsak egy épü-
let, új gazdasági épületek-
kel, mely bármilyen vállalat,
vagy vállalat megie-
lel, eladó. Bergel Jakab
ügynök. Senta. 6393

Fotocikkek

Fényképező gépek, Agfa-
Haufl és minden gyártmányu
lemez és film. Mimosza gáz-
fény, bromézüst és cello-
idin levelezőlap és papír-
stb. Fotocikkek gyári áron.
Sötétkamra rendelkezésre
Előhívásokat és képek ki-
dolgozását mérsékelt áron.

Fényképezőknek külön árkedvezmény!

Vidéki rendelések soron-
kívül gyors elintéztést nyer-
nek és bérmentve szállít

DEUTSCH I.

optikus és fotószaküzlete
SUBOTICA
Kérjen árjegyzéket Telefon 2-16

Négyszobás. kétszobás lak-
kás butorral kapható. Bu-
torok, háló, ebédlők,
címablat, hegyűk, kézi-
mángoló, előszobafal. ki-
huzóasztal olcsón kapha-
tók. Bővebbet Langné,
Agina u. 11. 6406

Ház. közel a centrumhoz,
olcsón eladó. Kérdezőskö-
dések Gyánóleskioszk,
csirkeiac. 6407

Gazdasági henger (gáz-
tű) minden vastagságban
kapható azonnali szállítá-
sra. Gyantár kovács, Bač-
ka-Topola. 6408

Autót keresek. Használt,
de jó állapotban lévő ön-
indító, 4 üléses, könnyebb
autót keresek megvé-
telre. Lehet ford is. —
Ajánlatokat észletes le-
írással kérek Ladislav
Mamberger Mokri. 6410

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetta és címszó
kiszármazásánál. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak felhívogratott jellegű leveleket továbbítunk.
Kérdezőkérdezőkben válaszoljog mellékelendő.

Amatőrök részére nagy-
raktár friss foto-cikkkel,
veszek és eladok és
használt fotogépek, ké-
szíték nagyításokat min-
den nagyságban, retussal
és retus nélkül, elvállalok
negatív retussalást. Hečko
Mór, V. Kikinda. 6013

30-as szívógázmagyaró
cséplőgarnitúra, magányos
8-as lokomobil, 8-os cséplő,
cséplésre készen eladó
Vadócz Károlynál, B. To-
pola. 3896

BABAKLINIKA

babatej és alkalmi 50 szál-
zalék, 1 oltóanyag. Javítások
vidék és városban és pontosan.
Légy Jodrázná, Subotica,
Pašiceva ul. 6. Beküldött hal-
ból copfok 3 ággal 30 din. —
készülnek. 6374

Abonenseket felvesz

az „Európa” kávéház és vendéglő, Iszák - Horvátin, So-
zália, Aleksandrova ul. 4. 6320

Keviben egy jó év óta
fennálló vendéglő eladó.
Bővebbet: Murany Pál,
vendéglős, Levi. 6272

KISS ZÁLOGINTÉZET
mindenféle értéktárgyakra
kölcsönt ad. Zálogból
visszamaradt cirta 500
méter sötétszűrte finom
gyapjuszövet, szállításra;
v. férfi női raglán és téli-
kabátnak való. Ékszeres,
ruhák, kabátok, fehérne-
miek és minden más tár-
gyak állandóan olcsón el-
adónak. Subotica, I. kör,
Bogovičeva (Kínizsi) ul.
12. 5697

Börgarnitúra, kímáló kar-
ban, olcsón eladó. Pače Ku-
jundžića (vagy Veselényi)
ulica 4. emeleten. 6317

Fényes egzisztencia vendéglősnek, koresmárosnak,
vagy fűszerkereskedőnek
Subotica legszebb és leg-
forgalmasabb helyén eladó
egy földszintes ház,
amelyben évek óta
fennálló vendéglő fűszer-
üzletnek alkalmas helyi-
ség s szerényebb igények-
nek megfelelő elfoglalható
lakás van, tívezezer dí-
nár készpénzűzés esetén
a vételár többi része rész-
letekben fizethető. Érde-
klődők Erdulianak bővebb
felvilágosításért a kiadó-
hivatalba. 6347

Fehér vászon
tartós „TRST” 12 dinár, erős
„Sava” 13 din., kiváló erős „Slo-
vensko” 16 din., finom „Beograd”
17 din., kiváló finom „Gorica”
ingyáson 19 din., rendkívül
finom naturifon 92 cm széles
22 dinár. — Szétküldi

R. Stermecki nagykereskedő Celje
br. 27 (Slovenija)
Több mint 1000 ábrát tartalmazó
képes árjegyzék bárkinek
ingylen. Szövet, kamarnés egyéb
kézműve minták 8 napi megte-
kintésre. Nem megtehető és nem
szétvágtott árut kicserélnek vagy
a pénzt visszaadom. 500 dinár
felüli rendeléseket bérmentve
Képviseletet felveszek. Kereskedőknek nagybani árak. 1461

Sontán a főtéren (Bačka)
a fővonalon egy jóforgo-
mu koresma, valamint egy
teljesen komplett mozi-
berendezés, mely 200 szem-
mely befogadástára képes
szabad kézből eladó. Ter-
dakozódni lehet Fresinger
Mórna. Sontán. 6342

1 drb Clayton-Schulte-
worth huzató lokomobil,
8 éves, teljesen jó és
üzemképes állapotban el-
adó. Bővebbet Pallas,
Pače Kujundžića ul. 4. 6205

Olcsó automobil, 2 darab
Austro-Fiat, 12 üléses,
kifogástalan állapotban,
eladó. Stevan Léva, S. S-
bobran. 6269

EKSZERER
ARANYLANSOK, ÓRÁK
REPOVICS-nál
Aleksandrova ul. 15. Ruff mellett
Ekszerfogalások megvárhatók.

Eladó 20 HP kettő rend-
szerű gőzekegarnitúra, tel-
jes felszereléssel, üzem-
képes, 14 éves. Nečkov
Veliko, Groszlámos. 6412

Palicson gyönyörű fekvé-
sű villa berendezéssel,
5 1/2 kapa prim szőlő és
gyümölcsös, nagy bu-
dárházzal és méhessel,
kedvező fizetési feltételek
mellett eladó. Érdeklődni
lehet: Palics, Gulácsy
villa. 6312

Somborban igen szép és
jó karban lévő uriház ol-
csón eladó. Azonnal be-
költözhető. Felvilágosítást:
»Uránia» agentúra, Co-
noplinska 16. 6403

Hordókat keresek megvé-
telre. Schwartz borkeres-
kedő, Senta ut. 17. 6315

KÜLÖNFÉLE

Butorozott szoba, konyha-
használattal, azonnal kiadó.
I., Kumičeva ul. 16. 6341

Gyermektelen házaspár 2
szobás lakást keres. Fize-
tés megtervezés szerint.
Cim a kiadóban. 6192

Két elegáns butorozott
utcai szoba, esetleg kony-
hahasználattal azonnal ki-
adó. Tumbića ulica 3.
6293

Butorozott szoba, esetleg
teljes ellátással kiadó. Ba-
jai ut 2. 6373

Azonnal bérbeadó Stari-
bečien a központban nagy
urilakás. Kekičević, Senta,
Staribečei. 6309

Sontán egy jó alkalmu
vendéglő 2 ivó és 4 vendé-
szobával, lakással, ber-
endezéssel együtt bérbe-
adó. Bővebbet Bergel Ja-
kab, Senta. 6352

Két mézskemencémet bér-
beadnám Gled Bernát, Pa-
ván téglagyár. 6378

Gabonakereskedők és ter-
melők figyelmébe. A star-
kaničai első gőzfűrész
és gözmalom, -t. szárító-
teltet ismét üzembe he-
lyezte. Elállal a legújta-
nyosabb árban minden-
mű gabona, buza, rozs, ár-
pa, kukorica, továbbá min-
denféle zöldség és pap-
ka szárítását. A szárítótel-
lepen asztalos és hűtrőru-
is szárítható. 6299

Paul Huszár, Pašiceva
ul. 7. szám. 6361

Keresek egy butorozott
szobát két ággyal azonnali-
ra, Cim a kiadóban. 6415

Fanarielők elkészít bár-
mely oszlopokra minden
tárgyból. Cim a kiadóban.

Uriczalád keres három-
szobás száraz lakást, a
külvárosban is. Jól fizet.
Cim a kiadóban. 6300

Dunai-homok 10000 kg va-
gon Bogovičeva 75 dinár,
szállítás 100 dinárral ol-
csóbb mint dunai vágá-
nyon Bogovičeva—Apatin.
Merkl János, Senta. 6019

Üzlethelyiség bádogosnak
kiadó bácskai nagy köz-
ségben, a közegben más
bádogos nincs. Cim a ki-
adóban »Bádogos« jelleg-
re küldendő. 6274

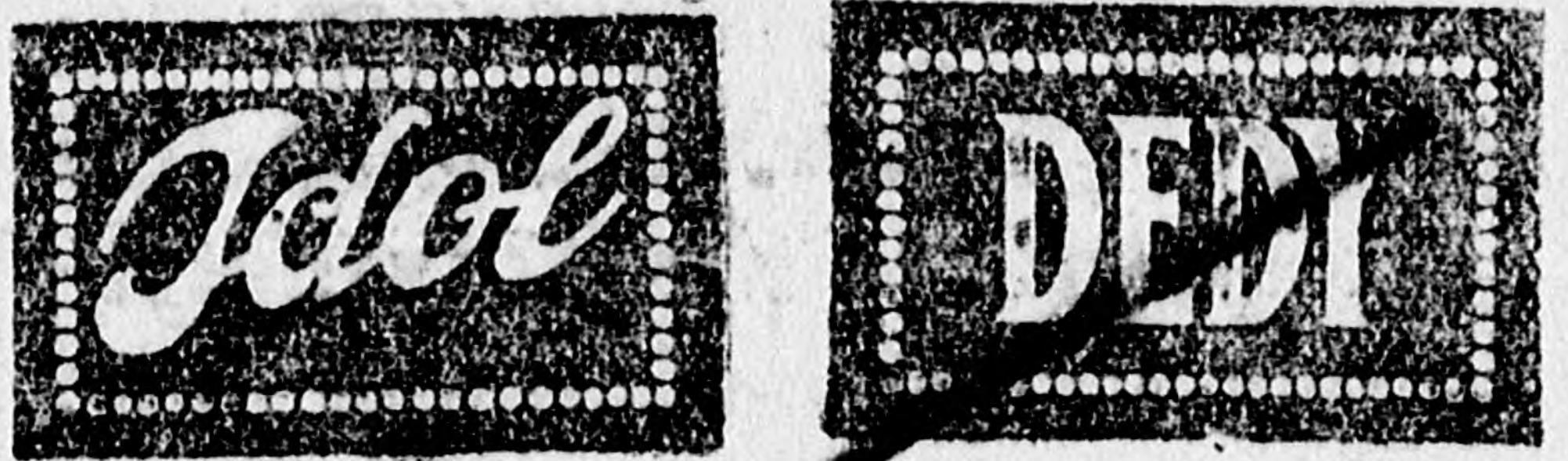
**Ei ne mulassza! Augusztu-
si kiadás!** László- és
vászonruhák, pantallók,
köpenyek, gépészruhák,
összes mári ruhák leszá-
llított árban árusítanak
Eisler Jzsonál, Baráček-
temploma során. 6341

FIFI KÖLM VIZ

Készíti PINTÉR gyógytár
Keresek a békéhez közel
2 butorozott szobát kiszol-
gálással szeptember else-
jére. Cimeket a kiadóba
kérek. 6160

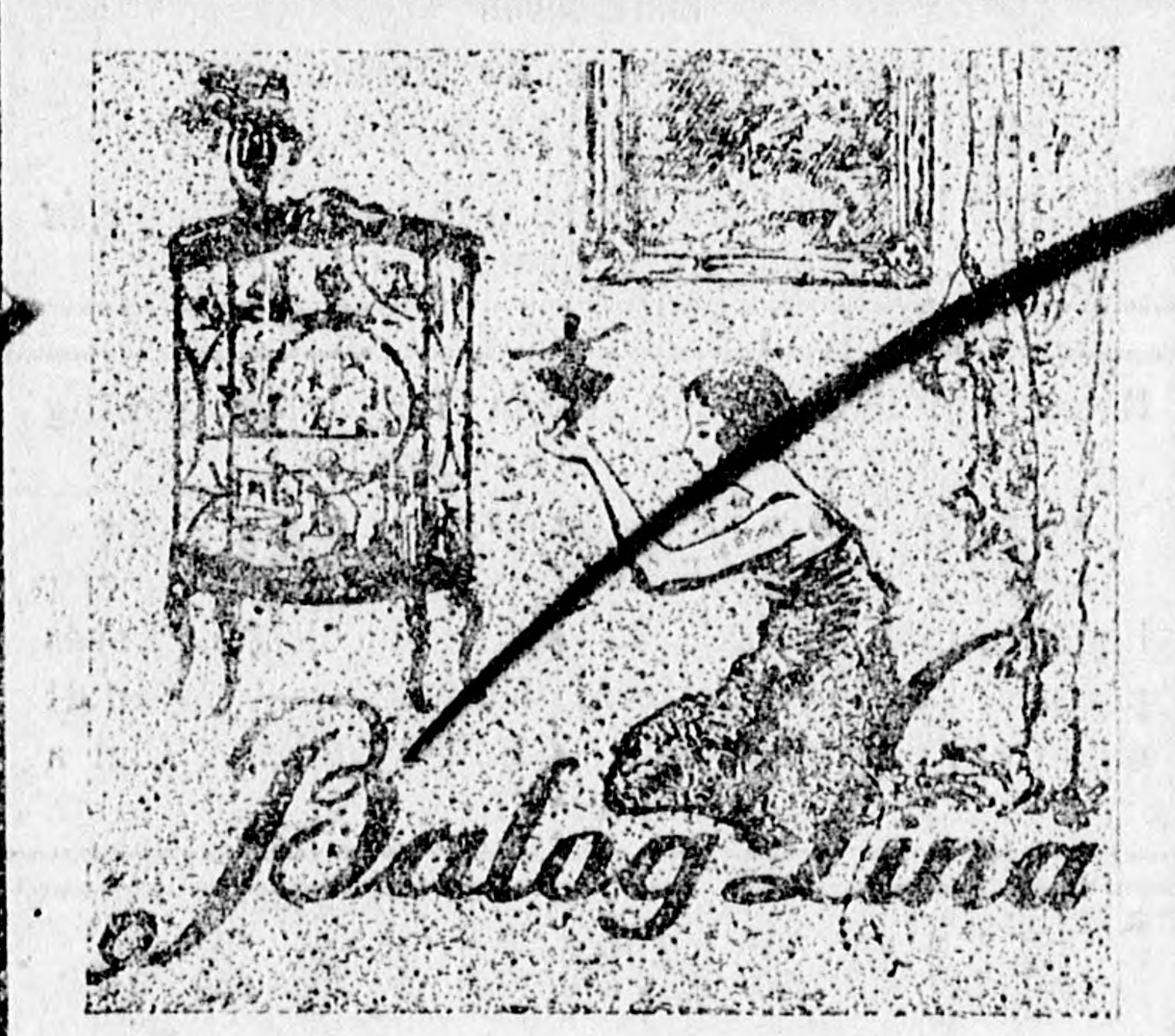
Mélyen leszállított árak
tullalmozott raktár miatt.
Liszterkabát D 350.—,
tennis nadrág 175.—, ever-
mekruha 90.—, gumikö-
peny 350.—, női raglán
600.—, tényköpeny 350.—,
börkőpat 975.—, Tavalyi
összes téliaruk félárban,
mely a készlet tart, kicsiny-
ben és nagyban. Földes
Samu, Narod - kávéház
mellett. Vidékre utánvét-
tel. Meg nem felelés ese-
tén a pénzt visszaadom.

KÉRJEN

CIPŐKRÉMET!

GYÁRTJA:
Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D.
NOVISAD.

Állandó kiállításban veheti minden alkalomra a
legszebb és legolcsóbb ajándékokat
Kényelmes fizetési feltételek!
Subotica, Aleksandrova 5. (Bárany szálló mellett)

Nea-Crem
legmegbízhatóbb
arc- és keztápoló

KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

Keresek egy könnyű haszná-
lható, de jó állapotban lévő
stajer-kocsit. Ajánlatok:
Drag, Li, Jovanović, ke-
reskedő, Čira Dušana 8
alá kérek. 6312

Új háló- ebédlőbutorok
minden elfoglalható áron
eladók. Hohn asztalosnál,
Palič. 6293

Borosfordók, szűrők, öt
hektótól hatvan hektóig,
jókarban, olcsón eladók.
Földes ruháüzlet. 6289

ÉKSZEREK
inga- és zsebórák, írő-
készletek, ridikülők,
cigaretttartók, ezüst-
bél és alpakkabél —
Nagy választék, olcsó
árak.
S O K
ékszerész, Rudičeva ul.

Hatos magánjáró hétlég-
körös lokomobil olcsón el-
adó, esetleg cséplésre ki-
adó. Vadócz Károly, Bač-
ka-Topola. 6013

Eladó tanya. Keviben le-
vő 13 lánca földeműi gaz-
dasági épületekkel szabad
kézből eladó. Bővebb fel-
világosítást ad Patócs
László Keviben. 6273

F. BACHINGER SUBOTICA

Bene Sudarević ul.
(Bercsényi u.) 34.

TEPLOMARANYOZÓ és OLTÁRÉPÍTŐ

**Faragott facsil-
lárok gyártása
Arany, antik és
bronz kivitelben.**

**Képek különlegességek gyártása.
Modern képeretezés
Kézimunkák szakszerű keretezése
Feszületek, szent szobrok és
aranyozott áruk gyártása**

Érettségi emlékek

A tízéves találkozóról elmaradtam a mohó előrenézés és a mult alabécsütésének egetvivő korszakában. Pedig akkor még a Sátorhegy aljához vezető síneket nem forlaszták el utlevél-vizium- és adóbizonylati gondok, meg száz egyéb ok, ami most filámi sorompót állít a huszonötéves jubileum már megszépült mult színlégyére kívánczó szándék elé. Huszonöt évvel az érettségi után többre értékeli az ember azt, ami a múlté, mint azt, ami várnivalója van még az élettől. Ebben a korban már ismeretlen veszélyektől aláaknázott jövő mered a megrokkant optimizmusra... És mennyivel élesebben rajzolódik az emlékezet vásznára az érettségihez fűződő élmények a huszonötödik évfordulón, mint az első decemium után, amikor gondolataink a multtól elszakadva, a jövő kapuit döngetik.

Huszonöt évvel ezelőtt érettségibizonyítvánnyal a zsebünkben, sítapálcával a kezünkben és szivarral a szánkban, léptünk ki az iskola kapuján az életbe. Diadalérzetünket nem lohasztotta, sőt fokozta az a tudat, hogy a döntő vizsga esélyeit holmi *impia fraus*-szal javítottuk fel. A tanév elején összejöttünk egy kiskocsmában és vérszerződést kötöttünk, hogy fejenként havi két koronát fizetünk be a *svindli-alapra*. Hatszáz korona gyűlt így össze, nagy pénz abban az időben. Ennek a tekintélyes summának tuynomó részét az iskolaszolga kapta az írásbeli tételek megszerzése körül kifejtendő érdemei elismeréséül. A pedellus jól elvégezte a dolgát és mi a drukkk leple alatt előre kidolgozott tételeket rejtvegetve vonultunk fel az írásbelire. A német vizsgán azonban malőr történt: az órázó tanár rajtakapta egyik osztálytársunkat, amint litografált szöveget másol a tisztázaiba. Felfüggesztették az írásbelit és megindult a nyomozás. Mindnyájunkat külön-külön beidéztek az igazgatói szobába és felszóltattak bennünket, hogy valljunk be mindent, mert a többi már beismerte, hogyan történt a csalás. Egy beismerő szót sem tudtak kicsikarni egyikünkől sem. A jellem első kemény próbáját hősiessé kiállottuk. A főigazgató úgy oldotta meg a konfliktust, hogy a német írásbelit megsemmisítette és új tételt tűzött ki, aminek a megfejtését azután az iskolaszolga zsemlyébe dugva nyújtotta át a gyengébbeknek. Nemesak a diákság, hanem a kisévés egész társadalmának haragja zudult a leplező tanárra, aki egy régi, szép és a közszokás által szentesített tradíciót, az érettségi-csalás tradícióját forradalmi kegyeletlenséggel megbolygatta. Követnivaló példaként állították oda a derék rajztanárt, aki évről-évre mindig a lepedő-nagyságu Egyetértést olvasta az írásbeli érettségén, csak hogy a szegény maturánsok tiszteltreméltó üzemeit észre ne vegye. Nem is mert a »denunciáns« tanár megjelenni az érettségi-mulatságon, amelyre a közönség minden rétegből tömegesen jöttek el, hogy tüntessenek mellettünk, akik életünk első nagy válságát olyan derekasan megusztuk.

A mulatságon inkább a tanárainknak udvaroltunk, mint a lányoknak. Pedig mindenikünknek volt ott kiválasztottunk, akik azonban csak távolról, félszeg epekedéssel bámultunk, mialatt az egyetemről jött megletebb diákok táncoltak velük. A ki nem mondott szavak és konokul titkolt érzések gyönyörűségei között éltünk akkor.

Tanárainkkal szemben az volt az érzésünk, ami a kiszabadult rabé lehet, amikor volt öreivel iszik a kocsmában. Mély tiszteléssel bókoltunk rossz professzorainkkal is. Jó egyenlány volt ilyen a tanári karban. A historia tanára magyarázat címén szóról-szóra szokta elhadarni a tankönyv szövegét és a felőlésnél ugyanezt követelte tőlünk. Varga Ottó szóvirágait megletebbhezhetetlen definícióknak fogadtuk el és a reneszánszot csak úgy volt szabad meghatározni, hogy az egy meglegházi növény.

A német tanár, az, aki az írásbeli felfüggesztésének oka volt, tanítás helyett folyton viccelt és politizált és szinte megsértődött, ha vaskos tréfáit nem honoráltuk harsogó lahotával. Szórakoztatott az órákon, mégsem szerettük, mert megéreztük a fagyos cinizmust bohóckodása alatt. A matematikatanár udvarias és halkszavú volt, de kéjjel osztogatta a szekundát, holott ő maga mindig belesült a bonyodalmas levezetésekbe. A legjobban ragaszkodtunk a magyar nyelv és irodalom tanárához, aki valóságos esszéket mondott fölba a jelesebb auctorokról és a felettetésnél türelmes volt és elmőző. Ő volt az egyetlen tanár, akinél a szóbeli alkalmával is svindlizhattunk. A tételek jegyzékét leírta egyik osztálytársunkkal, aki az osztály határozata folytán minden tétel mellé halvány ceruzavonásokkal egy nevet írt. A tanár nem szőlt egy szót sem és mindenki azt a tételt kapta, amelyik mellé oda volt írva a neve. Az első csoport után következők így játszva elkészülhettek magyarából. Nagyrabecsültük a szigorú, de igazságos fizika-tanárt, aki üldözte a nagyképi okvetetlenkedést és ezért nem tudott megférni az igazgatóval. Hospitálás közben az igazgató megjegyzéseket fűzött a feleleteinkhez, minthogy azonban nem értett a fizikához, a tanárt figyelte és ha az helyeslően bó-

lintott, a felelő diák kenetes igazgatói dicséretre jutott. Egyszer egyik társunk valami emeletes ostobaságot mondott, mire a tanár helyeslően bólintott és az igazgató nagy gaudiumunkra úgy megdicsérte a felelőt, hogy csak úgy ragyogott a tanár szeme az örömtől. Nekünk fölötté imponált az a dacos férfiaság, amellyel a tanár az igazgatói gyarlóságot csuffá tette.

Az érettségi-mulatságon nem disztíngváltunk a tanárok között és mindnyájukat elárasztottuk bortól ázott hállakodásunkkal. Másnap szétszéledtünk és azóta nem találkoztam sem tanárammal, sem osztálytársaimmal. Tanárainról semmit sem tudok, osztálytársaimról csak annyit, hogy az első emi-nens nem tudta többre vinni az ügyvédi irnokságnál, a legrosszabb tanuló pedig, aki órák közben a pad alatt obszcén novellákat firkált, plébános lett, jótollu író és jeles hitszónok, a többiek, ügyvédek, orvosok, tanárok, mérnökök és főszolgabírák, a középosztály letaposott útját járják tarlott reményekkel, egy szörnyű háború és vandál forradalmak elakaríthatatlan nyomaival sorsukon.

Az érettségi huszonötéves fordulójának mértföldkövével hosszan elgondolközva tekintünk vissza a vígasztalanul szürke mából a hajnalpiros tegnapelőt-re...

bm.

Nő és a divat

Irta: Baedeker

Már negyven esztendeje írtam:

— Nem a divat teszi széppé a nőt, hanem a nő szépíti a divatot.

Azóta sok nő vénült meg és sok divat avult el, de amit akkor mondtam, ma is vallom és igaznak tartom. Sokkal több divaton és sokkal több asszonyon tapasztaltam ezt, sem hogy engednék belőle valamit a legabszurdabb divat vagy a legszebb hölgy kedvéért.

Mikor egy új — s főleg egy merészen újító — divat »jön«, az első benyomás, amit az tesz, az elrettentés benyomása; néha a kómikumé, sokszor a meglepődésé, de sose az általános elégedettségé. Csak később, mikor a szem lassan-lassan hozzászokik a *noch nie dagewesen* látványához, amikor a férfi tekintete megbarátkozott azokkal a vonalváltásokkal, amelyeket a divat a nő silhouette-jén végigszánt s a testén megrajzol, csak akkor kezd tetszeni neki, gyönyörködtetni őt és szépnek tűnni föl előtte a divat, — és pedig a nők által, akiket az szépíteni akar. S ha az új divat nem éppen kiválóan izléstelen — mint a csufondáros krinolinkorszakban volt —, néha annyira népszerűvé lesz és annyira megtetszik, hogy a férfiak (akiknek kívánatosaknak tünnek föl benne a nők) szinte az állandósítására törekcszenek. A széles, félszobát és egész kanapét elfoglaló abroncsszoknyáknál ez az óhajítás természetesen nem nyilvánulhatott meg; ehhez a reformhoz a férfiszem nem tudott hozzászokni, ezt az újítást még a legszebb asszonyok — Eugénia császárné s az ő válogatott udvarhölgyei — se voltak képesek elfogadhatóvá tenni, mert ez a stílustalan viselet annyira elcsufította őket, hogy ők már annak a divatját, bármily bájos figurákkal töltötték is azt ki, nem voltak képesek széppé varázsolni. Ellenben azoknál a divatoknál, amelyeknek a szándéka nem leplező — mint a krinoliné —, hanem leplező, s a nőből többet mutat és árul el mint az előző divatok, az állandósításnak ez a vágya rendszeren megnyilatkozik. Világos tanúságtétel ez azon állítás mellett, hogy nem a nő szépíti a divatot, hanem ez segíti elő a nő szépségének még pompázóbb kivirágzását. Az ő arányos tagjai, az ő klasszikus vonalai s a domborúságai, amelyek kivágásokban, feszülésekben s egyéb szabástrükkökben gyönyörködötték a szabóknak és egyéb férfiaknak a szemét, — ezek viszik dia-dalra a divatot, s nem ez a nő, aki ha szép, nem szorul a divatra, s ha rut,

ugyancsak keveset nyer vele. Persze nem tanácsolnám a legbájosabb nőnek se, hogy divatellenes toalettet öltön, mert még Vénuszistenasszony se elég szép ahhoz, hogy — ha egyáltalában öltözködik — meglegelne a legújabb divat nélkül s hadat üzenhetne az irányadó szabóknak. Nem, nem tanácsolhatnám ezt neki, mert a szemünk a sok egyformán öltözködő női formán annyira megbarátkozik egy bizonyos sablonnal, a legutolsó divatéval, hogy a szakítást vele senki se kockáztathatja.

Legszebb a nő — s a férfi is —, mondani se kell, ha nincs öltözve. De ehhez a nőnek is, a férfinak is, igazán szépnek kell lenni. Sajnos, a klimatikus viszonyok és az ostoba erkölcsi fölfogás nem engedik meg, hogy olyan kosztümben járjon, amilyenben az antik istennőket a görög szobrászok mintázták s ahogy Tizian szerette festeni az aranyhaju velencei szépségeket. (Pedig mennyivel szebb, egészségesebb és őszintébb, tehát becsületesebb volna!) A szabók és egyéb öltöztetők célja évszázadok óta lehetőleg úgy öltöztetni — néha helyesebben: vetkeztetni — a nőt, hogy annyira közel legyen a meztelenséghez, amennyire azt a korlátozó klimatikus viszonyok és erkölcsi tekintetek megengedik. Ha kevés a látható meztelenség s a ruha egészen az állig gombolandó, akkor testhez szabják a kosztümöket, hogy ami jellegzetes domborúság duzzad az asszonytesten, kellőképpen s előnyösen érvényesüljön. Ha ellenben — mint a mostani divatnál — több a közszemlére kitett tagfehérség, ha a karok csupaszok s a mell a halmok hajlásáig van »kirakata«-ban, akkor bőven hulló ráncokkal esik a ruha. De bármiként mesterkedik a szabóművész, a célja mindig az, hogy ekszponálja, kívánatossá tegye a nőt (szinte a kerítőjévé válik), s azt éri el vele, hogy vonzóvá, kívánatossá teszi a divatot is. Mert mindezek az újítások az asszonyokon azért tesznek végül, mert a nő, aki jól éri magát az új formában, az új kreációban, amelybe bújatták, széppé is teszi azt. Az igazán szép asszony — hívják azt Castiglione grófnőnek, Borghese hercegnőnek vagy egy operettszínház divájának — még egy apacajelmezt is divattá és csábítóvá tudna varázsolni, mert a nő eleven s a divat élettelen, a nőnek esprit-je van (s nemesak elme-esprit-je, de hús-vér-esprit-je is) s a divat szellemtelen, a nő okos s a divat — még butább. A *directoire*-divatot a szép

combok tették egyidőre népszerűvé s nem a divat popularizálta a combokat. (A formás combok azelőtt is kedvelt műtárgyak voltak, a formátlanokat pedig ez a divat egyenesen lehetetlenekké tette.)

Még a cipőkre is áll a tétel. Bármily étvágygerjesztő legyen az ily pár láb-beli egy cipőcukraszda fényes kirakataiban elektromos lámpáknak a sugárzásában, mégis szebben feszül a zegy, kicsi lábon, amely fölött szarvasboka és egyéb bájok kínálkoznak. Ha meg is sajnálja az ember e kedves teremteseket, akiknek oly pici a lábuk, hogy csak a cipőjük kisebb annál, mégis szívesebben nézzük a női cipőt a hölgyismerőseink lábán, mint ott, ahol árulják. S kalapra, keztüre, szőrmére, napernyőre, harisnyára s a női fegyverzet egyéb kellékeire is pászol, hogy mindezeket szebbekké tudja tenni a nő, mint ők együttvéve a kérdéses hölgyet. Nem ők ékesítik a nőt, hanem ez őket.

Az utóbbi divattal, amely az egyenesen lefelé hajló vonal jegyében aratta diadalait, eléintén sokan nehezen barátkoztak meg; lassan mégis hozzájáródott a férfiak szemé, de — s ez bizonyítja a tételtem igazát — csak mert észrevettük a nőismerőseinken, hogy étellel és szépséggel töltik azt ki. E lenge ruhákban könnyen és gráciával mozognak, az élettelen öltönyt elvonnák, beszédessé és — ne vegyék se hóknak se gorombaságnak — tartalmassá teszik. Megnevezhetnék akárhány olyan hölgyet, aki többet tett a divat tetszetősége mint ez az ő köztetszésük érdekében. A férfi természetesen azt a nődivatot kedveli legjobban (a saját feleisége esetét kivéve), amely lehetőleg meztelenség markirozza vagy legalább sejteti a nőt, s a szabók azért módolnak ki új divatokat, hogy ehhez a vágyához minnél közelebb jusson a férfiközönség; sőt a nő is — a legtöbbször tudattalanul — azért a divatért rajong a legkönyebben, amely a legjobban »állítja ki« és segíti érvényesülni a testi tökéjét, bájának kincseit. S ime, ez az *exhibition* megint amikélt bizonyít, hogy a nő az, aki szépíti a divatot, amely azáltal lesz elfogadhatóvá, mert önagysága jól érzi és szépnek találja magát benne.

Az a népszerű tendencia a klasszikus vonalak, azaz a nuditás felé, amely újabbban nemcsak a meztelen táncban, a sok *show-girl*-el pompázó revue-kben, hanem a tisztességes nők cocotte-szerű öltözködésében is megnyilvánul, valószínűleg nem áll meg itt, hanem tovább fog haladni a tulléphetetlen határokig. S ez az irányzat — akár immorális, akár csak egyszerűen amorális — aligha lesz föltartoztatható, mert a divat sohase törődött az erkölccsel s a szabóművészek többre becsülnék egy meztelen sikert — amelyet ők erkölcsi sikernek neveznek — mint minden más konjunkturát. Az ugynevezett divathölgyek ebben a kampányban a szabók pártjára állnak s nem a morálpredikátorokéra. Mivelhogy e kedves teremtesek annál szebbek minnél meztelenebbek, előre látható, hogy nincs már nagyon messze a divatnak az a korszaka, amikor bámolni fog az ember, milyen sok kelmére van szüksége a nőnek, aki olyan kevés kelmét szed magára? Sokan már most is ezen a problémán töprengünk.

Mire elérjük ezt az időpontot, talán nem is fogunk megbotránkozni. Hiszen jól tudjuk, hogy a nő erénye, hűsége és kötelességtudása inkább függ a neveléstől, a társadalmi helyzetétől s a férfiak magaviseletétől mint attól, hogy mennyi ruhászótvetet fogyaszt. Ugy lát-szik, hogy divatrol-divatra több fog látszani a nőből, de több őszinteség is, mert eddig is csak azért maradt takarlatlan egyik-másik szép hely a divatdámakon, mert a nő szépségminisztere, a szabódiktátor nem mert többet feltárni. Minden újabb lépés a változó divat változatos történetében egy-egy lépés a meztelenség s egyúttal az őszinteség és nyíltság felé.

Sohsevolt király bánata

Móra Ferenc meséiből

Seholsincs országnak Sohsevolt királyja egyszer azt álmodta, hogy kilenc borbély kergeti árkon át, bokron át nagy olkócsattogással s egyre azt kiabálják a fülebe:

— Megállj csak, hadd borotváljuk le azt a három szál bajuszodat!

De vitte is ám a Sohsevolt király a ritka szép bajuszt úgy, hogy szinte elakadt bele a lélekzete. A verejték meg úgy szakadt róla, hogy száz feneketlen vödört se lehetett volna vele megtölteni.

Nem ért az semmit, az egyik borbély azért csak megkapta már a palástja szélét, a második már verte a habot, a harmadik már fente a borotvát, mikor a Sohsevolt király olyan nagyot rugott magán, hogy az aranyos ágyról egyszerre elszálltak ijedtükben a ráfestett angyalok.

— Ejnye, de jó, hogy fölébredtem, — dörzsölgette Sohsevolt király a szemét s ahogy körülnéz a szobában, látja ám, hogy éppen akkor repül föl a piros bársony paplanról egy icike-picike legyecské.

— Hopp, te földöntől engem kilenc borbély képében! — horkant föl mérgesen Sohsevolt király s úgy odavágta a legyecskéhez a koronáját, hogy a korona menten kétfelé repedt. A legyecské meg fölszállt az elefántcsontgerendára s oman pislogatott lefelé a három szál bajuszra.

— No ezért meglakolsz! — illesztette össze a király a koronáját, de hogy össze nem ragadt, kiadta megdrótoztatni, aztán maga elé parancsolta az udvarmestert:

— Hallod-e, nekem azt a legyecskét élve-halva megkeritsd, mert máskülönben a lábához tetetem a fejedet!

Szaladt az udvarmester, hozta a nagy létrát, fölkapaszkodott a gerendára, de akkorára a legyecské átröpült a gerendának a másik oldalára.

Hej, Sohsevolt király mérgében hatfelé sodorta a három szál bajuszt, de azért az udvarmester egy nap, egy éjszaka hasztalan kergette a legyecskét a nagy létrával. Mit volt mit tenni, utoljára azt mondta a királynak:

— Felséges királyom, életem-halálom kezébe ajánlom: létrával nem lehet legyet fogni.

Sohsevolt király négyfelé rugta mérgében a két papucsát s maga elé parancsolta az udvari fővadászt:

— Fél koronám neked adom, ha azt a haszontalan legyet leföved!

Az udvari fővadász elővette az íját s egy nap, egy éjszaka lövöldözött a legyecskére. Olyan volt már a szoba a sok nyílvesztőtől, mint valami óriási sündisznó, amelyiknek befelé nőttek a tüskéi, de azért a legyecskének annyi baja se volt, mint egy lesett mákszem.

Utoljára az udvari fővadász is odaállt a király elé s azt vallotta szégyenszemre:

— Felséges királyom, életem-halálom kezébe ajánlom: nyílal nem lehet legyet fogni!

Sohsevolt király bujában tövig rágta a három szál bajuszt s maga elé rendelte az udvari parittyamestert:

— Fél koronám, fél országom a tiéd, ha azt a hivány legyet agyonparittyáozod!

Az udvari főparittyás elővette a parittyáját s egy nap, egy éjszaka hányt vele a kavicsot, úgy, hogy annyi volt már a kavics a szobában, mint az országuton. Jutott belőle még Sohsevolt király orrára is. Akkorára dagadt tőle, mint a magnak való uborka, de a legyecskének kutyabaja sem esett. Olyan vigan pödörgette a bajuszt a király fejében, mintha lakodalomba készültne. Utoljára az udvari parittyamester is hét-rét gönyedt a király előtt:

— Felséges királyom, életem-halálom kezébe ajánlom: parittyával nem lehet legyet itni.

Sohsevolt királynak megeredt a köny-

nye házatában s olyan patak lett belőle, hogy az árvíz majd elöntötte Seholsincs országot. De még tán el is öntötte volna, ha a negyedik nap az udvari bolond be nem állt a király elé hívás nélkül is. Nem volt pedig annak a kezében se lóra, se nyíl, se parittyá, csak egy csorba cserépbögre.

— Légyfogni jöttem, hékás! — szól a királynak, aki úgy ugrott föl a trónusáról, mint a labda:

— Neked adom fél fejem, ha megfogod a legyet.

— Kell is nekem olyanféle, ugyan mit csinálnék vele? — nevetett az udvari bolond s azzal belenyúlt a bögrébe: úgy bekente édes mézzel a király fájós orrát, hogy az egyszerre szeretett volna szájja változni.

— Inkább a számba édes fiam, —

akarta is mondani Sohsevolt király, de abban a percben leröppent a legyecské a gerendáról, körülrongta háromszor a király fejét s oda ült a mézes orrának a leghegyébe. De bele is ragadt úgy a mézbe, hogy két udvari szakács mire lekapargatta a tortavágó késsel, annak nyelg elkapott a vasa.

— Így van ez, uram király, — mondja az udvari bolond, — jobban meg lehet a legyet fogni egy csöpp mézzel, mint egy hordó ecettel!

Sohsevolt király ezt a bölcset mondást mindjárt felíratta a kéménybe koronával, az udvari bolondot pedig megtette udvari bölcseknek, hogy tanuljon tőle bölcsséget az egész királyi udvar. Ha az udvari bolond ilyen nagyra nem vitte volna, az én mesém is tovább tartott volna!

A föld alatt

Irla: Kosztolányi Dezső

Valamikor kemény, önértetes ember volt.

Műhelyében sivalkodott a fűrész, mint a kismalacok s gyalupadjáról, mint a távlatzalagok, hosszú, fehér forgácsok gomolyodtak.

Januárban öt éves, egyetlen kisfia lázat kapott, mellét apró piros pöttyök lepték el s mire orvos érkezett hozzá a szomszédos faluból, már meg is halt.

Az apát hónapok múltán is mély-mély csodálkozás fogta el, valahányszor fölébredt, hogy mindez így történt. És fél se foghatóan megtörténhetett. Ürességet érzett fejében, szívében, maga körül, mintha elvette volna előle valamit, ami eddig védelmezte. Sokat aludt, egészségtelen, hosszú álommal, nappal is. Dolgozni nem tudott. Vállát vonogatta, ásított, lesóványodott, megöregedett, pedig csak akkor múlt huszonkilenc éves.

Egy nyári reggelen — a másik megyében, egy városka határában — a temető mellett, a mezőn találtak, amint a napfényben aludt. Puha kalapját, — hogy ne érje a forróság — szemére huzta. Kék kabátot, sárga nadrágot, fűzős cipőt viselt, mely után valami mesterlegénynek gondolták. Messziről jöhetett, minthogy cipője fehér volt az országot porától.

Augusztus végén a szomszédos faluból, tanyákról odaözönltek a bucsusok, lányok, asszonyok, kik fekete ruhában csoszognak a pörben, melyet a nyár utolsó fénye aranyoz s a templomi zászlók alatt, réztrombiták hangjainál szenténekeket énekelnek. Egy öregasszony, aki a megyéjéből jött, megismerte:

— Péter — mondta.

Ő azonban nem mozdult.

— Kis Péter, — kiáltott még egyszer a fogatlan öregasszony — hát nem ösmersz?

— Nem ösmérem magát — szól s elfordult tőle.

Az öregasszony arra gondolt, hogy megháborodott szegény s három miatyaírók mondott a fekete üdvösségéért. Pétert épülő házak állványai alatt lehetett látni, amint cigarettázott. Olyan könnyű házimunkákat vállalt, melyeket bármikor abbahagyhatott. Főlésta a kerteket, piszkafákat hegyezett, madárlijeszítőket állított fel, amiért ebédet, vacsorát kapott. Szüret táján hordókat szállított parasztszekéren. De sehol sem volt maradása.

Bántotta a fény is, a lárma is, különösen a gyermekek, kik vadul, szemtelenül ordítottak. Ilyenkor elfordította a fejét, komoran tovább ment, beült egy kocsimába. Akkor aztán hetekig lógatta fejét egy vörös-abroszos asztal mellett. Csöndes korhely volt, ki senkinek sem ártott.

De egyszer hajnal felé több pálinkát ivott a szokottnál, nem tudott fizetni. A kocsmáros, aki maga is részeg volt, össze-vissza verte, galérián ragadta, legurította a kocsmá lépcsőjéről a hóba, a sárba.

Feltápáskodott, letörölte magáról a

havat, sarat, eloldalgott szó nélkül. Égett mind a két arca. Ugy emlékezett, hogy arcul is ütötték. Nem törődött vele, minthogy már semmire sem becsülte magát.

Reggel kiállt a piacra, hol fogér nap-szamosok álldogáltak, munkára várva. Valaki azt kérdezte, nem vinne-e el egy kocsit szemetet. Miért ne? Legyintett a kezével, hogy nem bánja.

Öreg szemetesektől hallotta, hogy legjobb erős virszinára gyujtani, akkor kibírja az ember. Erre se volt szüksége. Állta ő enélkül is. Amikor már gyakrabban szállított szemetet s naponta többször fordult kocsijával, maga is csodálkozott, milyen hamar beletörődött új mesterségébe. Annyi bizonyos, hogy mindgyárt érdekelte. Élvezettel nézegette kezét, melyet elborított a ragadós szutyok, le se mosta. Este pedig kéjlegye gondolt arra, hogy milyen ronda munkát folytat, többször egymásután hangosan kimondta foglalkozása durva nevét, s ezen jót nevetett.

Azt remélte, hogy a föld alatt, a sok haszontalan lán-lom között, véletlenül valami kincset talál, mindennél nagyobb kincset, mely egyszerre nagyon gazdaggá, hatalmassá, boldoggá teszi s megint élheti régi életét. Hiszen annyi minden van a föld alatt. De nem talált semmit. Csak port, szalmát, rozsdás lábasokat, cserepet, üvedarabokat, gubancos haját, rohadó cipőket, olyan holmikat, melyeknek már az értelmét se tudta. Egyszer lapátja egy kemény tárgyba ütközött. Valami ládára bukkant. Kinyitotta a fedelét, de belül üres volt.

A gödör fenekén rendesen pihenőt tartott. Leült a földre, melyet előbb lesöpört nyírfaaprójával és aszerint, hogy tél volt vagy nyár, melegedett vagy hűsült, mert a gödör olyan, mint a parasztszuba: télen meleg, nyáron hideg.

Zöld legyek cikáztak a homályban. Messze fölötté lármázott az élet. Egyedül volt a föld alatt. Péterke, gondolta egyszer, ő is mélyen lehet és az ő kis szája, az ő fekete, kedves szeme, áldott két keze is szemét már. Mosolya is szemét.

Nagy-ünnepken találkozott a falujában asszonyokkal, de ezek már nem ösmerték föl. Haja hozzákopott a szemét színéhez, a szeme, talán a sok fürkésző kutatástól, összezsugorodott, mint a földalatti állatoké, arca elhízott, vastag, husos, négyszögletes lett, az élettapasztalat állati kegyetlenségétől. Körmei megrepedeztek, elcsenpültek, kettő a balkezén meg is vakult. Élt-édegét. Dolgozott, aludt. Kapott valami szurke ruhát is, mely oltalmazta a hideg meg az eső ellen, úgy elbújhatott benne, hogy senki se vette észre. Ha csöngött a kapukon, kezében, kezében a vasvilával, beengedték. Senki se kérdezett tőle semmit, sohase néztek rá. Tudták, hogy ez a szemetes.

Időközben mellékfoglalkozása is akadt. Urilházakhoz hívták, agyonlőni veszett kutyákat, beteg macskákat. Egérfogókat árult, patkánymérget, me-

lyet bádogdobozban tartott, sok rongygyal körülbugyolálva a szemeteskoscsi mélyét. Bunkósbotokkal, horgokkal, kötelekkel órákig piszlogott, gyufákat, gyertyát gyujtva a lueskos sötétben.

A gyerekek, kik ösidőktől fogva reménytelenül szeretik a piszkot, élvezték munkáját. Bámulták is őt, mert különös vén szemetes lett belőle, fortélyos és furcsa. Orra körül volt egy harapás. Azt beszélték, hogy patkány marta meg s a szemetes pókhálóval kezelte. Katonásan ment az uccán, vállára vetett rozsdás flintával, övén egy szeleccével meg egy kézilámpával. Később érmeiket láttak mellén, két ócska medáliát, melyet cukorspárgára akasztott. Az egyik valamilyen daloskör jelvénye volt, a másikat pedig — egy régi tallért — a szemétdögörben találta. Minthogy egy hosszú élet működéseért senki se tüntette ki, ő tüntette ki önmagát.

— Szemetes bácsi — kiabáltak rá a gyerekek — honnan jön?

— Lakodalomból — felelt rá s kacintott hibás balszemével.

— Mi volt vacsorára?

— Féreg, bogár, giliszta. Egy se piszkos, mind tiszta.

— Mit talál a gödörben?

— Kincset, kincset. Attila király kincsét.

Ha dolgozott, odaálltak a gyerekek — mosdatott, fészelt urfiak — és leszóltak hozzá a gödörbe, melyből feje sem látszott ki. Egymásután hányt ki lapátjával a szemetet, melyet a gyerekek nagy mulatságára »lekváros csuszának« nevezett. Visongott, sikongott a gyereksereg, ingerkedett vele.

— Szemetes bácsi.

— No mi az, aranyvirágom.

— Mik szaladgálnak a lába körül?

— Galambocskák.

— Azok cincognak, ugy?

— Nem cincognak azok, hanem turbékolnak.

— Hát nem fél a férgektől?

— Isten áldatkái azok is, csak úgy, mint ti.

Az öreg gyönyörűen tudott fütyülni. Vékony, éles fütyveit úgy eregette-teregette, mint a pántlikákat, melyeket összebegezett, kioldott, csokorra kötött.

Azt mondotta, hogy ettől elcsendesülnek a patkányok és elalszanak a férgek is.

Tavasszal, mikor az orgonák, galagonyák kihajtanak, dagadni kezd a föld térszája, a szemét is kivirágzik. Azt lehet mondani, hogy hízik a szemét. A gödrök, melyek mélyükbe fogadták az ősz és tél minden hulladékát, majdnem kiöntenek, mint a megáradt folyók, föltetszik rajtuk a rothadás szírványai. Kővér, füledt illatok lengenek, melyek eliacsarják az orrot. A salétrom szaga, mint valami hegyes kutató-tű, szinte az agyvelőbe vájkál.

Péter bácsi órákig motoz a gödörben, köszönti a tavaszt, vigyorgó utálattal, eszelős kárörömmel látja a tenyészet és enyészet minden förtelmét. Ezerlábuk, vízszinű, áttetsző férgek, kis fekete szemétkobarak, melyek kemények és szívósak, mintha acébból készültek volna, a halál katalinkái szeliden keze fejére települnek, végigsurrannak kabátja hajtókáján. Nem hessegeti el őket. Leguggol a gödör fenekére, egy hajtásra felhörpinti pálinkás butykosát, melytől mind a két szeme szögletén kicsorran a könny és végigfolyik mind a két orcáján. Fejében lassan dongani kezd a rézség.

Még mindig azt hiszi, hogy nem hiába kotorja körmével a földet, egyszer rátalál arra, amit keres.

— Szemetes bácsi. — kérdezi csodálkozva — jó ott lenni?

— Jó, fiam, — mondja a szemetes és csemetegve issza könnyeit a pálinkával együtt — nagyon jó. Te nem is tudod, milyen jó. De majd ha nagy leszel, egyszer talán, te is megtudod.

A kisgyereket — egészséges, pogány kölyök — megvilágítja a tavasz rózsaszín fátylaja. Néz a fekete gödörbe, a fekete emberre, kinek fekete a szája is. Nem érti, hogy mit beszél. De ösztönösen megborzong. Érti, hogy valami feketét mond...

„Érdemes-e apostolnak lenni?”

Az északamerikai Egyesült-Államok egyik elterjedt lapja a »Magyar Bányászlap« nemrégiben érdekes kérdést vetett föl. Az amerikai magyar lap azt kérdezi, hogy *érdemes-e apostolnak lenni*. Nem a vallási utvesztők szakadékaiban a szélén, nem a hittérítés missziós utjai előtt hangzik fel ez a kérdés. Az amerikai újság nyíltan és határozottan és bennünket fölöttébb érdeklő formában kérdezi, hogy *a magyarság ügyében, a magyarság küzdésében és a jobb és emberibb megélhetésének szelma-harcában érdemes-e apostolnak lenni*. Ez a véres kérdés bizonyosan fölvetődött már minden papírra vetett betű izgalomában, minden kisebbségi újságíró előtt és kiváltképpen azoknak az idegrendszerét borzolta föl, akik veszélyek, félreértések és rosszakaratu félremagyarázások konok akadályai között művelik ezt a hálátlan talajt.

Ugy érezzük, hogy a nem kis bátorságot feltételező kérdés, bennünket kisebbségi frontarcosokat egészen közelről érdekel. Nekünk is szívügyünk ez a szerencsétlen gondolat, amely veredések és szócáták és betűütökzések közepette eddig legfeljebb a tudat alatt huzódott meg. Igazol is bennünket a lelkiismeret ítélőszéke előtt, amely mindig egyenes szándéku célokot takar, valahányszor a pusztuló vajdasági magyarság sorsát, a magyarság csöndes agoniáját rögzítjük papírra. A megélni nem tudó magyarok, ma mint idegen légiópariások Marokkó forró homokjába csurgatják a vérüket, a zsellérek tizezei Brazília fazendáin fonnyadnak. Ilyenkor mégis csak eszünkbe jut az öngyilkos mult és a gazdátlan jövő és ilyenkor mégis csak tollal igyekszünk megoldáshoz segíteni azt a feladatot, amely az igazságkeresés szent szándékának lázában fogant missziókat némaságra kárhözhatni nem engedi.

Az amerikai sajtóorgánumnak ezt a kérdését talán meg sem emlitenénk, ha ez a lap nem együtt érkezett volna egy nyolc oldalas levéllel, melyet a posta a »Bácsmegyei Napló« szerkesztőségének kézbesített. A levelet Király István és családja írták. A St. Paoloban feladott levél szomorúan közli, hogy Király István *»volt feketési lakóse«*. Mult időben jelzi szülőfaluját a levél írója, aki ugy látszik, lemondott már arról, hogy a feketési temetőben pihenje ki az üzött magyar zsellér fáradalmait. És most átadjuk a szót Király István feketési magyarnak, akivel együtt a levél szerint 26 család indult Braziliába 1925. március 22-én.

Az udvarias és szives bánásmód — írja — azonnal megváltozott, mi-helyt a hajó elhagyta az európai partokat. Ahogy kisiklott a hajó a nyílt tengerre, foglyok voltunk, köröskörül csak a tenger vizét láttuk. A velünk való bánásmód és ellátásunk is a rabok életéhez hasonlított. Ehetetlen, halzsírral készített ételeket kaptunk már az uton is. Több száz ember kímlódott végig három heti tengeri utat. Már az utazás első napjaiban megátkoztuk a hajóra lépés pillanatát, mások túrték és szenvedtek, mert abban reménykedtek, hogy partraszálláskor minden megváltozik. A huszonkettedik nap futott be a hajónk. Sötét éjszaka volt. Zuhogó esőben fáklya-világ mellett tereltek bennünket egy férgek-től hemzsegő barakba, ahol éjszakára ránk zárták az ajtókat. Étlen egy lövő-vízű víz mellett töltöttük éh-re az éjszakát. A vilámkor időnként bevilágították a riadt embereket, akik rohado szalmán küzködtek az elalvás ellen, nehogy a rengeteg moszkító, döglégy, hangya, bolha és poloska martaléka legyenek. Másnap kora reggel szakadó esőben fegyveres fedezet alatt hajították minket a nyolcvan kilométer távolságra levő kávéültetvényekre és kaucsukfazendákra. Kívánságunkat és

panaszainkat meg sem hallgatták, hanem eladtak bennünket egy portugál ültetvénytulajdonosnak. Itt kényszermunkára szorítottak bennünket. Örülünk, ha kétnaponként száraz kenyeret kapunk. A felügyelőnk szálas néger, akik embertelen kegyetlenséggel bánnak velünk. Járványok, vadállatok, mérges kigyók pusztítanak bennünket. Silány táplálék és szenvedések között vonszoljuk beteg magunkat, hogy eleget tehesünk a rabtartó fazendatulajdonos üzleti érdekeinek...

Eddig szól Király István állati sorba tasztított feketési magyar zsellérnek és 26 társának jalkiáltása, amely lehetetlen, hogy bele ne üvöltönn a nagy ma-

gyar fájdalom sokhangszerű orkeszterébe. Ez a tintaceruzával papíron meg-elevenített »kinok kertje« egy megrázó siralomház örült konturjait mutatja. Ez az egy levél magában véve is untig elegendő arra, hogy időszerűtlenné tegye az amerikai lap gyászos takaródóját.

Ez a levél el nem disputáló parancs-al követeli, hogy kötelesség kiparirozni a magyar dolgos kedv mellének szegzett minden brutális támadást. Kötelesség szövátetni mindent akkor és úgy, amikor és ahogy azt magyar lelki-ismeretünk pattogó és katonás vezényszava diktálja. Kötelességünk a magyarság életét tartalmasabbá, magabizóbbá, lendülőbbé, frissebbé és hitesebbé tenni.

Mesterházy Ambrus.

Tejjel, mézzel folyó Kanaán

Palesztinában tanult meg magyarul egy becskeréki szerb fiatalember

Vetikibecskerék, július végén

Márko Mircs Becskereken született, huszonhárom éves és soha nem jutott túl a torontali határokon, míg egyszer — pár hónappal ezelőtt — kilenc angol fonttal zsebében utnak indult Palesztina felé. Egészen különös, erdelti egyéniség Márko, külön ember fia, de amig apját különöködése a szerb nacionalizmusnak a háborúelőtti időkben még egészen szokatlan tulzásaiba ragadta, addig a fiuban az öröklött hatalmas szenvedély jótékony eltolódást nyert a tanulás iránti soha be nem telő vágyakozásban. És ez a fiatalember, aki egész életében csak tanulni akart és tanult — még *soha nem járt iskolába*, nem végzett egyetlenegy elemi, sem középiskolát, mert édesapja, aki tanár-ember volt, nem engedte magyar iskolába járni, maga tanította otthon a fiát és valami különleges nevelési rendszerrel hat éves korában németül, 9 éves korában héberül, tizenegyedik évében latinul kezdte tanítani a gyermeket, de gondoskodott róla, hogy 16 éves koráig tanulhasson meg magyarul *Becske-erken*. Ezt a hiányt később maga pótolta Mircs Márko, aki most — 23 éves korában — *folyékonyan beszél szerbül, angolul, németül, franciául, magyarul, latinul, (ó)görögül, héberül és arabul*.

A Karmel hegye előtt

Márko Mircs nemrégiben tért vissza palesztinai utjáról. Pompás intelligenciával, szines bőbeszédűséggel mondja el élményeit, amelyekkel köteteket lehetne megtölteni. Azokat az általános-ságokat próbáljuk beszédjéből lerögzíteni, amelyek ugyan részben egyéni meg-látásauak, de Palesztina és az új héber állam helyzetére általánosán jellemzők.

— Szkepszissel telve indultam utnak, — mondja Márko Mircs — főként azért, hogy tanulmányozzam ennek az új államalakulásnak viszonyait, amelyről olyan sok hihetetlennek tetsző különle-gességet hallottam néhány cionista zsi-dó ismerősömtől. A hajóra szállás per-cétől kezdve csupa olyan ember közé kerültem, akik új hazát kerestek Pa-lesztinában, vagy mint zarándokok lát-ni akarták a *Szentföldet* — közvetlenül a Jeruzsálemi héber egyetem megnyitá-sa előtt volt, azonkívül a keresztény husvét és a zsidó peszach is sok zarán-dokot vonzott — úgy éreztem, hogy én vagyok az egyetlen józan ember a ha-jón, a többiek tele voltak buzgó fana-tizmussal és optimizmussal. Amikor, négy napi utazás után, megpillantottuk a *Karmel* hegyét, lázas reszketés fogta el utitársaimat a közeli beteliesülés előtt felfokozott izgalomban. Hidegen néztem ezt a látványt, tömeghisztériára gondoltam és előre sajnáltam társaimat, mert biztos voltam csalódásukban. Meg-érkezésünk után azonnal Jeruzsálembe utaztam, hogy lássam az egyetem meg-nyitását. Még tartott a hazuról hozott szkepszis, amit csak növelt az, hogy szinte minden lépésért fizetni kellett. Amelyik helyhez csak némi halavány, Amelyik is legendás emlék fűződik, ott már piasztart kérték. Fiába mondtam, például egy görögkeleti templomot őrző

szerzetesnek, hogy én is görögkeleti va-gyok és imádkozni akarok a saját val-lásom templomában: *ne mozzesz bez pare* — pénz nélkül nem lehet, mondotta a kegyes atya. Nagyon is érthető hát, hogy amikor a zarándokok a templom nyugati falánál sirtak a meghatottságtól, én az archeologus szemével igyekszem megállapítani, hány évesek lehetnek a kövek. Ez az érzés azonban csak pár napig tartott. Héber tudásom és néhány ajánló levél birtokában zsidó telepesek és más bevándorlók közé jutottam és láthatam mindazt, amittől az organizá-ciót óvatosan távollattartják a keresztény zarándokokat.

Pusztaságból Paradicsom

— Ekkor kezdtem megismerni Palesz-tinát és pesszimizmusomból a legna-gyobb elragadtatás lett. Mások, vagy megváltoztak ott az emberek. Az, egyén realizmusa elvész abban a közös mun-kában, amelyben mindenki részt vesz az építésért. Egy brassói gazdag orvos fia érettségi után kivándorolt és most követi őt országút építéshez. A külön-böző országokból való zsidók egy érzés-ben egyesülnek, rokonnak érzik, segí-tik, támogatják egymást és látnivalóan nem azért végzi valaki ezt, vagy azt a foglalkozást, hogy érvényesüljön, av-gyont szerezzen, hanem hogy részt ve-gyen a munkában, ahogy tud. Ez az idealizmus magával ragad mindenkit és az országépítés strukturája nem is ad más lehetőséget. Nem lehet ugyanis olyan nagy szerepe a vagyonnak ott, ahol *nem magántulajdon a föld*. Palesz-tinában az ugynevezett *Keren Kajfemetih* vásárolja a földet az araboktól és adja bérbé — esetleg örökbérletül — zsidók-nak. Csakhogy a jó föld drága és a kö-zösség kénytelen rosszat venni, hogy többet vehessen, így sivatagos, pusztá vidékek kerülnek a telepesek kezébe, akik hihetetlen energiával csatornázzák, rendbehozzák a földet, amely aztán bőségesen fizet, mert a csatornázás által valóságos paradicsom lett Észak-Palesz-tina, a Földközi tengertől a Jordánig és kétszeri aratással fizet a föld ott, ahol azelőtt maláriás mocsarak voltak.

— Ez az az építő munka, amelyet legjobban megcsodáltam Palesztinában, mert az új városok épülése csak termézetes következménye ennek. A nagy kereskedelmi és ipari központok kiala-kulásában

Történelmi jelentőségénél fogva ma-a dráz ország fővárosa, de az ott ki-alakuló új világban már nagyobb jelen-étsége van Tel Airo-nak. Hogy pár év alatt hogyan lett Jaffa piszkos kis kül-városából modern, szép, fejlődő Tel Avir, arról már írtak sokat, a titok rö-viden az, hogy Jeruzsálem nem kikötő és távoliesik az egyptom—sziriai vasut-vonalától is, viszont Tel Avir a tenger és vasut mellett fekszik. Ezért jutott a Bal-four-deklaráció után — amikor az igazi telepítés kezdődött — olyan nagy je-elentőségre és ezért támogatta a prak-tikus amerikai tőke Jeruzsálemmel szemben, utabban azonban Tel Avirnak is erős versenytársá támad Haifában, amelynek fekvése még kedvezőbb és Amerika palesztinai pénze most jórészt

oda koncentrállódik. Tel Avir 1906-ban kezdett épülni, 1924 decemberében hu-zsonnégyezer lakósa volt, fél évvel később 35.000.

Nemzetiségi kérdés

is van Palesztinában, ha ennek lehet nevezni a zarándok problémát, kétség-telen, hogy a zsidók ki akariák szori-tani az országból az arabokat. Minden talpalatnyi földet megvásárolnak tőlük és ebből a szempontból van alapja az arabok zsidógyűlöletének, viszont két-ségtelen, hogy az arabok, míg egyedül urai voltak a földnek, nem éltek emberi életet, hisz a rosszul művelt, kopár föld nem hozott semmit. Most tág kereseti lehetőségek nyíltak az arabok előtt és sokkal jobban élnek, mint azelőtt. A köznép épp ezért nem is gyűlöli a tele-peseket. Főülről jön az uszítás. Az elő-kelő arabok egy része Kemal pasa líve, ezek az arab fasciszták, akik az iszlám jelszavával agitálnak a zsidók ellen és ebben buzgó segítőársuk a katolikus arab intelligencia. A lakosság zöme azonban nem követi sem a fasciot, sem az antiszemitákat (hisz az arabok is szemíták), éppen ezért nem valószínű, hogy az ország jövő fejlődését akadályozná ez a probléma. Ha a zsidók olyan szívósak lesznek ott, mint amilyen ambiciózusak most, pár évtized múlva igazi gazdag, szép zsidó nemzeti állam lesz Palesztina.

(k. m.)

Tamás Is'ván:

Falusi fotográfiák

Az almata teherbe esett az éjtel.

oly szépek a gyermekei,
csupa kövér, mosolygó buksi fej
és a képiüket égő pirosra mázolta be keresztapijuk
a kedves égi piktor.

Az erdő utálja a gyümölcsfákat,
mintahogy a meddő asszony gyűlöli
az anyát.

egész nap farkasszemet néznek:
a barackta öntelten riszália derekát,
a körtefa tüntetőleg hintázza
barna kölykeit
és a szőlő lábujjhegyen piszkolva
kiölti csipkés nyelvét.
s! ss! sss! ssssss!
az erdő hisztérián felsivít,
sivalkodva csaphod tömzsi karjaival
!!!!
és gorombaságokat üzennek
egymásnak a széllel.

A kismalacok elaludtak

a vályu mellett,
a tehén álmában beszél,
a kis lilik a bokrok alján hűsölnek
és a jóisten most harangozza a delet.
Ez a tizenkettedik óra.
Pajtás kutya a lábaimnál lekszik
jöttakottan
és a kéményen át lustán illan
a konyha lehellete.
Ó, a koldusfiu, akit az este
az árok partián láttam,
vajjon hol ebédel?

Mit ér nekem a végtelen

és hogy vannak végtelen csudák,
tornyok, amelyek az égig érnek
és hogy porból
Embért gyur már az ember?
oly egyszerűen élek,
mint törzsünk apja, Ádám,
ulságom a mező
villanyom a hold,
kávéházam az erdő,
reggel mokusokkal beszélgetek
és utána-hittyetek a sárgarigónak,
hogy csudálkozva hátra fordul.

Az én tanyám az én váram;

megvéd tatártól, megvéd barától,
megvéd nőtől, megvéd esőtől,
beke az ajtaja, csönd a sövénye,
a boldog élet csöndje ez,
az Óceán fenekén nem lehet süketebb,
vihár előtti, világ előtti:
mintha csupa voltak laknák.

A versenyautó halottja

Regény. Irta: F. X. Kappus

Siró Mihály rajza

13. folytatás

*Az eddig kösölt részek tartalma:
Horváth Elemér báróba beleszeretett Montecarlóban Mirjam, egy szép bécsi lány. Horváth a ruletten elvesztette egész vagyonát és hirtelen elutazott jugoszláviai kastélyába. Rendálics Flóra, egy novisadi bank hivatalnoknője megtudja, hogy a báró öngyilkosságra készül. Megkéri Horváthot, hogy ha már ugyanis mindegy neki, vegye őt előbb el feleségül. A báró teljesíti kívánságát. A nászéjszaka után Flóra bárónő Bécsbe utazik, Horváth aki beleszeretett feleségébe, nem lesz öngyilkos, hanem Bécsbe utazik és váratlanul beállít feleségéhez.*

Rupu Moro könnyen hipnotizálta Mirjamot

— Mert azt kikötöm, hogy nem itt, nem Ausztriában, egyáltalán nem a közepben!

Jobb karjával félkört irt le.

Vaiahol túl a vizeken, vagy végső esetben, odatenn délen...

A háró némileg meglepetve kérdé:

— No és ha megint előttem állok majd, akkor mindent elfelejtés? Elfelejtöd annak az éjjelnek emlékét, az utatlatot, amelyet irántam érzel, mindent?

Almodozya mosolygott Flóra:

— Egy év hosszú idő! Az én koromban tíz esztendő számí.

Horváth szívébe beenyilallott:

— És addig, addig ugy-e más férfakkal?... Élni akarsz, élvezni...?

Flóra körülnézett, mielőtt felelt:

— Látod itt ezt az asztalt meg ezt a szekrényt? Ezekkel épen annyit törődöm, mint a férfakkal. Nincs semmi különbség közöttük. És ennek te vagy az oka. Ezért egyeztem bele a szerződésbe! Talán észretérsz ezalatt az év alatt, talán még mindent jóvátehatsz, különösen, ha elhalványodik emlékezetemben, ami a te lelkiismeretedet nyomja. Ami pedig engem illet...

A báró izgatottan figyelt.

De a nő hallgatott. Csak tekintetét fordította a férfi felé, úgy hogy Horváth minden csepp vérét liktetni érezte halántékában.

— Istenem, egy nő! — mondta végül az asszony. — Tudod hogy a páncél megolvad és a régi álmok alakot öltnek! Ki sejtetheti a jövőt? Én sem te sem, Elemér...

Most mondta ki a férfi keresztnévét először.

A báró meg akarta ölelni, de erőt vett magán.

Flóra elfordult, felvette az asztalon heverő papírt.

— No, de most írjuk alá!

Csaknem függőlegesen tartott tollal kanyarította alá nevét a szerződés mindkét példányára.

— Hanyadika van ma?

— Március nyolc.

Gyakorlott kezekkel hajtotta össze Flóra az egyik papírlapot és ányújtotta Horváthnak.

— Az én példányom pedig idején — mondta és azzal besüllyesztette ruhája keskeny kivágásába.

— És most...

Balkezevel megsimította a férfi haját: S most menj utadra...

Horváth bódultan, mintha részeg lett volna, bandukolt le a lépcsőn.

A pupos és a médium.

Mirjam és a Lepkowsky gyalog indultak el a Schleifmühl-gasséba. Többszöri eredménytelen próbálkozás után végre meglátogathatták Rupu Morot.

Az Opern-gasséban megkérdezte a lengyel:

— Tudja a völégénye magáról, hogy ilyen különös képességének van birtokában?

— Wydow Leipzigba utazott, — felelte a lány rövid szünet után — a kiállításra. Különb is Leipzig hazája.

Rupu Moro már várta őket.

Kis fekete, szurós szemét szinte belefirta mindkettőjükbe.

— Nem valami előkelő itt nálam, — mentegetődzött — a két szoba feleségem és a gyermekeké, nekem csak a kabinet marad.

Meghajolt, úgy hogy pupja mégjobban érvényesült és szokatlanul apró kezeit összedörzsölte.

Mirjam zavarban volt.

A pupos felszólítására elmesélt mégis minden lényegeset: elmondta a Rivierán történeteket, beszélt a képekről, amelyeket transzában látott. Mivel családja egyik igen jó ismerőséről van szó, — mondotta — szeretné tudni a folytatást. Talán ott lehetne folytatni, ahol akkor abbanmaradt. Roppant érdekelné a dolog, mert az illető urról azóta semmitsem hallott.

Mialatt beszélt, Rupu Moro betette az ablaktáblákat. Csak egyedene egy vöröses fényű villanykörte pislogott a szobában.

— Ilyesmikkel nem szívesen foglalkozom! — fordult a pupos Lepkowskyhoz, aki szótlanul ült az egyik sarokban. — Az ilyen históriák nem az igaziak.

— Mennyiben? — kérdezte a lengyel közvedlenül.

— A médium legyen médium és semmi több! Minél kevésbé van érdekelve a médium, annál jobb. Csak úgy tud az ember komoly pszichikai és fizikai eredményeket elérni.

Mirjam levette kalapját és a szoba közepén álló székre ült le. Arcán, amely a szokottnál is fehérebb volt, feszült figyelem ült.

— Azt a pár sort kérem, amint említett, a néviegycet, ha lehetne... — mondta Rupu Moro.

Mirjam előkereste.

— Köszönöm.

Néhány simogatás a koponya hátulján, a háton és a karokon elegendő volt ahhoz, hogy Mirjam hipnotikus álomba merüljön. Arca idegenszerű, megkínzott kifejezést vett fel.

A pupos előbb néhány minden érdekesség nélkül való kérdést tett fel.

Mirjam halkán felelgetett. Fejét mellőre csüggesztette.

Rupu Moro Horváthi összegyűrt nevégyét Mirjam kezébe adta és megkérdezte:

— Ki ez?

Ebben a pillanatban a lány elkezdett sóhajtozni. Mereven felegyenesedett, majd derekát előrehajította. Lepkowsky csak annyit látott, hogy a pupos fel-alá lóbálta a karját.

De a lány egyetlen értelmes szót sem mondott.

— Ki ez, — szólt rá egyszerre Rupu Moro — mond meg azonnal!

A lány megfordult és halkán morgogta:

— Ő.

Alig mondta ki ezt a szót rögtön felugrott. Rupu Moro csak nagynehezen tudta visszanyomni a székbe.

— Ő és... — a következő szavak már gyorsan követték egymást — a nagy... fekete...

— Egy nő?

— Egy nő! A haj fekete, rövidre vágott, az arca különösen eltorzult... a keze, óh a keze keskeny, erős, mintha fojtogatásra teremtették volna...

A lengyel lélegzetét is visszafojtotta.

— Még többet is látsz! Egy fegyver is van ott! Egy pisztoly!

— Nincs fegyver... nem látok semmi pisztolyt, csak a mőt látom, látok egy szobát, az asztalon virágok, nagy csokor ibolya...

— Mi történik a szobában?

Mirjam dobogott lábával, mintha dühös lenne.

— Többet nem látok. Azok ketten beszélnek, folyton beszélnek, ide-oda járnak, mozgás... veszekedés, harc... És, és a fekete győz, neki kell győzni, milyen a körme mintha karmok lennének, olyan, mint egy pók, istenem, hogyan szövi hálóját... hideg, kérlelhetetlen... Nem tudta folytatni. Testét göres rángatta.

— Hol van a szoba?

Rupu Moro egészen közel hajolt a füléhez.

— Te tudod, csak mondanod kell... Lepkowskyhoz fordult:

— Valódi csoda ez a nő... — suttogta.

— És már megint a lányhoz beszélt:

— A nyelveden van, ki vele, hol van?

Tompá hang tört elő Mirjam torkából.

— Elég! — kiáltott a lengyel.

Felugrott és megragadta a pupos karját:

— Tüdőbeteg!

Rupu Moro, olyan erővel, amit Lepkowsky föl sem tételezett volna róla, félrelökte.

— Tudom, hogy mit csinálók. Éles hangon beszélt tovább Mirjamhoz:

— Meg kell mondanod! Parancsolom! Érted?

A médium teste ide-oda ingadozott. Űres, érthetetlen hangfoszlányok szakadtak ki a szájából.

— Parancsolom!

Mirjam felegyenesedett.

— Itt.

— Hol az az itt?

— Keresztül a házakon... tml a

Wien folyón, odaát...

— Szóval ebben a városban, ő és a nagy, fekete nő?

— Mindketten itt vannak.

Mirjam félig ajultán hanyatlott le székre.

Egy pillanattal később Rupu Moro a következő szavakat verlkzte:

— Fel fogsz ébredni! Jól fogod magad érezni! Nem leszel fáradt! Egészen kipihentnek, frissnek, vidámnak kell lenned!

Ugyanekkor megszorította a lány jobb kezét.

A sarokban gyufa lángja lobbant fel. Lepkowsky cigarettára gyújtott, hogy lecsillapodjon és ismét visszanyerje nyugalmát.

A pupos gyorsan felnyitotta az ablaktáblákat és elcsította a vörös fényt.

Mirjam a szoba közepén állt. Kék szemei nyugtalanul jártak körül a szobában. Vörösbarna haja zifálatan csüngött arcába, amelyet beteges pirosság öntött el.

— Jöreggelt! — tréfálkozott vele Rupu Moro.

A lengyel is igyekezett hidat építeni a mindennapi életbe:

— Érdekes volt, amit hallottunk...

Mirjam emlékezni kezdett az összefüggésre.

— Nos, nos, — a név nem jutott mindjárt eszébe, — nos Rupu ur?

A pupos jelentőségteljesen nézett Lepkowskóra.

— Gratulálok, — szólalt meg — ez aztán médium! Ilyet keresek én már réges-régen. Bár ugyan ez ma csak kóstoló volt, csak játék, később azonban jönni fog a többi is: a telekinetikus felenségek, a magasba-emelkedés, minden... Ha továbbra is összeköttetésben maradunk, amit nagyon szeretnék, akkor könnyen világhírűek lehetünk mindketten. Különösen, ha sokat kísérletezünk, hogy minél jobban összeszokjunk, akkor mindketten szerencsés emberek vagyunk.

Ravasz arccal mosolygott.

— Jó, jó! — mondta Mirjam, — de én szeretném tudni...

— Ja ugy? Sajnos, arról nincs mit mondani! Csak elvi kérdéseket tettem fel. Amikor a tudományról van szó, akkor a médium személyes érdekeit nem játszhatnak szerepet. Arról majd a legközelebb.

A legközelebb?

Lepkowsky felszigetelte Mirjamra kabátját. A lány kutatva nézett a lengyel arcába, de ez odasugta neki:

— Majd később!

(Folyt. köv.)

VÉDJEGY:

VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVA

Az előkelő és művelt világ csak és kizárólag

Eau de Cologne Original Farina Gegenüber

gyártmányt használ

VÉDJEGY:

VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVA

5859

KAPHATÓ EREDETI GYÁRI ÁRON MINDEN ELŐKELEBB ÜZLETBEN

Motorkerékpárok

A legjobb minőségű KERÉKPÁROK, prima hegyi gumik, kerékpár **VARRÓGÉPEK** ezekhez alkatrészek, szek, legelősebb beszerzési helye

Stern Adolf

varrógépkereskedése Subotica, Jelašićeva ul. 5. Részletfizetésre is.

A legjobb angol motor-kerékpárok

Excelsior Motor Co. Ltd.
Raleigh Motorcycle Co. Ltd.
Rudge Whitworth Ltd.

Csónakmotorok

Deutsche Werke A. G.

Bámulatos olcsó árak. Kérjen még ma ajánlatot.
Vezérképviselő:

Molnár Miklós építész

Sombor, Bojović venac 22.

Gyapjufonó-gépek

két teljes fonóda, 3 Pelzmaschinen, 2 Kontinentalmaschinen, 2 Florteller, 2 Selfaktore, 1 Mülle-Jenny, 2 Zwirnmaschine, 1 Reisswolf, 1 Mischwolf, 1 Klopwolf és hozzá 1 Langen & Wolf, 25 HP szivógázmotor generátorral, több transmisszió és szíjtárcsa.

Minden egyes gép nagyon olcsón külön is eladó.
DEUTSCH & WIENER, Vinkovci

FAIPARI VÁLLALAT A DÉLBÁNÁTBAN BEOGRAD KÖZELÉBEN

kedvező fekvéssel a Duna mellett, vasútállomással, kedvező feltételek mellett eladó. A telephelyen van szarvas komplett gőzfűrésszel (egy Vollgatter) saját villanyvilágítással, különféle fém-munkáló géppel és be van rendezve butorok, fűkopsók és mindenfajta asztalosmunkák kidolgozására. Nagy fakereskedés. A telep két éves és teljesen modern berendezésű megfelelő épületekkel. Gazdag környék és igen jó piac. Bővebb felvilágosítást nyújt a Kovinska Banka D. D. Kovin, Banat S. H. S.

Emaile-Fachmann

für Guss und Blech

mit 30-jähriger Praxis und reichen Erfahrungen

Richtet Emailwerke mit kleinem Kapital ein.

WINCENZ POKORNY, WERKFÜHRER
KANICA U BERNA, pošta Bilovice na Svitavou, ČSR

MOZISOK FIGYELMÉBE!

Értesítjük a tisztelt mozi tulajdonos urakat, hogy a **METRO-GOLDWYN** 925/6. évi produkciót a Vajdaság részére átvettük s ezek csak nálunk köthetők.

METRO-FILMEK

a világ legjobb s legnagyobb kasszafilmjei, amelyek között vannak a szezon óriás slágerei pl. a **Fehér apáca, Habsburg tragédia** stb. stb. Minden mozis saját érdekében cselekszik, ha a szabad terminusait katalógusunk megjelenéséig fentartja. **SLAVIJA FILM** Subotica, Vilsonva 11.

CANADIAN PACIFIC

Kanadába és az Egyesült Államokba

legújabb **EXPRESS** gőzhajókkal

3-SZOR HETENKÉNT

Cherbourgól — Antwerpenből — Hamburgból Liverpoolba
Leggyorsabb összeköttetés mindenhol

Kanadába és az Egyesült Államokba

Mindenemű felvilágosítást az utazásról, menetdíjakról, továbbá a

legpontosabb adatokat földmivesek elhelyezkedésére a kanadai farmokon ingyenesen ad

CANADIAN PACIFIC

Beograd, Wilsonov trg 107
Zagreb, Petrinjska ul. 40

Földmivelők figyelmébe.

Körülbéli 70 kat. hold jó szántóföld felében esetleg fundus instruktusszal 3 évre rögtön kiadó. Föld egy darabban szükséges épületekkel, három kilométer Smederovo városától főországúton 30 hold idei buzatarló föl van ugarolva, többi 40 hold be van vetve kukoricával amely kitünően bevált és amely idei törés is részbe kiadó. Csak komoly és jobbmodu gazdák levéllel vagy személyesen Pavkovića György sombri plébánoshoz vagy az ő vezérez Dr. Živadin Stefanović ker. kórházi orvoshoz Smederovóba forduljanak feltételek végett

REICH VILMOS FAKERESKEDŐ VEL.-KIKINDA TELEFON 79.

Ajánl prima, száraz, román

BÜKKHASÁB TŰZIFÁT AZONNALI SZÁLLÍTÁSRA

SZENTI és VIRÁG SUBOTICA ÉPÜLET és MŰBUTOR ASZTALOSÁRU GYÁR

KÉSZITENEK: Műbutorokat, épület, portál, parkett, üzletberendezéseket, stb. — Ajánlatot díjmentesen küldünk az ország bármely részébe.
TELEFONSZÁM: 383.

S. AD. ENGL SUBOTICA

DETAIL JELAŠIĆEVA ULICA 2.
TELEFON 815
ENGROS PETROGRADSKA UL.

Augusztus 5-én nyílik meg a gabonapiac Suboticán

Kuldsky

amely 300-nál több személy és 400 állattal mutatja be produkcióját. Eddig Európában csak a Javnum-Bailey cirkusz volt hozzá hasonló, mely három manezsre volt berendezve.

20 elefánt, 20 jegesmedve, 30 teve, 40 oroszlán és tigris, 4 zebra, 100 majom 75 fajló

A LEGNAGYOBB UTAZÓ ÁLLATKERT
Csak 6 napig! Az előadások minden este 8 órakor kezdődnek.

Több vagon elsőrendű faszenet

szállít folytonosan Križevci állomásról
Rihard Rosenberg, Čakovec
Medjimurje

Eladó autó

Személykocsi (angol gyártmány) üzemképes, teljesen jó karban. **Gradjevinsko Poduzeće**
Beograd, Dušanova 48. — Telefon 27-97.

Fűzőkülönlegességek

toilet fűzők elsőrendű drilből már 250 dinártól, a legkényesebb igényeket is kielégítő selyem fűzők legszébb kivitelben 400 dinártól kezdve
DIMITRIJEVIĆ JULISKA FŰZŐTERME SUBOTICA
Skotus Viator ul. 10

CYTROËN-AUTÓK

kizárólagos bánáti képviselője
Berberski Mita Vel.-Bečkerek
KOCSIK ÁLLANDÓAN RAKTÁRON

Temetkezési vállalatok figyelmébe!

ÉRCHOPORSÓRAT
legjobb kivitelben készít
VALIK ISTVÁN
VELIKI-BEČKEREK

Dürkopp, Haid & Neu (Exzella)

világhírű varrógépek úgy ipari, mint családi használatra
H. Stoll & Co., Reutlingen
világhírű német kötőgépek (original „Links-links”) jugoszláviai főraktára
A SUBOTICAI MINTAVÁSÁRON KIÁLLITVA

Nagy raktár saját készítményű uti és kézibőröndökben, utazótáskák bőrből és vászonból. Legújabb divatu női retikülök, finom férfi pénz- és cigaretta tárcák a legolcsóbb árak mellett kaphatók Schlager Henrik bőruüzletében Alexandrova u. Autó és kollektív bőröndök javítását elfogadom a legolcsóbb árak mellett. 6198

Készült nyaku befűtő üvegek és kölesdények

Berkes József
üveg- és porcellán kereskedése
SUBOTICA
Zrinjski trg 9. István utca sarok nagy gyűmölcsipac.

Üveg és porcellán áruk nagy választékban
Versenyképes árak
Épület üvegezés és képervezés 2325

TÜKÖR-BORITÓ MUHELY
Toilet, szekrény, kézi, egyszerű és

CSISZOLT
tükröket készít, rongált és vakult tükrök JAVÍTÁSÁT és ÜVEGCSISZOLÓ munkát vállal mérsékelt áron

DROBAC SZIMA
VEL-BECKEREK
(a szerb templom mellett) 4209

Tel. 815. Tel. 815

KERÉKPÁROK
között legjobb a PUCH, IPPAG

KERÉKPÁR
mely legolcsóbban nálam kapható. — Mindennemű

KERÉKPÁR
alkatrészek, gumik stb. elismerten a legolcsóbb beszerzési helye Suboticán. Okvetlenül győződjék meg áráimról.
Nagy javítóműhely

S. AD. ENGL
ENGRO DETAIL
Petrogradska ul. 3.
Jelašićeva ulica 2. 1103

HELMER MIHÁLY
villanyerőre berendezett reszelővágóműhelye
Vel.-Beckerek
Geteova (Német) utca 40

Vállalja ócska reszelők és ráspolók újra felvágását.
Szerszámot készít
kőfaragóknak 5965

ELADÓ HÁZHELYEK
kedvező fizetési feltételek mellett. A palicsi útra és a menhely mögött 39 200—200 □-ös házhely bővebben

Ruttkay Lászlónál
az SZNTC pálya mellett 5222

Mérleggyár
J. SEBESTYÉN
Subotica, Palički put 154

gyártmányai legtekélyesebbek, versenyképesek!

Vállal vasszerkezeti és épületlakatos munkát.

RESTAURANT KOD TRI BRATA
volt „Tri Šešira“
Subotica, Knez Mihajla ul.

Kellmes kerthelyiség!
Izletes ételek és legjobb italok állandóan.

Friss csehbucsesa és raz-nisa már délután kaphatók
Naponta cigányzene!
Havi abbonama 650 D.

Saját készítmény!
Állandó nagy raktár!

Legújabb divatu modern

cipőkben
Márkó Pressburger vezet

Külön mértékosztály! Szakszerű orthopéd munkák!
Aleksandrova u. 5
Bárany-szálloda mellett 3314

BÖMCHES EMIL
Általános közvetítőirodája
BAČKA-TOPOLA

Közvetítő:
Ingatlanok, bármiféle áru, termény és ingó adásvételét

Elhelyez:
Kölesdények, magas kamattal, biztonságos helyre. Elhelyezés díjtalan

Beszerez:
Információkat, konzultációt utlevél látványozásokat, vizumokat gyorsan és olcsón

Elvállal:
Bármiféle megbízást és helyi képviselést

Minden eladó és venni szándékozó előnyére szolgál, ha fenti irodához fordul, mely iroda számos bel- és külföldi eladó birtokot, házat, villát, üzletet, vendéglőt, szállodát, autót, gépeket, zongorákat stb. nyilvántart. Birtok leírásokat és egyéb felvilágosításokat, választékyeg ellenében díjtalanul küld a fenti iroda. 6196

Autókofferok
legegységesebb és legszolidabb kivitelben, óriási választékban olcsón kaphatók

Hamburg Géza
bőröndös Sombor
Lederer-palota 5104

Előnyömdaberendezést modernül és szakszerűen összeállítva legolcsóbban szállít

LEOPOLD SAMUEL
előnyömdaberendezési vállalat
SENTA (Bačka) 4419

NYERGEK
kisebb és nagyobb mennyiségben teljes felszereléssel

Lazar Lazarević
Novisad, Žitni trg 20.
cégnél kaphatók 5520

Rejtvény.

A mult vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Eszerintó“

Helyesen megfejtették 89-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Bugarszky Milan Sombor, 2. Szatmáry Margitka Subotica Jugovića ul. 2., 3. Konstantin Domba Beograd Krunska ul. 44., 4. Weisz Hajnal Subotica, 5. Löbl Adél Subotica Bene Sudarovićeva ul.

Keresztsoros-rejtvény

A mult vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes: 1. Focus, 2. Ón, 3. Sziv, 6. Tó, 7. Inn, 8. Lud, 9. Aroma, 11. Női, 13. Marat, 15. Ideális, 17. Bán, 21. Cár, 23. Alá, 25. Narcisz, 27. Elő, 30. Kör, 32. Rá, 37. Ur, 38. Cinege, 39. Lui, 41. Lia, 42. Fű, 43. Befordultam a konyhára, 47. At, 49. Mi, 50. Az, 53. Erő, 54. Sás, 56. Egypár, 60. X, 61. Y, 62. Qu, 63. A, 64. Zs, 65. Pi, 65. Ty.

Függőleges: 1. Fényév, 4. Ut, 5. Súlyom, 7. Hb, 9. Andante, 10. Aristid, 14. Ab, 16. Abigél, 18. Állatorvos, 19. Angola, 20. Szárcsa, 22. Ál, 24. Kormánypart, 26. Ahasvér, 29. Lu, 31. Adaros, 33. Asz, 34. Az, 35. Alpári, 36. Duc, 40. Uri, 42. Finale, 44. Fő, 45. Ropda, 46. Dama, 48. Tiz, 51. Bu, 52. Kettős, 55. Rá, 57. Nyárs, 58. Al, 59. Hó.

Könyvjutalmat nyertek: 1. Teleky István Subotica, 2. Farkas Ilonka Ada, 3. Sipos István Subotica, 4. Wittek Aranka Srbobran.

Rejtétkép.

Ki döntötte fel a tejet?

A mult vasárnapi rejtétképen az egeret megtalálták 92-en.

Az első díjat, a nagyított fényképet Sladek Béla Sombor Monoštorska ul. 16. nyerte meg, aki küldjön be egy fényképet a kiadóba.

A második díjat, egy monogramot, 10 különböző fazonban egy dörzslővel Leopold Sámuel szentái üzletéből Gorcsik Endréné Subotica Gajeva ul. 82., aki sziveskedjék velünk közölni, hogy milyen névre óhajtja a monogramot.

A harmadik díjat, az egy doboz valódi Astra kőrömlakot Nagy Bertalan suboticiai gyógyszerárától Zimmer Józsefné Ada nyerte meg, aki küldjön be 10 dinár portótköltséget a kiadóba.

Fakereskedés
házzal együtt más vállalkozás miatt ELADÓ
Sombor Beogradskiu. 67

FIUINTERNATUS
Budapest V., Sas-utca 15.
Bennlakó és bejáró tanulók részére. Magánintézmények.
Nyári telep Siófokon 4100

Jóhangu zongora
jutányos áron eladó. Bővebben „Adám” hirdetőirodában Novisad, Trg Ostobodjenja 1. 6212

JAVORDESZA és PÁLLO
fenyőárbán kapható
PALÓCZ MÓR
fakereskedőnél Subotica Berger malommal szemben 6212

Vas- és fémöntvényeket
gyárt, nikkelez és galvanizál:

KRAUSZ
VELIKI-BECKEREK,
a törvényszéki palota mellett.
TELEFON 329 700

HADNAGY ISTVÁN
asztalosmester
Petrogradska (István) ul. 6.
Elvállal mindenféle épület- és bútormunkát. Állandó raktár kész festett bútorkban. Javításokat elfogad mérsékelt árak mellett. 4862

Eladó

Egy használt, erőhajtású, teljes olajgyári berendezés, napi 8 métermázsra teljesítménnyel. Egy használt téglalaprés, napi 15-20.000 drb téglgyártására. Egy drb használt 3-4 HP Langen & Wolf gyártmányú fekvő benzín motor. Egy darab használt malomtrier 1700x550 mm méretben. Egy darab használt, erőhajtású fali szivattyú 2 coll csatlakozással, 2 drb új gyors fűrőgép 15 mm lyukfűrésig.

Bürger Koszta
Vel. Beckerek. Telefon 279. 6372

BÉRBEADOM
stanisói modernül felszerelt 200 q. napi öröképeségű vām- és kereskedelmi gázmalommal és két községet világító villanytelepemel. A malom közvetlen a vasutállomás mellett fekszik nagy örökzöld központján.

Érdeklődők a bérleti feltételek végett a tulajánoshoz

Blyky János, Név-Zámky
Csehszlovákia, forduljanak.

Sexuális férfi gyengeség (Impotentia)
ellen egyedül csak a **Libidin-tabletták**
a legjobbak, mely gyökeresen gyógyít és gyorsan hat.

Megrendelhető a vezérképviselőnél:
Subotica Postafiók 126. 6308

A starakanjizai róm. kath. zárdai leánynevelőintézet polgári- és elemi iskolai bennlakó

növendékeket vesz föl

az 1925—26 tanévre is. Prospektust készséggel küld az intézeti főnöknek.

Hengerfurásokat
vállal bárhol helyszínen a legmodernebb és legprecízebb hengerfurógépekkel

Krausz Gyula
Vas- és fémöntvény V. Beckerek-Gundulićeva ul. 7. Telefon 329 378

Ford
14.000 dinár

üzemképes, megtekinthető

„RATAR”-nál
Veliki Beckerek
Buza-tér 6. 6376

„ATOM” SUBOTICA
ALEKSANDRA UL.

Samottanyag, öntőhomok és budaiföld kapható

Kisebb szabású jól jövedelmező

iparüzemem
eladnám vagy ahhoz társat keresek cca 100.000 din. tőkével. Ajánlatokat „iparüzem” jelige alatt „Reklam” hirdetőiroda Novisad, Jevrejska ulica 6. továbbbit. 6371

Gyenge férfiak.
nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szencziós falalmányomat ismertető könyvemet. — Cim: „Patent 608” Cluj (Kolozsvár) 9022
Első számú postafiókberlet.

Több évi gyakorlattal bíró

soffőr
és szerelő állást keres, kinnek a novisadi városi sofförképző tanfolyamon szerzett bizonyítványa is van. Cim: Solopov, Subotica, Mojsanski Vinograd 153/154. 6355

Villa lakás kiadó
augusztus 1-től batorozva, villanyvilágítással

Faragó Béla
mészáros, Subotica, Halplac 6349

BUBIFEJ CSAK
akkor szép ha Kummerkramer-féle speciális hajléköt használ! 30 dinár beküldése mellett bárhová küld

KUMMERKRAMER SOMBOR

Zongora hangolást
és javítást mérsékelt áron vállal vidéken is. Új és használt zongora és harmonium állásdóan raktáron 3136

Krombholz Albert
Subotica, Vllasonova ulica 28.

Nyilas és Csajkás
órás, ékszerész és vésnök
Subotica, 3851
Strossmajerova ul. 7. Huspiao Aranyat, ezüstöt és drágaköveket veszünk és eladunk.

Beogradban
36.000 dinárért ház kemény anyagból 300 □m telekkel 3 évi lefizetésre 12 %-al

ELADÓ
Gradjevinska Banka Beograd, Terazije 3.

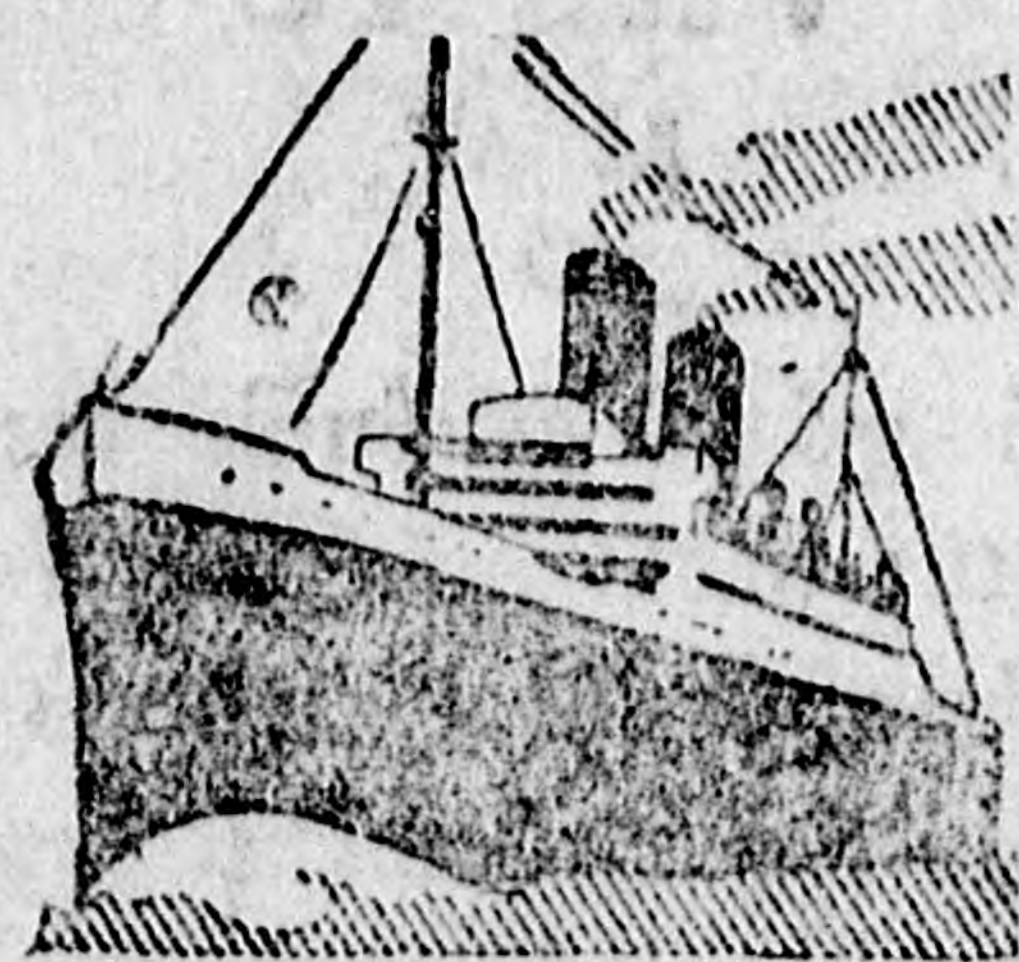
Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá **ZSINEGEK** legolcsóbban kaphatók
SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, ŽELEZNIČKA ULICA 12. Táviralcím: Hessler. Telefon: 531. — 6075

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
GENOVA.

Express vonalak:
 Északamerikába
 Középamerikába
 Délamerikába:

Braziliába
 Uruguayba
 Argentínába
 Peruba, Chilébe stb.
 Ausztráliába

és a világ minden nevezetesebb kikötőjébe

Jugoszláviai vezérképviselőt
 „TRANSOCEANIK”
 Jugoszláviai Utazási és
 Szállítványozási R. T.
 ZAGREB, Petrinjska ul. 6.

Utazási idő
 Zagreb-Genova
 20 óra

A legrövidebb és legkényelmesebb vonal jugoszláviai kivándorlók részére

Kitűnő konyha

VOJVODINAI KÉPVISELET:

„METEOR”

ügyintézés és információs iroda

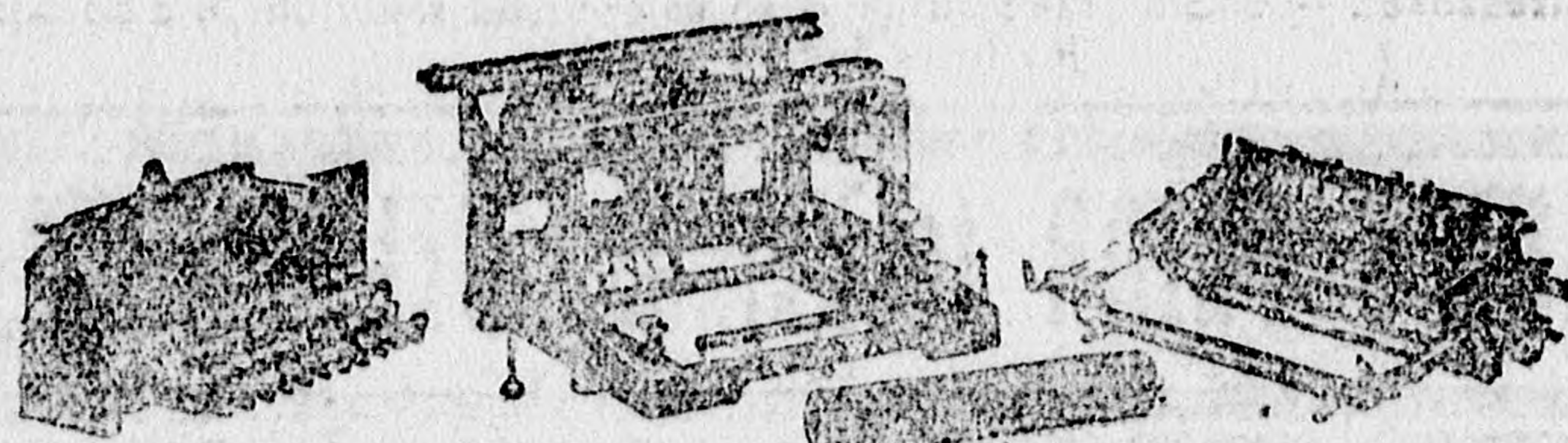
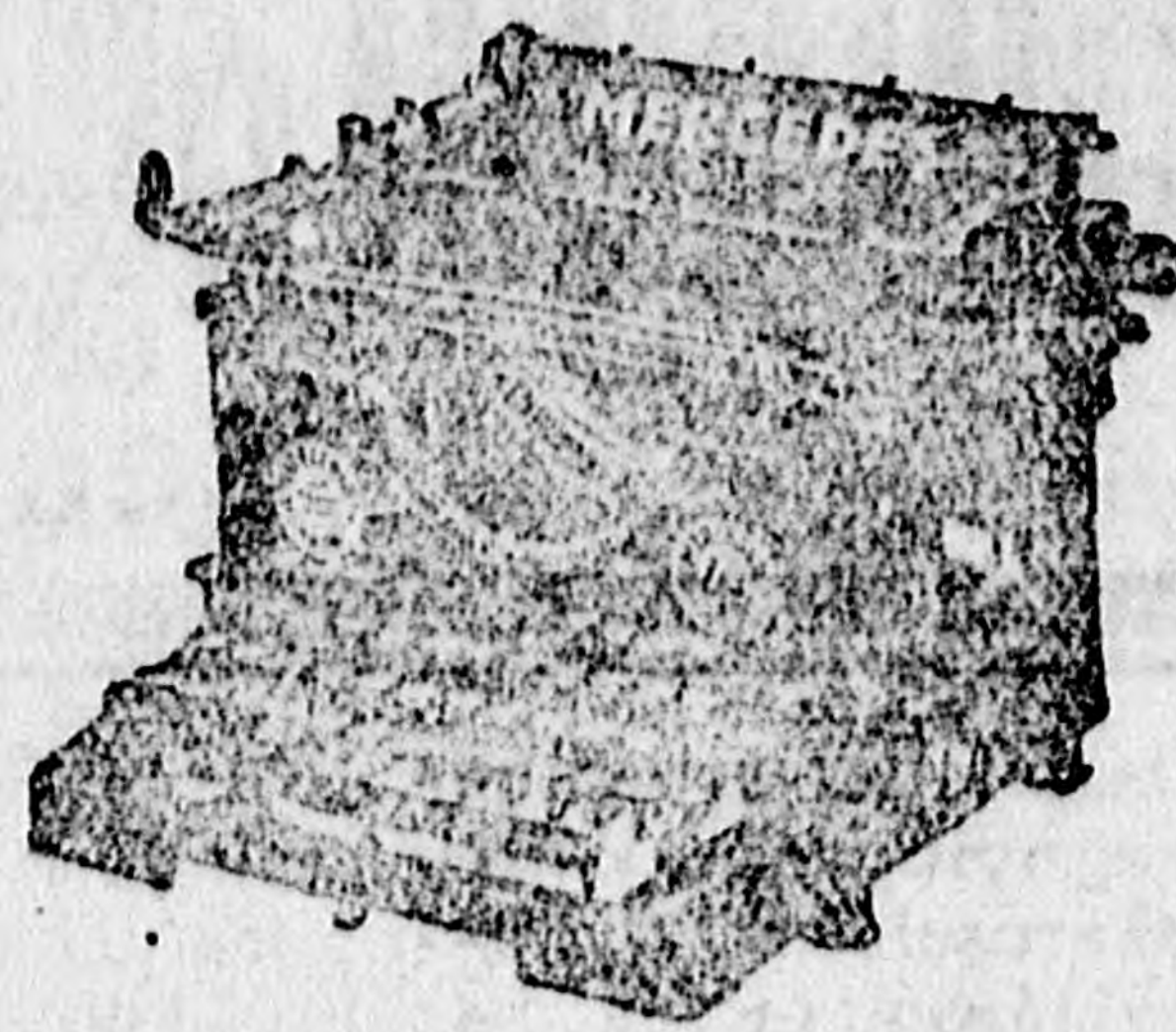
Vel.-Bečkerok

Wilson tér 3.

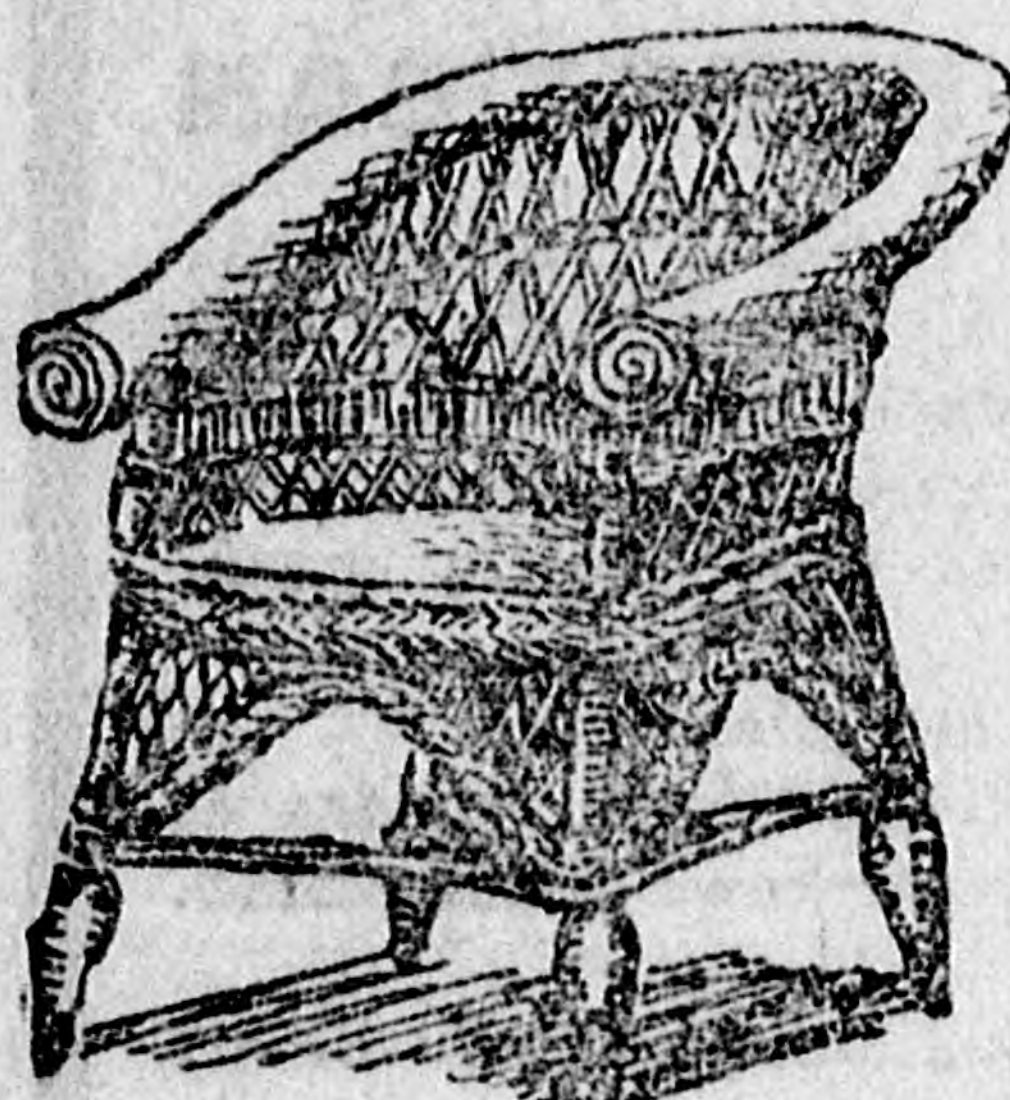
Sürgőnyelnök: Transoceanik V. Bečkerok

CSAK MERCEDES

kicserélhető betűzetű írógépen írjon, mely így szétszedhető:

SHS. vezérképviselőt WILHEIM S. és FIA, SUBOTICA

Saját készítésű kertibutorok,

virág- és női munkaállványok, irodai butorok, kézi fonott kosarak, székek, asztalok gyékény, szalma vagy vesszőből, a legmagasabb igényeknek megfelelően versenyképes áron

Major és Társa

Subotica, Cara Dušana ul. 6
 Vass Ádám vendéglőjével szemben.

Javításokat olcsón, gyorsan és pontosan eszközöl

Telefon 508.

A Subotička Električna Željeznica i Osvetljenje D. D. városi üzletében, Kostina ul. 1., a következő motorok kaphatók:

- 2 motor 1, 2 HP-es
- 1 motor 2 HP-es
- 1 motor 3, 5 HP-es
- 1 motor 5 HP-es

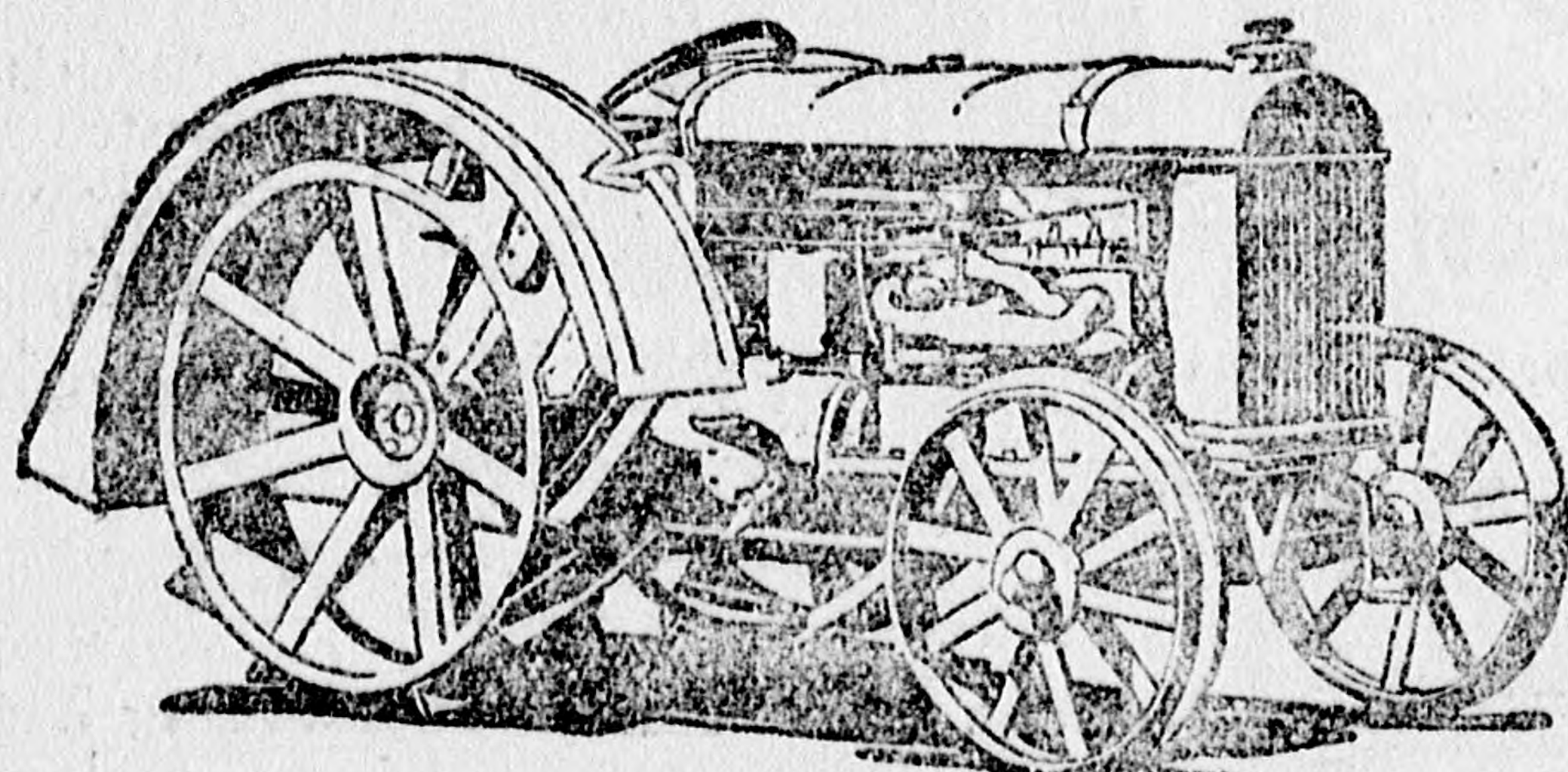
Ajánljuk tisztelt fogyasztóinknak, akiknek motorra van szükségük, hogy szíveskedjenek hozzánk fordulni, minthogy nálunk állandóan vannak raktáron világhírű AEG motorok. Ezeknek a motoroknak semminemű ajánlásra nincs szükségük, minthogy ezek elismerten a világ legjobb motorjai.

Villamos világítási és motorszereléseket tökéletesen és olcsón végzünk. Nálunk a legjobb árut legolcsóbb áron szeresheti be.

SUBOTIČKA ELEKTRIČNA ŽELJEZNICA I OSVETLENJE D. D.

LINCOLN Ford FORDSON
 CARS · TRUCKS · TRACTORS

Fordson
 THE UNIVERSAL TRACTOR

Mielőtt autót vagy Fordson Traktort vásárol, kérjen ajánlatot és tekintse meg a fenti cég raktárát és garage-át, hol minden tekintetben kimerítő és szakszerű felvilágosítást kap. Különösen sok éven keresztül a saját gazdaságában a Fordson Traktorral, Oliver és Sack-féle ekékkel nyert tapasztalatok és meggyőződések a cégtulajdonosokat arra vezették, hogy a Fordson Traktort minél nagyobb körökben bevezessék és a gazdákat sokoldalú használhatóságáról, idő és pénz megtakarításáról és a termelés fokozásáról meggyőzzék. Fordson Traktor szánt, vet, arat, csépel, vontat, továbbá elvégzi gazdaságok és egész üzemek összes munkáit, használható épügethajtórónak, mint vontatóerőnek.

Michellin pneuk, eredeti Ford és Vacuum auto- és motorolajok, Fordson petroleum, valamint az összes alkatrészek és autófelszerelések nagy raktára és legelőnyösebb beszerzési forrása.

Javitóműhely **AUTOGARAGE** Benzin- és olajállomás
 Állandó sofförtanfolyam, gyakorlati és műszaki kiképzés okl. gépészmérnökök vezetésével

AMERICAN AUTO
WEIGAND & Co. SUBOTICA
 Telefon 4-47 Paje Kujundžićeva ul. 4. Telefon 4-47

Nagy Vajdas A. Rokus

asztalosmester
 VI., Vukovićeva ulica 38
 (Csirkepiacnál)

Készít: épület-, portál-, bolti-, irodai berendezést modern, izléses, gazdaságos kivitelben.

Ajánlja saját készítésű kész butorait.

Kiseb építkezéshez szükséges ajtók és ablakok mindenkor raktárról kaphatók.

Mérsékelte árairól tessék meggyőződni!

2596

SZEMÜVEGEK
 MINDEN KIVITELBEN

Schvab Albert

órák,
 ékszerész és optikusnál
VEL-BEČKEREK
 Aleksandrova ulica
 Fali és zsebórák, modern, izléses ékszerek.
JAVÍTÁSOK pontosan.

Okl. építőmester

megbízható biztos kalkuláló, ugy az építésvezetésben, mint a tervezés és elszámolásban, valamint a vasbetonépítésben otthon van, komoly társat keres vidéki városban. Preduzimačka prava van. Cím a kiadóban. 6178

ELADÓ

egy 8 HP magánjáró cséplőgarnitúra MAV. gyártmányú Lanz-kazánnal, továbbá 2 pár malomkő 42" és 3 darab radiálszita. Megtekinthető bármikor **Paraški Pajo, Turja**

Eladó

kiseb parcellákban is Szegedtől 3 kilométernyire 250 hold szántó, gazdasági épületek, lakóházzal. Közlebbi értesítést ad dr. A. Magarašević ügyvéd, Subotica

6179

JEGYGYÜRÜKET

és menyasszonyi ajándékokat a legolcsóbban vásárolhat

Ádám ékszerésznél

Subotica, Rudićeva ulica 6.
 Sugaár-ház. 3769

Prima szemüvegek, ingaórák, valamint ebédre álló óra, tokhoz modern ütőre berendezett szerkezetek kaphatók

Markovics Ferenc
 ékszerésznél Sombor,
 Kralj Petra ul. 6.